

TRONG SỐ NÀY

	Trang
CHỊU TRÁCH NHIỆM XUẤT BẢN	
TS. Nguyễn Văn Phát Chủ tịch Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Thanh Hóa	
CHỊU TRÁCH NHIỆM NỘI DUNG	
CN. Nguyễn Quốc Uy Phó Chủ tịch Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Thanh Hóa	
BAN BIÊN TẬP	
ThS. Phạm Kim Tân KS. Nguyễn Xuân Sang KS. Lê Xuân Dũng CN. Hà Sĩ Thắng CN. Trần Quốc Chấn ThS. Lê Thị Linh Mai	
THƯ KÝ BIÊN TẬP VÀ TRÌNH BÀY	
ThS. Phạm Kim Tân ThS. Lê Thị Linh Mai	
LIÊN HIỆP CÁC HỘI KHOA HỌC VÀ KỸ THUẬT THANH HÓA 17 Hạc Thành - P. Ba Đình TP. Thanh Hóa Điện thoại: 02373.720.885 Fax: 02373.720.885 Website: www.tusta.org.vn Email: khoa hoc thanh hoa@gmail.com	
✦ Thư Ban Biên tập	2
✦ Phát biểu của Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Xuân Phúc tại Đại hội đại biểu toàn quốc Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam lần thứ VIII, nhiệm kỳ 2020-2025	3
DIỄN ĐÀN TRÍ THỨC	
✦ Thanh Hóa phấn đấu hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội năm 2021, tạo khí thế mới ngay từ năm đầu triển khai thực hiện Nghị quyết số 58-NQ/TW của Bộ Chính trị Đỗ Minh Tuấn	6
✦ Tập hợp, đoàn kết và phát huy sức sáng tạo của đội ngũ trí thức, góp phần xây dựng tỉnh Thanh Hóa sớm trở thành tỉnh công nghiệp theo hướng hiện đại Nguyễn Văn Phát	11
✦ 10 dấu ấn nổi bật của tỉnh Thanh Hóa năm 2020	16
KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ	
✦ 10 sự kiện Khoa học và Công nghệ Việt Nam nổi bật năm 2020	19
✦ Đội ngũ trí thức Thanh Hóa vững tin đón chào năm mới Phạm Kim Tân	22
✦ Hội Luật gia tỉnh Thanh Hóa với công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật giai đoạn 2015-2020 Hà Sĩ Thắng	25
✦ Khoa học và công nghệ Thanh Hóa 35 năm đổi mới (1986-2020) Nguyễn Văn Hùng	28
✦ Hội Khoa học Lịch sử Thanh Hóa góp phần bảo tồn, phát huy các giá trị lịch sử - văn hóa xứ Thanh Hoàng Thanh Hải	32
✦ Trang tin sự kiện	35
MỪNG XUÂN TÂN SỬU	
✦ Mừng Đảng – Mừng xuân – Mừng đất nước đổi mới: Thanh Hóa quyết tâm thực hiện thắng lợi Tết trồng cây, bảo vệ và phát triển rừng năm 2021 Khương Bá Tuấn	42
✦ Chơi Tết cổ truyền Nguyễn Tấn Tuấn	45
✦ Tuổi Sửu với danh nhân Việt Nam Đông Hải	46
✦ Tân Sửu – Năm con trâu Hương Nao	48
✦ Trâu trong đời sống văn hóa Việt Nam Anh Hùng	50
~~~~~*~*~*~~~~~	
Ảnh bìa: Tuyên dương 20 trí thức khoa học công nghệ xuất sắc năm 2020 (Ảnh: Trần Hằng)	

Chúc Mừng Năm Mới 2021

Xuân Tân Sửu
2021

LIÊN HIỆP CÁC HỘI KHOA HỌC
VÀ KỸ THUẬT THANH HÓA

Phát
huy
trí
tuệ,
toàn
dân
xây
Tổ
quốc
đẹp
giàu
sánh
vai
cùng
bè
bạn

Khai
thác
tiềm
năng,
cả
nước
giữ
cõi
bờ
bền
vững
rạng
mặt
với
tổ
tiên

Phương Thảo

THƯ BAN BIÊN TẬP

Năm 2020, cùng với Đảng bộ và Nhân dân trong tỉnh, đội ngũ trí thức khoa học và công nghệ thuộc Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Thanh Hóa, đã hăng hái thi đua lập được nhiều thành tích trên tất cả các mặt hoạt động chính trị - xã hội, khoa học - công nghệ, tư vấn phản biện, chuyển giao tiến bộ kỹ thuật vào sản xuất và đời sống, góp phần tích cực phát triển kinh tế - xã hội trong tỉnh theo hướng công nghiệp hoá, hiện đại hoá.

Thực hiện Kế hoạch số 166-KH/TU ngày 16/8/2019 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy thực hiện Kết luận số 52-KL/TW của Ban Bí thư (khoá XII) về tiếp tục thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương 7 (khoá X) về xây dựng đội ngũ trí thức trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước; thi đua lập thành tích chào mừng Đại hội Đảng các cấp và Đại hội Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam lần thứ VIII, nhiệm kỳ 2020-2025, hoạt động của Liên hiệp hội Thanh Hóa trong năm qua đã tạo được ấn tượng trong việc tập hợp, đoàn kết và phát huy sức sáng tạo của đội ngũ trí thức, gây được niềm tin với Đảng bộ, chính quyền và nhân dân trong tỉnh.

Bước sang năm 2021, phát huy những kết quả đã đạt được, Liên hiệp hội sẽ tiếp tục đổi mới nội dung, phương thức hoạt động, củng cố tổ chức để tập hợp ngày càng nhiều trí thức KH&CN tham gia hoạt động, phấn đấu góp phần tích cực thực hiện thắng lợi các chỉ tiêu phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh.

Nhân dịp năm mới 2021 và đón xuân Tân Sửu, Ban Thường vụ Liên hiệp hội và Ban Biên tập Đặc san Khoa học Thanh Hoá xin gửi tới bạn đọc lời chúc mừng năm mới tốt đẹp nhất và lời cảm ơn chân thành về sự giúp đỡ quý báu trong thời gian qua.

Mong rằng, năm 2021 Liên hiệp hội sẽ đón nhận được nhiều hơn nữa sự quan tâm của Đảng bộ, chính quyền và nhân dân trong tỉnh, tạo điều kiện cho đội ngũ trí thức KH&CN có cơ hội để cống hiến sức lực, trí tuệ ngày càng nhiều cho sự nghiệp đổi mới và phát triển của tỉnh.

Xin chúc Quý bạn đọc và các cộng tác viên Năm mới:

Hạnh phúc, An Khang, Thịnh vượng !

KHOA HỌC THANH HÓA

PHÁT BIỂU CỦA THỦ TƯỚNG CHÍNH PHỦ NGUYỄN XUÂN PHÚC TẠI ĐẠI HỘI ĐẠI BIỂU TOÀN QUỐC LIÊN HIỆP CÁC HỘI KHOA HỌC VÀ KỸ THUẬT VIỆT NAM LẦN THỨ VIII, NHIỆM KỲ 2020-2025

Sáng ngày 25/12, tại Hà Nội, Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Xuân Phúc đã dự, phát biểu tại Đại hội đại biểu toàn quốc Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam lần thứ VIII, nhiệm kỳ 2020-2025. Ban biên tập Đặc san Khoa học Thanh Hóa xin trân trọng giới thiệu toàn văn phát biểu của Thủ tướng.

Thưa các vị đại biểu, các vị khách quý, thưa các đồng chí,

Thưa quý vị đại biểu,

Đến dự Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VIII nhiệm kỳ (2020-2025) của Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam, tôi có nhiều kỳ vọng sâu sắc và niềm tin lớn lao vào đội ngũ trí thức, những nhà khoa học - công nghệ Việt Nam.

Như quý vị đều biết, chưa bao giờ chủ đề khoa học công nghệ được nhắc đến một cách toàn diện như những năm qua từ nông nghiệp thông minh đến cách mạng công nghiệp 4.0; đặc biệt tiến trình chuyển đổi số đang diễn ra sâu rộng trong rất nhiều lĩnh vực, ở nhiều quốc gia, trong đó Việt Nam quyết tâm không để lỡ nhịp, không để bị bỏ lại phía sau. Điều này càng có ý

Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Xuân Phúc phát biểu chỉ đạo tại Đại hội đại biểu toàn quốc Liên hiệp Hội Việt Nam lần thứ VIII, nhiệm kỳ 2020-2025

nghĩa khi Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng đang cận kề.

Và những nước công nghiệp hóa thành công đều là những cường quốc về khoa học, công nghệ. Ngược lại, những nước đang dậm chân ở nhóm thu nhập trung bình hầu hết là những nước chưa có nhiều đột phá trong việc tận dụng tri thức khoa học và công nghệ để phát triển.

Đội ngũ trí thức Việt Nam đã và đang ngày càng trưởng thành, ngày càng đổi mới về lượng lẫn về chất, có tinh thần tự tin và khả năng hội nhập ngày càng lớn vào các sân

chơi tầm cỡ khu vực và toàn cầu. Tôi xin nêu ví dụ trong cơn đại dịch COVID-19 toàn cầu, năng lực nghiên cứu - phát triển vắc xin của ngành y tế Việt Nam đã cho thấy khả năng không thua kém nhiều nước có tiềm lực kinh tế lớn hơn Việt Nam.

Tôi hoàn toàn tin tưởng vào con đường đi lên rất xán lạn của Việt Nam, con đường để thoát bẫy thu nhập trung bình, con đường để trở thành đất nước thịnh vượng và dân tộc hùng cường vào năm 2045 chỉ có thể là con đường của tri thức và chất xám, khoa học và công nghệ,

KHOA HỌC THANH HÓA

đổi mới và sáng tạo liên tục và không ngừng.

Thay mặt lãnh đạo Đảng và Nhà nước, tôi nhiệt liệt chào mừng các đại biểu cả nước về dự Đại hội, và qua các đồng chí, cho tôi gửi lời thăm hỏi, lời chúc tốt đẹp nhất tới tất cả các thành viên trong hệ thống Liên hiệp Hội Việt Nam - tổ chức đại diện, ngôi nhà chung của đội ngũ trí thức khoa học và công nghệ Việt Nam.

Thưa toàn thể Đại hội,

Hơn 75 năm qua, kể từ khi đất nước giành lại được độc lập đến nay, đội ngũ trí thức Việt Nam không ngừng lớn mạnh và có những đóng góp to lớn trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Học tập tư tưởng của Bác Hồ trong việc trọng dụng những người tài - đức, Nghị quyết 27-NQ/TW ngày 6 tháng 8 năm 2008 của Ban Chấp hành Trung ương (khóa X) đã khẳng định: *"Xây dựng đội ngũ trí thức vững mạnh là trực tiếp nâng tầm trí tuệ của dân tộc, sức mạnh của đất nước, nâng cao năng lực lãnh đạo của Đảng và chất lượng hoạt động của hệ thống chính trị. Đầu tư xây dựng đội ngũ trí thức là đầu tư cho phát triển bền vững"*.

Từ khi thành lập năm 1983 đến nay, Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam luôn khẳng định được vị trí, vai trò quan trọng, là nơi tập hợp và phát huy sức sáng tạo của đội ngũ trí thức khoa học và công nghệ Việt Nam trong nước và ở nước ngoài, góp phần quan trọng thúc đẩy phát triển tiềm lực khoa học

công nghệ quốc gia, phát triển kinh tế - xã hội và giữ vững quốc phòng, an ninh.

Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam phát triển ngày càng lớn mạnh, với 152 hội thành viên, tập hợp hơn 3,7 triệu hội viên; hoạt động ngày càng đa dạng, phong phú. Chúng ta đã được tặng thưởng Huân chương Hồ Chí Minh, Huân chương Độc lập và các phần thưởng cao quý khác.

Trong nhiệm kỳ 2015-2020, Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam đã có bước phát triển cả về quy mô, chất lượng và hiệu quả hoạt động, phát triển hệ thống từ trung ương đến các tỉnh, thành phố, là môi trường tốt để đoàn kết đội ngũ trí thức khoa học và công nghệ, bồi dưỡng lòng yêu nước, ý thức chính trị, trách nhiệm công dân trong các tổ chức hội; trở thành địa chỉ tri thức tin cậy của Đảng, Nhà nước trong việc tham mưu những vấn đề lớn về chủ trương, đường lối, chính sách; chủ động đẩy mạnh hoạt động tư vấn, phản biện và giám định xã hội, góp phần củng cố các luận cứ khoa học đối với những chương trình, đề án, dự án lớn. Liên hiệp Hội ở Trung ương, địa phương và các hội ngành thành viên đã quan tâm tổ chức các giải thưởng, hội thi, cuộc thi sáng tạo khoa học và công nghệ, tôn vinh các tập thể, các trí thức tiêu biểu trong cả nước; đồng thời tăng cường hoạt động hợp tác quốc tế về khoa học và công nghệ, góp phần

thúc đẩy hoạt động hợp tác quốc tế, nâng cao hình ảnh và uy tín của nước ta, thu hút sự tham gia đông đảo của đội ngũ trí thức khoa học và công nghệ người Việt Nam ở nước ngoài.

Thay mặt lãnh đạo Đảng và Nhà nước, tôi nhiệt liệt chúc mừng, biểu dương và trân trọng cảm ơn những đóng góp, cống hiến to lớn cho đất nước của đội ngũ trí thức, của Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam.

Tuy nhiên, Đại hội lần này, chúng ta cần nhận thấy rằng, lĩnh vực khoa học và công nghệ còn những hạn chế, chưa đáp ứng được sự kỳ vọng của Đảng, Nhà nước, của cộng đồng doanh nghiệp và nhân dân. Tôi xin nêu một số điểm:

- Nhiều nhà sản xuất đứng trước các vấn đề liên quan đến công nghệ, cải tiến thiết bị thường tìm đến các nhà sản xuất và đơn vị tư vấn nước ngoài. Đó là thực tế buồn, là thách thức và yêu cầu mà chúng ta cần khắc phục, vượt lên.

- Nhiều nơi, nhiều đề tài nghiên cứu nặng lý thuyết chỉ góp phần làm dày thêm các tủ lưu trữ trong thư viện. Nghiên cứu là cần thiết nhưng không gắn với thực tế, đáp ứng yêu cầu của thực tế thì mình tự thua trên sân nhà.

- Chúng ta cứ mãi mê nghiên cứu những vấn đề cao siêu mà không để ý những nhu cầu ứng dụng đơn giản của thực tế để rồi đứng nhìn các doanh nghiệp Việt Nam phải chi trả khoản tiền lớn cho nước ngoài để giải đáp

những vấn đề mà ta không phải không giải quyết được.

- Tại sao trong lĩnh vực y học, chúng ta có nhiều bác sỹ giỏi, được quốc tế công nhận? Đó là nhờ có sự gắn kết tốt, hiệu quả giữa áp dụng các tiến bộ khoa học kỹ thuật với đào tạo, nghiên cứu và ứng dụng. Ở các lĩnh vực khác, mối liên kết này cần phải rõ nét và hiệu quả hơn nữa.

- Các nhà khoa học Việt Nam có thể là các nhà khoa học tốt nhưng chưa chắc là các nhà tư vấn tốt. Đây là vấn đề cần thay đổi tư duy, kỹ năng và cả văn hóa làm việc để bắt kịp thực tế cũng như thích ứng với nhu cầu của thị trường, của doanh nghiệp và cống hiến nhiều hơn nữa cho sự phát triển của đất nước.

Thưa toàn thể Đại hội,

Để thực hiện được định hướng đó, vai trò và sự tham gia của Liên hiệp Hội là rất quan trọng. Tôi cơ bản đồng tình với phương hướng, mục tiêu, nhiệm vụ của Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam nhiệm kỳ VIII (2020 - 2025) đã nêu ra trong Báo cáo chính trị trình Đại hội. Tôi xin nhấn mạnh thêm một số vấn đề sau:

Một là, Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam cần chủ động hơn nữa trong việc quán triệt, triển khai thực hiện các chủ trương, đường lối của Đảng về phát triển khoa học và công nghệ, đặc biệt là Nghị quyết Đại hội Đảng lần thứ XIII. Tích cực tham gia thực hiện mục tiêu

phát triển khoa học và công nghệ lên tầm cao mới, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, thúc đẩy đổi mới sáng tạo, ứng dụng mạnh mẽ khoa học và công nghệ, bảo vệ môi trường, an ninh.

Hai là, Liên hiệp Hội là lực lượng nòng cốt, đi đầu trong xây dựng đội ngũ trí thức Việt Nam; tập hợp, đoàn kết trí thức ở trong nước và trí thức người Việt Nam ở nước ngoài, đẩy mạnh giáo dục chính trị, tư tưởng để đội ngũ trí thức nhận thức sâu sắc trách nhiệm đối với đất nước; làm sâu sắc hơn nữa mối quan hệ gắn bó giữa trí thức với Đảng, Nhà nước và nhân dân; tăng cường khối đại đoàn kết toàn dân tộc trên nền tảng liên minh công nhân - nông dân, trí thức.

Ba là, tập hợp đội ngũ, tập trung nguồn lực để đề xuất, tham mưu cho Đảng và Nhà nước những vấn đề quan trọng về đường lối, chủ trương, chính sách phát triển đất nước. Liên hiệp Hội phải là địa chỉ tri thức tin cậy của Đảng và Nhà nước, nhất là đối với tri thức khoa học, và cả trong công tác vận động, khơi dậy tinh thần sáng tạo, cống hiến trong đội ngũ trí thức.

Bốn là, phấn đấu xây dựng Liên hiệp Hội thành một tổ chức chính trị - xã hội vững mạnh, giữ vai trò nòng cốt trong tập hợp, đoàn kết và phát huy năng lực sáng tạo của đội ngũ trí thức, đại diện cho tiếng nói của đội ngũ những người làm khoa học và công nghệ cả nước, bảo vệ

quyền và lợi ích hợp pháp và hỗ trợ nhu cầu phát triển của các thành viên trong hệ thống. Tiếp tục hoàn thành bộ máy của Liên hiệp hội Việt Nam từ trung ương tới địa phương.

Năm là, cấp uỷ và chính quyền các cấp cần nâng cao hơn nữa nhận thức về vai trò, vị trí của Liên hiệp Hội trong tình hình mới; tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp uỷ, chính quyền; hoàn thiện cơ chế, chính sách, tạo điều kiện thuận lợi để Liên hiệp Hội Việt Nam từ Trung ương đến địa phương hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao.

Thưa các đồng chí và quý vị đại biểu,

Với tinh thần: **“Đoàn kết - Sáng tạo - Đổi mới - Phát triển”**, Đại hội lần thứ VIII của Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam sẽ truyền đi một tinh thần mới, khơi dậy trách nhiệm và khát vọng trong mỗi hội viên, trí thức cả nước, tương xứng với truyền thống vẻ vang gần 40 năm xây dựng và phát triển. Đặc biệt, thay mặt lãnh đạo Đảng và Nhà nước tôi ghi nhận những đóng góp của Giáo sư Đặng Vũ Minh đối với Liên hiệp Hội Việt Nam trong những năm qua.

Xin chúc các vị đại biểu và các đồng chí mạnh khoẻ, hạnh phúc, bước sang năm mới, nhiệm kỳ mới với nhiều thành công to lớn hơn nữa trong sự nghiệp nghiên cứu khoa học - công nghệ cũng như công cuộc xây dựng và phát triển đất nước trong giai đoạn mới.

Xin trân trọng cảm ơn!

THANH HÓA PHẦN ĐẦU HOÀN THÀNH XUẤT SẮC NHIỆM VỤ PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI NĂM 2021, tạo khí thế mới ngay từ năm đầu triển khai thực hiện Nghị quyết số 58-NQ/TW của Bộ Chính trị

TS. Đỗ Minh Tuấn

Phó Bí thư Tỉnh ủy, Chủ tịch UBND tỉnh

Đảng bộ, chính quyền, quân và dân các dân tộc tỉnh Thanh Hóa triển khai thực hiện kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội năm 2020 trong bối cảnh tình hình thế giới và khu vực có nhiều diễn biến phức tạp, một số vấn đề mới phát sinh nằm ngoài khả năng dự báo, đặc biệt là đại dịch COVID-19 bùng phát với tốc độ lây lan nhanh, diễn biến khó lường và mức độ nguy hiểm chưa từng có trong lịch sử, đã đẩy nền kinh tế toàn cầu rơi vào tình trạng suy thoái trầm trọng, gây ra tình trạng khủng hoảng nghiêm trọng về việc làm, thất nghiệp, an sinh xã hội và tác động đến trật tự kinh tế, chính trị - xã hội toàn cầu.

Ở trong nước đã trải qua 2 đợt dịch COVID-19, gây tác động mạnh đến tình hình phát triển kinh tế - xã hội của đất nước; nhiều hoạt động kinh tế, văn hóa - xã hội bị ảnh hưởng; một số ngành sản xuất, kinh doanh bị ngưng trệ, nhất là trong lĩnh vực công nghiệp, dịch vụ, vận tải, du lịch, đã ảnh hưởng nghiêm trọng đến việc thực hiện các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh năm 2020. Trong bối cảnh đó, được sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo, hỗ trợ của Trung ương Đảng, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ và các bộ, ban, ngành, cơ quan Trung ương, cùng với sự nỗ lực lớn, quyết tâm cao của cả hệ thống chính trị, cộng đồng doanh nghiệp và Nhân dân các dân tộc trong tỉnh, nên tỉnh ta đã từng bước vượt qua khó khăn, cơ bản đạt được “mục tiêu kép”, một số ngành, lĩnh vực tiếp tục có bước phát triển, an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội được bảo đảm; có 21/27 chỉ tiêu chủ yếu được

Bộ Chính trị làm việc với Ban Thường vụ Tỉnh ủy Thanh Hóa, ngày 17/7/2020 tại Hà Nội

HĐND tỉnh quyết nghị đã hoàn thành và vượt kế hoạch.

Nổi bật là: Tốc độ tăng trưởng tổng sản phẩm trên địa bàn (GRDP) ước đạt 6,08%, tuy không đạt kế hoạch (12,5% trở lên), nhưng là mức tăng trưởng cao nhất của khu vực Bắc Trung bộ; cơ cấu các ngành kinh tế

chuyển dịch đúng hướng. Sản xuất nông, lâm, thủy sản tiếp tục phát triển ổn định và đạt kết quả khá toàn diện; giá trị sản xuất toàn ngành ước đạt 29.129 tỷ đồng, tăng 3,2% so với cùng kỳ; tổng sản lượng lương thực ước đạt 1,57 triệu tấn, đạt kế hoạch. Xây dựng nông thôn mới đạt kết

quả tích cực, toàn tỉnh hiện có 8 đơn vị cấp huyện, 330 xã, 800 thôn, bản đạt chuẩn nông thôn mới, 18 xã đạt chuẩn nông thôn mới nâng cao, 2 xã đạt chuẩn nông thôn mới kiểu mẫu, vượt mục tiêu Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XVIII. Có 59 sản phẩm OCOP cấp tỉnh được xếp hạng 3 sao và 4 sao. Sản xuất công nghiệp tăng trưởng khá trong bối cảnh chịu tác động mạnh của đại dịch COVID-19; giá trị sản xuất công nghiệp ước đạt 141.640 tỷ đồng, đạt 93,6% kế hoạch, tăng 12,3% so với cùng kỳ. Mặc dù là khu vực chịu ảnh hưởng nặng nề nhất của đại dịch COVID-19, song một số ngành dịch vụ vẫn tăng so với cùng kỳ, trong đó tổng mức bán lẻ hàng hóa và doanh thu dịch vụ tăng 4,1%, kim ngạch xuất khẩu ước đạt 3,76 tỷ USD, tăng 1,6%; xếp dỡ hàng hóa qua Cảng Nghi Sơn ước đạt 39,7 triệu tấn, tăng 23%; đã mở thêm 5 đường bay mới, nâng tổng số đường bay qua Cảng Hàng không Thọ Xuân lên 8 đường bay; vận tải hàng không ước đón 1,2 triệu lượt khách, tăng 9% so với cùng kỳ. Thu ngân sách Nhà nước ước đạt 28.967 tỷ đồng, đạt dự toán. Công tác phát triển doanh nghiệp tiếp tục được quan tâm; ước thành lập mới 3.200 doanh nghiệp, vượt 6,7% kế hoạch, xếp thứ 7 cả nước về số doanh nghiệp thành lập mới.

Môi trường đầu tư kinh doanh tiếp tục được cải thiện; các chỉ số phản ánh năng lực cạnh tranh, cải cách hành chính, hiệu quả quản trị và hành chính công cấp tỉnh đều tăng so với năm trước; ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động của các cơ quan Nhà nước được đẩy mạnh, đã đổi mới quy trình xử lý văn bản, hồ sơ công việc, giải quyết thủ tục hành chính chuyển từ môi

trường làm việc trên giấy sang làm việc trên môi trường điện tử từ cấp tỉnh đến cấp xã; số hồ sơ tiếp nhận trực tuyến gấp 27,5 lần năm 2019. Hoạt động đối ngoại, xúc tiến đầu tư đạt kết quả tích cực; đã tổ chức thành công Hội nghị xúc tiến đầu tư năm 2020 ngay sau khi Chính phủ công bố hết giãn cách xã hội, trao quyết định chủ trương đầu tư và ký biên bản ghi nhớ đầu tư cho 34 dự án, với tổng vốn đầu tư khoảng 15 tỷ USD, cao nhất từ trước đến nay; thu hút được 155 dự án đầu tư trực tiếp (13 dự án FDI), với tổng vốn đầu tư đăng ký 28.900 tỷ đồng, tăng 2,6% so với cùng kỳ. Huy động vốn đầu tư phát triển tăng cao so với cùng kỳ, ước đạt 135.000 tỷ đồng, tăng 12,5%. Đã khánh thành nhiều dự án lớn, quan trọng như: Nhà máy luyện cán thép Nghi Sơn giai đoạn 1, Nhà máy sản xuất sợi dệt kết hợp với phát triển vùng nguyên liệu cây gai tại xã Cẩm Tú, huyện Cẩm Thủy, Nhà máy chế biến sữa gạo lứt giàu protein, Nhà máy chế biến nước dinh dưỡng tế bào mía tại thị trấn Lam Sơn, huyện Thọ Xuân. Khởi công một số dự án, như: Quảng trường biển, trục cảnh quan lễ hội TP. Sầm Sơn, đường từ TP. Thanh Hóa đi Cảng Hàng không Thọ Xuân, tổ hợp Nhà máy xi măng Đại Dương, Cảng tổng hợp Quang Trung - Khu Kinh tế Nghi Sơn, tạo đà cho phát triển của tỉnh trong giai đoạn tới. Công tác vận động, kêu gọi vốn ODA đạt kết quả tích cực; trong năm có thêm 2 dự án: cải thiện cơ sở hạ tầng đô thị Ngọc Lặc và hệ thống cấp nước thô chuỗi đô thị dọc Quốc lộ 47, TP. Thanh Hóa và vùng phụ cận đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt chủ trương đầu tư. Tiến độ thực hiện và kết quả giải ngân vốn đầu tư công năm 2020 nằm trong топ đầu cả nước; đến ngày

30/11/2020, giải ngân đạt 9.914 tỷ đồng, bằng 84,6% kế hoạch, xếp thứ 5 so với các tỉnh, thành phố trong cả nước.

Chất lượng các hoạt động văn hóa - xã hội có chuyển biến rõ nét; đã tổ chức thành công các hoạt động chào mừng Đại hội Đảng bộ các cấp nhiệm kỳ 2020-2025, đại hội đảng bộ tỉnh lần thứ XIX và kỷ niệm 90 năm ngày thành lập Đảng bộ tỉnh. Ngành giáo dục và đào tạo đã hoàn thành năm học 2019-2020 và triển khai năm học 2020-2021, vừa đảm bảo yêu cầu nâng cao chất lượng giáo dục, vừa đáp ứng yêu cầu phòng, chống dịch COVID-19 theo đúng hướng dẫn của Bộ Giáo dục và Đào tạo, Bộ Y tế; tổ chức kỳ thi tốt nghiệp THPT năm 2020 an toàn, đúng quy chế; tỷ lệ học sinh tốt nghiệp THPT đạt 97,6%, tăng 5,2% so với năm học trước; có thêm 89 trường đạt chuẩn quốc gia, nâng tỷ lệ trường đạt chuẩn quốc gia lên 76%, vượt kế hoạch. Ngành y tế đã chủ động, tích cực tham mưu triển khai kịp thời, có hiệu quả công tác phòng, chống dịch COVID-19, không để dịch lây lan thứ phát ra cộng đồng và được Trung ương xếp vào nhóm các tỉnh, thành phố có “nguy cơ thấp”; các chỉ tiêu chủ yếu về y tế, chăm sóc sức khỏe đều đạt và vượt kế hoạch. Đã giải quyết việc làm mới cho 62.000 lao động; trợ cấp thất nghiệp cho trên 26.500 lao động, tăng 62,2% so với cùng kỳ. Các chính sách an sinh xã hội được thực hiện đầy đủ, kịp thời; chi trả kinh phí hỗ trợ cho gần 728.000 đối tượng gặp khó khăn do ảnh hưởng của dịch COVID-19, với tổng kinh phí trên 731 tỷ đồng; tỷ lệ hộ nghèo giảm còn 2,32%.

Công tác quản lý, sử dụng tài nguyên và bảo vệ môi trường có chuyển biến tích cực; đã phê

KHOA HỌC THANH HÓA

duyet kế hoạch sử dụng đất cấp huyện và hoàn thành kiểm kê đất đai, lập bản đồ hiện trạng sử dụng đất trên địa bàn tỉnh; chỉ đạo triển khai lập quy hoạch sử dụng đất thời kỳ 2021-2030 và kế hoạch sử dụng đất năm đầu cấp huyện; trình cấp có thẩm quyền ban hành bảng giá đất thời kỳ 2020-2024. Đã phê duyệt phương án xử lý chất thải rắn đến năm 2025, tầm nhìn đến năm 2050; ban hành quy định biện pháp thi hành chính sách hỗ trợ, xử lý chất thải rắn sinh hoạt trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2016-2021 và bộ đơn giá sản phẩm hoạt động quan trắc môi trường; tỷ lệ chất thải nguy hại được thu gom xử lý đạt tiêu chuẩn năm 2020 ước đạt 80%, đạt kế hoạch.

Công tác sắp xếp tổ chức bộ máy, đơn vị hành chính các cấp được triển khai đồng bộ, theo đúng chỉ đạo, hướng dẫn của Trung ương, đảm bảo tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả. Cải cách hành chính tiếp tục được đẩy mạnh. Đã thành lập thị xã Nghi Sơn, các phường thuộc thị xã Nghi Sơn, các phường thuộc TP. Thanh Hóa và thị trấn Quý Lộc, thị trấn Yên Lâm, huyện Yên Định. Hoàn thành việc sửa đổi, bổ sung một số quy định về phân công, phân cấp quản lý tổ chức bộ máy, biên chế và công tác cán bộ; thành lập, kiện toàn chức năng, nhiệm vụ và cơ cấu tổ chức, bộ máy và phê duyệt đề án vị trí việc làm của một số cơ quan, đơn vị. Điều động, bổ nhiệm 2.619 cán bộ công an chính quy về đảm nhận các chức danh công an xã ở 509 xã, phường, thị trấn. Đại hội đảng bộ các cấp nhiệm kỳ 2020-2025 và Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX thành công tốt đẹp, tạo không khí phấn khởi, tin tưởng trong cán bộ, đảng viên và các tầng lớp Nhân dân.

An ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội được đảm bảo, tạo môi trường ổn định, lành mạnh cho phát triển kinh tế - xã hội; bảo vệ tuyệt đối an toàn cho đại hội đảng bộ các cấp nhiệm kỳ 2020-2025 và Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX. Các lực lượng vũ trang đã phối hợp chặt chẽ với ngành y tế trong việc triển khai các biện pháp phòng, chống dịch COVID-19; hoàn thành công tác tuyển quân năm 2020. Lực lượng công an đã mở các đợt cao điểm tấn công, trấn áp các loại tội phạm; triệt xóa nhiều ổ nhóm tội phạm công nghệ cao, được Trung ương đánh giá cao. Công tác đảm bảo an toàn giao thông có chuyển biến tích cực; tai nạn giao thông giảm cả 3 tiêu chí. Công tác thanh tra, giải quyết khiếu nại, tố cáo được thực hiện theo kế hoạch; công tác tiếp công dân được chú trọng; đã tập trung chỉ đạo giải quyết các vụ việc khiếu kiện đông người, kéo dài, vượt cấp. Công tác phối hợp trong thực hiện nhiệm vụ chính trị của chính quyền các cấp với Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị - xã hội các cấp được tăng cường, chặt chẽ và hiệu quả hơn.

Đặc biệt, tỉnh ta đã xây dựng các đề án và phối hợp chặt chẽ với các ban, bộ, ngành, cơ quan Trung ương tham mưu cho Bộ Chính trị ban hành Nghị quyết số 58-NQ/TW ngày 5/8/2020 về xây dựng và phát triển tỉnh Thanh Hóa đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045, mở ra cơ hội, lợi thế nổi trội nhằm huy động nguồn lực quan trọng để tỉnh Thanh Hóa phát triển nhanh và bền vững trong thời gian tới.

Trong bối cảnh chịu tác động hết sức nặng nề, sâu rộng của đại dịch COVID-19 đến các mặt của đời sống xã hội, đạt được kết quả nêu trên là rất đáng trân trọng,

phấn khởi và tự hào; song với tinh thần cách mạng tiến công, chúng ta cũng thẳng thắn chỉ ra những hạn chế, yếu kém cần khắc phục trong phát triển kinh tế - xã hội năm 2020 của tỉnh, đó là: Còn 6 chỉ tiêu chủ yếu không đạt kế hoạch. Một số sản phẩm công nghiệp chủ lực có sản lượng đạt thấp so với kế hoạch và cùng kỳ. Nhiều chỉ tiêu quan trọng của ngành dịch vụ giảm sâu, như: khách du lịch, doanh thu du lịch, vận chuyển hành khách. Kim ngạch xuất khẩu không đạt kế hoạch. Một số nguồn thu ngân sách Nhà nước giảm mạnh. Nợ quá hạn tiền sử dụng đất còn lớn; một số nhà đầu tư, đơn vị trúng thầu đấu giá quyền sử dụng đất chưa thực hiện nghiêm nghĩa vụ tài chính với Nhà nước. Tiến độ lập Quy hoạch tỉnh còn chậm; tình trạng chông chéo, chưa thống nhất trong các quy hoạch còn xảy ra. Tiến độ thực hiện một số dự án đầu tư trực tiếp còn chậm so với cam kết; số dự án ứng các dự án sử dụng vốn đầu tư công đã quá hạn chưa được thu hồi còn lớn. Hoạt động khai thác khoáng sản trái phép còn diễn ra ở một số địa phương. Công tác bồi thường giải phóng mặt bằng còn nhiều khó khăn và vẫn là khâu yếu trong triển khai thực hiện dự án, làm chậm tiến độ đầu tư; một số địa phương chậm trễ trong việc bàn giao mặt bằng, làm chậm tiến độ thực hiện, giải ngân vốn đầu tư công; kết quả thực hiện giải phóng mặt bằng đạt thấp so với kế hoạch. Việc đầu tư nâng cấp, xây dựng các thiết chế văn hóa, thể thao, nhất là cấp tỉnh chưa được quan tâm đúng mức. Một bộ phận người lao động phải ngừng việc, dừng hợp đồng lao động không hưởng lương, thậm chí bị thất nghiệp do ảnh hưởng của dịch COVID-19. Công tác rà soát hộ nghèo, hộ cận nghèo tại

một số địa phương còn chưa kịp thời, để xảy ra sai sót, tạo dư luận và bức xúc trong xã hội. Nợ đọng tiền BHXH, BHYT, BHTN vẫn còn lớn. Một số địa phương thiếu chủ động, quyết liệt, sâu sát, cụ thể trong việc giải quyết khiếu nại, tố cáo, để xảy ra tình trạng khiếu kiện đông người, vượt cấp.

Năm 2021 là năm có vai trò đặc biệt quan trọng - năm đầu tiên thực hiện Nghị quyết Đại hội toàn quốc lần thứ XIII của Đảng, Nghị quyết số 58-NQ/TW của Bộ Chính trị, Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX, nhiệm kỳ 2020-2025 và Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội 5 năm 2021-2025 và cũng là năm tổ chức nhiều sự kiện trọng đại của đất nước. Trên cơ sở kế thừa và phát huy những kết quả đã đạt được trong thời gian qua, dự báo thời cơ, thuận lợi và những khó khăn, thách thức trong thời gian tới, Tỉnh ủy, HĐND tỉnh đã quyết nghị các chỉ tiêu phát triển kinh tế - xã hội năm 2021, gồm: tốc độ tăng trưởng GRDP đạt 11% trở lên; GRDP bình quân đầu người đạt 2.820 USD; sản lượng lương thực giữ ở mức 1,5 triệu tấn;

kim ngạch xuất khẩu đạt 4 tỷ USD; huy động vốn đầu tư phát triển đạt 140.000 tỷ đồng; tổng thu ngân sách Nhà nước đạt 26.572 tỷ đồng; có thêm 3 đơn vị cấp huyện, 18 xã đạt chuẩn nông thôn mới, 21 xã đạt chuẩn nông thôn mới nâng cao, 7 xã đạt chuẩn nông thôn mới kiểu mẫu; thành lập mới 3.000 doanh nghiệp trở lên; tỷ lệ hộ nghèo theo tiêu chí mới giảm 1,5% trở lên; tỷ lệ dân số tham gia BHYT đạt 90%; tỷ lệ che phủ rừng đạt 53,5%. Đây là mục tiêu có tính phấn đấu rất cao nhằm tạo tiền đề và nền tảng vững chắc cho sự phát triển của tỉnh trong những năm tiếp theo, phấn đấu đến năm 2025 đưa Thanh Hóa trong nhóm các tỉnh dẫn đầu cả nước - một cực tăng trưởng mới, cùng với Hà Nội, Hải Phòng, Quảng Ninh tạo thành tứ giác phát triển ở phía Bắc của Tổ quốc.

Để đảm bảo hoàn thành các mục tiêu nêu trên, đòi hỏi sự nỗ lực lớn, quyết tâm cao, hành động quyết liệt của cả hệ thống chính trị, cộng đồng doanh nghiệp và Nhân dân các dân tộc trong tỉnh. Bên cạnh việc thực hiện quyết liệt, linh hoạt, sáng tạo các chủ trương,

định hướng lớn của Trung ương, đặc biệt là Nghị quyết Đại hội toàn quốc lần thứ XIII của Đảng; tổ chức triển khai đồng bộ, kịp thời, có hiệu quả các chỉ đạo, điều hành của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, các bộ, ban, ngành, cơ quan Trung ương và triển khai thực hiện tốt các nhiệm vụ, giải pháp đã đề ra trong Nghị quyết của Tỉnh ủy, HĐND tỉnh về nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội năm 2021; các cấp, các ngành cần tập trung cao độ để triển khai thực hiện tốt một số nhiệm vụ trọng tâm sau đây:

Một là, tiếp tục thực hiện quyết liệt, đồng bộ, có hiệu quả các biện pháp phòng, chống dịch COVID-19 theo đúng chỉ đạo của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ và hướng dẫn của ngành y tế, với phương châm chủ động, tích cực, sáng tạo, đảm bảo an toàn tính mạng, sức khỏe cho Nhân dân; tuyệt đối không chủ quan, lơ là, không để dịch bệnh xâm nhập, bùng phát trở lại và lây lan thứ phát ra cộng đồng. Khẩn trương rà soát, hoàn thiện các phương án phòng, chống dịch tương ứng với các cấp độ dịch để chủ động triển khai thực hiện khi có tình huống.

Hai là, tập trung triển khai có hiệu quả Nghị quyết số 58-NQ/TW ngày 5/8/2020 của Bộ Chính trị và Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX, nhiệm kỳ 2020-2025, trọng tâm là nghiên cứu, hoàn thiện Chương trình hành động của Chính phủ thực hiện Nghị quyết số 58 của Bộ Chính trị và đề án cơ chế, chính sách đặc thù về đầu tư, tài chính, phân cấp quản lý, tổ chức bộ máy, biên chế cho tỉnh Thanh Hóa; chủ động đấu mối, phối hợp chặt chẽ với các bộ, ngành, cơ quan Trung ương để trình Chính phủ,

Nhà máy lọc hóa dầu Nghi Sơn

KHOA HỌC THANH HÓA

Quốc hội xem xét, ban hành. Hoàn thiện Chương trình hành động của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh thực hiện Nghị quyết số 58 của Bộ Chính trị và xây dựng các chương trình trọng tâm, kế hoạch hành động thực hiện khâu đột phá, các quy hoạch, kế hoạch, đề án, cơ chế, chính sách, hoàn thiện thể chế quản lý Nhà nước trên các lĩnh vực để triển khai thực hiện, sớm đưa Nghị quyết của Đảng đi vào cuộc sống.

Ba là, tập trung rà soát, sửa đổi, bổ sung các đề án, cơ chế, chính sách đã ban hành còn hiệu lực nhưng có nội dung không phù hợp với quy định hiện hành của pháp luật và tình hình thực tế; đồng thời, ban hành một số đề án, cơ chế, chính sách mới mang tính chiến lược, dài hạn, có tính đột phá cao nhằm thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh trên các lĩnh vực, đặc biệt quan tâm đến các cơ chế, chính sách đẩy mạnh đổi mới mô hình, nâng cao chất lượng tăng trưởng kinh tế và các đề án, chính sách khuyến khích chuyển đổi số, phát triển nền kinh tế - xã hội số, doanh nghiệp số và coi đây là một trong những giải pháp đột phá trong triển khai thực hiện Nghị quyết số 58 của Bộ Chính trị.

Bốn là, chủ động nắm chắc tình hình sản xuất, kinh doanh, kịp thời hỗ trợ, giải quyết các khó khăn, vướng mắc, tạo thuận lợi cho doanh nghiệp phục hồi và đẩy mạnh sản xuất, kinh doanh, đẩy nhanh tiến độ các dự án đầu tư, nhất là các doanh nghiệp, dự án có đóng góp lớn cho tăng trưởng kinh tế, thu ngân sách, giải quyết việc làm. Tập trung chỉ đạo hỗ trợ doanh nghiệp sớm hoàn thiện thủ tục đầu tư, nhất là các vấn đề liên quan đến quy hoạch, đất đai, giải phóng mặt bằng để triển khai các dự

án đã được cấp có thẩm quyền chấp thuận chủ trương đầu tư, chú trọng các dự án trọng điểm, quy mô lớn, dự án đã được trao quyết định chủ trương đầu tư, giấy chứng nhận đăng ký đầu tư, ký biên bản ghi nhớ đầu tư tại Hội nghị xúc tiến đầu tư năm 2020, tạo động lực cho tăng trưởng trong giai đoạn tới.

Năm là, tiếp tục cải thiện mạnh mẽ môi trường đầu tư kinh doanh. Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin vào hoạt động quản lý, điều hành của chính quyền các cấp, tạo môi trường đầu tư kinh doanh thực sự thông thoáng, bình đẳng, minh bạch, hấp dẫn các nhà đầu tư. Đẩy mạnh thu hút và huy động vốn cho đầu tư phát triển. Chỉ đạo tăng cường công tác quản lý Nhà nước về đầu tư xây dựng trên địa bàn.

Sáu là, triển khai đồng bộ, hiệu quả các giải pháp về thu ngân sách, phấn đấu hoàn thành dự toán thu năm 2021; kiên quyết thu hồi các khoản nợ đọng thuế, nhất là các khoản nợ quá hạn, nợ đọng tiền sử dụng đất. Tăng cường công tác quản lý và sử dụng ngân sách, đảm bảo triệt để tiết kiệm, hiệu quả, đúng dự toán.

Bảy là, tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng các hoạt động văn hóa - xã hội. Quan tâm chăm lo đời sống vật chất và tinh thần cho Nhân dân, giải quyết việc làm, xóa đói, giảm nghèo, bảo đảm gắn kết hài hòa giữa phát triển kinh tế với xã hội. Tập trung chỉ đạo giải quyết có hiệu quả các vấn đề xã hội bức xúc, cử tri và Nhân dân quan tâm, như: ô nhiễm môi trường; vệ sinh an toàn thực phẩm; xử lý chất thải rắn sinh hoạt; khai thác khoáng sản trái phép; quản lý đất đai; giải phóng mặt bằng các dự án; vi phạm quy hoạch và trật tự

xây dựng đô thị; phòng chống thiên tai, ứng phó với biến đổi khí hậu; nợ đọng bảo hiểm xã hội tại các doanh nghiệp; xe ô tô chờ quá tải trọng quy định...

Tám là, đẩy mạnh cải cách hành chính, tiến độ xây dựng chính quyền điện tử, nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý Nhà nước và chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức. Tiếp tục rà soát, sắp xếp lại tổ chức bộ máy, tinh giản biên chế. Siết chặt kỷ luật, kỷ cương hành chính, đề cao trách nhiệm người đứng đầu trong các cơ quan hành chính nhà nước các cấp. Kiên quyết xử lý nghiêm các tổ chức, cá nhân, lãnh đạo, cán bộ, công chức vi phạm quy định của pháp luật và cố tình cản trở, gây khó khăn trong quá trình xử lý công việc.

Chín là, củng cố quốc phòng, an ninh, giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội; quan tâm công tác tiếp công dân, giải quyết đơn thư khiếu nại, tố cáo; đẩy mạnh phòng chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực; tạo môi trường ổn định để phát triển kinh tế - xã hội.

Phát huy truyền thống văn hóa, lịch sử và khát vọng thịnh vượng của quê hương Thanh Hóa anh hùng, với tinh thần đoàn kết một lòng, chúng ta tin tưởng sâu sắc rằng, Đảng bộ, chính quyền, quân và dân các dân tộc tỉnh Thanh Hóa sẽ hoàn thành xuất sắc các mục tiêu, nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội năm 2021, tạo tiền đề, khí thế mới ngay từ năm đầu triển khai thực hiện Nghị quyết số 58-NQ/TW ngày 5/8/2020 của Bộ Chính trị và Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX, nhiệm kỳ 2020-2025.

Nhân dịp năm mới 2021, xin gửi đến đồng chí, đồng bào và bạn đọc lời chúc sức khỏe, hạnh phúc và thành công./.

TẬP HỢP, ĐOÀN KẾT VÀ PHÁT HUY SỨC SÁNG TẠO CỦA ĐỘI NGŨ TRÍ THỨC GÓP PHẦN XÂY DỰNG TỈNH THANH HÓA SỚM TRỞ THÀNH TỈNH CÔNG NGHIỆP THEO HƯỚNG HIỆN ĐẠI

TS. Nguyễn Văn Phát
*Bí thư Đảng đoàn, Chủ tịch Liên hiệp
các Hội Khoa học và Kỹ thuật Thanh Hóa*

Lãnh đạo tỉnh Thanh Hóa nói chuyện với đội ngũ trí thức khoa học và công nghệ nhân kỷ niệm 25 năm ngày thành lập Liên hiệp hội Thanh Hóa

Năm 2020, là năm thứ hai thực hiện Nghị quyết Đại hội Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Thanh Hóa (Liên hiệp hội) lần thứ VI (nhiệm kỳ 2018-2023), bên cạnh tình hình chính trị - xã hội của tỉnh ổn định, kinh tế phát triển; một số văn bản của Đảng và Nhà nước về hoạt động khoa học công nghệ (KH&CN), về hoạt

động hội tiếp tục được ban hành thực hiện và cụ thể hoá đã tạo điều kiện thuận lợi cho công tác hội. Tuy nhiên, hoạt động của Liên hiệp hội cũng chịu tác động ảnh hưởng bất lợi từ những khó khăn, thách thức do kinh tế toàn cầu rơi vào tình trạng suy thoái, đặc biệt là do ảnh hưởng của đại dịch Covid-19 đã tác động đến hầu hết các ngành, lĩnh

vực, đến sản xuất và đời sống của nhân dân.

Trong bối cảnh đó, được sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo của Tỉnh uỷ, UBND tỉnh, của Hội đồng Trung ương Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam, sự cố gắng, nỗ lực, quyết tâm của Ban Chấp hành, Ban Thường vụ và Cơ quan Thường trực, các đơn vị thành

KHOA HỌC THANH HÓA

viên, Liên hiệp hội đã tranh thủ được những điều kiện thuận lợi và có những giải pháp tích cực chỉ đạo cán bộ, hội viên vượt qua khó khăn, thách thức, hoàn thành các nhiệm vụ đã đề ra trong năm 2020, thực hiện tốt những nhiệm vụ theo tinh thần Nghị quyết Đại hội khoá VI, nhiệm kỳ 2018-2023 của Liên hiệp hội đã xác định.

Trong năm 2020, công tác tập hợp, đoàn kết và vận động trí thức được thực hiện có hiệu quả. Liên hiệp hội đã thể hiện rõ vai trò là tổ chức chính trị - xã hội của đội ngũ trí thức KH&CN trong tỉnh, thực hiện tốt chức năng là cầu nối giữa cấp ủy, chính quyền với đội ngũ trí thức. Liên hiệp hội tiếp tục tổ chức triển khai có hiệu quả Kế hoạch số 166-KH/TU ngày 16/8/2019 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về thực hiện Kết luận số 52-KL/TW của Ban Bí thư (khoá XII) về tiếp tục thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương 7 (khoá X) về xây dựng đội ngũ trí thức trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước; trong đó đã xây dựng hoàn thiện dự thảo Quy chế xét chọn và tôn vinh trí thức KH&CN tiêu biểu tỉnh Thanh Hoá; Quy chế tiếp xúc định kỳ giữa Lãnh đạo tỉnh và đội ngũ trí thức, dự kiến sẽ trình các văn bản trên với Tỉnh ủy, UBND tỉnh vào đầu Quý II/2021. Đã phối hợp với Câu lạc bộ Hàm Rồng và các đơn vị liên quan tổ chức 6 diễn đàn, hội thảo KH&CN với gần 1.500 lượt người tham gia để tập hợp lực lượng trí thức đóng góp trí tuệ, kinh nghiệm, giải pháp trong hoạt động hội và trong trao đổi nghiên cứu khoa học, chuyển giao, ứng

dụng KH&CN vào thực tiễn sản xuất và đời sống.

Phát huy vai trò thành viên của Mặt trận Tổ quốc (MTTQ) tỉnh, Liên hiệp hội đã thực hiện tốt vai trò nòng cốt trong công tác vận động trí thức, đẩy mạnh hoạt động tuyên truyền phổ biến kiến thức KH&CN; khuyến khích và hỗ trợ các tổ chức công đoàn, hội viên trong hệ thống tham gia các cuộc vận động, các phong trào an sinh xã hội; đồng thời tham gia tích cực trong việc thực hiện vai trò “giám sát và phản biện xã hội” - một chức năng hết sức quan trọng của MTTQ tỉnh.

Đảng đoàn, Ban Thường vụ Liên hiệp hội đã xây dựng kế hoạch và tổ chức nhiều hoạt động nhằm củng cố và kiện toàn tổ chức, phát triển hội viên. Đã tổ chức thăm và làm việc với các hội thành viên, các trung tâm trực thuộc để trực tiếp nắm bắt được tình hình, kết quả hoạt động của các đơn vị, tâm tư, nguyện vọng và những đề xuất, kiến nghị của đội ngũ trí thức trong hệ thống Liên hiệp hội; tổ chức hướng dẫn, hỗ trợ, giúp đỡ, tháo gỡ khó khăn đối với 7 hội chuyên ngành thành viên đến kỳ đại hội trong năm 2020 đã tổ chức đại hội thành công; chủ động xây dựng kế hoạch và tổ chức làm việc với các sở, ban, ngành, huyện, thị xã, thành phố để triển khai các chương trình phối hợp công tác, trong đó trọng tâm là để thúc đẩy công tác hỗ trợ tốt hơn cho các hội chuyên ngành trong hệ thống Liên hiệp hội như: Làm việc với Sở Nội vụ, Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Sở Xây dựng, Sở Thông tin và Truyền thông, huyện Yên Định, huyện Hoàng Hoá; tập trung làm việc với Ban Thường vụ Thị ủy Bim Sơn để thúc đẩy

thành lập Hội Khoa học kỹ thuật thị xã Bim Sơn.

Cơ quan Thường trực Liên hiệp hội đã xây dựng Đề án vị trí việc làm, Kế hoạch tuyển dụng viên chức trình Chủ tịch UBND tỉnh xem xét phê duyệt. Đến nay, đã hoàn thiện công tác tuyển dụng viên chức theo đúng các trình tự thủ tục, quy định hiện hành và đã tuyển dụng được 4 viên chức làm việc tại Cơ quan Liên hiệp hội; đồng thời Làm quy trình bổ nhiệm 1 Chánh Văn phòng, 1 Phó Chánh Văn phòng. Chi bộ Cơ quan Liên hiệp hội tổ chức thành công Đại hội lần thứ VI, nhiệm kỳ 2020-2025, kiện toàn tổ chức, bầu 1 Bí thư, 1 Phó Bí thư và ban hành Nghị quyết để lãnh đạo Cơ quan Liên hiệp hội trong nhiệm kỳ 2020-2025.

Đến tháng 12 năm 2020, Liên hiệp hội có 32 hội thành viên (tăng thêm 2 Hội thành viên), 6 trung tâm Khoa học Công nghệ (thành lập mới Trung tâm Nghiên cứu phát triển vùng) và Quỹ Hỗ trợ sáng tạo kỹ thuật trực thuộc; 5 đơn vị liên kết với trên 23.903 cán bộ, hội viên (tăng 1.013 cán bộ, hội viên so với cùng kỳ năm 2019).

Liên hiệp hội và các hội thành viên tiếp tục thực hiện hàng chục đề tài, dự án cấp tỉnh, cấp ngành và cấp cơ sở; tích cực tham gia đóng góp ý kiến đối với Đề án phát triển kinh tế - xã hội tỉnh Thanh Hoá đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045; tham gia góp ý các cơ chế chính sách, các chương trình phát triển kinh tế, cải thiện môi trường đầu tư, kinh doanh, các đề tài, dự án có nhiều tác động đến đời sống xã hội. Thực hiện tốt nhiệm vụ được UBND tỉnh giao, chủ trì phối hợp với Sở KH&CN, Liên đoàn Lao động tỉnh và Tỉnh đoàn Thanh

niên Cộng sản Hồ Chí Minh và các đơn vị có liên quan trong việc tổ chức triển khai phát động Hội thi Sáng tạo kỹ thuật năm 2020 - 2021, tham gia Giải thưởng Sáng tạo Khoa học và Công nghệ Việt Nam. Tổ chức thành công Cuộc thi Sáng tạo thanh thiếu niên nhi đồng. Kết quả đến nay đã có 20 mô hình, giải pháp của các em đạt giải cấp tỉnh, gồm: 1 giải Nhất, 2 giải nhì, 4 giải Ba và 13 giải Khuyến khích; trong đó có 1 công trình đạt giải Ba và 1 công trình đạt giải Khuyến khích toàn quốc. Phối hợp với Ủy ban MTTQ tỉnh, Sở Khoa học và Công nghệ, Liên đoàn Lao động tỉnh và các đơn vị có liên quan lựa chọn 1 công trình KH&CN tiêu biểu báo cáo UBND tỉnh giới thiệu đưa vào Sách vàng Sáng tạo Việt Nam năm 2020. Tham gia tổ chức Hội thi Tin học trẻ toàn tỉnh lần thứ XXII đạt kết quả tốt; đồng thời đã

phối hợp tổ chức triển khai tốt một số hoạt động KH&CN trong năm 2020.

Nhiệm vụ tư vấn, phản biện và giám định xã hội cũng được tổ chức thực hiện có hiệu quả. Các hội đồng tư vấn, phản biện của Liên hiệp hội và các hội thành viên đã thực hiện có hiệu quả hàng chục đề án được yêu cầu. Tổ chức hội nghị tham gia góp ý kiến vào Dự thảo Báo cáo chính trị Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX. Nhiều ý kiến tâm huyết, thiết thực, xác đáng của đội ngũ trí thức trong hệ thống Liên hiệp hội đã giúp cho Tiểu ban nội dung Đại hội tiếp thu hoàn thiện Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh khóa XVIII trình Đại hội Đại biểu Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX, nhiệm kỳ 2020-2025. Các đơn vị thành viên đã có nhiều hoạt động tư vấn dự án đầu tư, quy hoạch, xây dựng, thẩm định nhiều công trình và thiết kế dự

toán xây dựng cơ bản, xây dựng nông thôn mới, nhất là trong tư vấn và hỗ trợ pháp lý. Tiêu biểu là: Hội Khoa học Thủy lợi, Hội Luật gia, Hội Quy hoạch và Phát triển đô thị, Hội Cầu đường, Hội Giống cây trồng và Vật tư nông nghiệp... Trong đó, hệ thống Hội Luật gia trong năm 2020 đã tư vấn pháp luật, trợ giúp pháp lý 2.832 vụ việc cho hàng ngàn lượt người, giúp nhân dân giải quyết những vấn đề có liên quan đến pháp luật.v.v...

Nhiệm vụ tuyên truyền các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước đến cán bộ, hội viên và nhân dân đã được chú trọng; nhiệm vụ phổ biến kiến thức và chuyển giao các tiến bộ KH&CN cũng được quan tâm thực hiện. Các hội thành viên, trung tâm trực thuộc tổ chức các cuộc Hội thảo, tập huấn, truyền thông về tiến bộ khoa học kỹ thuật cho hàng ngàn lượt người; truyền

Liên hiệp hội tổ chức Hội nghị học tập, quán triệt, triển khai thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX, nhiệm kỳ 2020-2025

KHOA HỌC THANH HÓA

thông thông qua 4 ấn phẩm Đặc san Khoa học Thanh Hóa, trang thông tin điện tử; nhiều hoạt động của cơ quan Liên hiệp hội và các hội thành viên được xây dựng thành các chuyên mục phát sóng trên Đài Phát thanh và Truyền hình tỉnh. Những phóng sự về hoạt động chuyên giao khoa học kỹ thuật, mô hình mới, kỹ thuật tiên bộ mới, người tốt, việc tốt của Liên hiệp hội và các hội thành viên trong năm qua có ý nghĩa thiết thực; đặc biệt tổ chức tuyên truyền kỷ niệm 90 năm thành lập đảng bộ tỉnh Thanh Hoá, tuyên truyền về Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX, Đại hội đại biểu Liên hiệp các hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam lần thứ VIII, nhiệm kỳ 2020-2025; tuyên truyền kỷ niệm 60 năm ngày thành lập ngành KH&CN Thanh Hoá.v.v...

Công tác thi đua khen thưởng cũng được đổi mới, đã động viên, khuyến khích cán bộ, hội viên trong hệ thống Liên hiệp hội vươn lên thực hiện tốt những nhiệm vụ đã đề ra. Nhiều tập thể, cá nhân hoạt động xuất sắc được ghi nhận và khen thưởng, trong đó: có 1 cá nhân được giới thiệu xét chọn và đã được tôn vinh là Nhà khoa học của nhà nông, 1 công trình tiêu biểu vào Sách Vàng Sáng tạo Việt Nam năm 2020; 2 tập thể và 6 cá nhân trong hệ thống Liên hiệp hội được tặng Bằng khen, 6 cá nhân được tặng kỷ niệm chương của Liên hiệp hội Việt Nam, các hội ngành toàn quốc và của Chủ tịch UBND tỉnh; 1 công trình của tác giả, nhóm tác giả đạt giải tại Giải thưởng Sáng tạo KHCN Việt Nam; 20 công trình, giải pháp đoạt giải Cuộc thi Sáng tạo thanh thiếu niên, nhi đồng cấp tỉnh, 1 công trình đạt giải Ba, 1 công trình đoạt giải Khuyến khích toàn quốc Cuộc thi Sáng

tạo thanh thiếu niên, nhi đồng được Ban tổ chức khen, thưởng; Chủ tịch Liên hiệp hội tặng giấy khen theo chuyên đề cho 5 tập thể và 14 cá nhân. Đặc biệt năm 2020, lần đầu tiên Liên hiệp hội tổ chức hoạt động suy tôn, biểu dương trí thức bằng hình thức “tuyên dương 20 trí thức có thành tích xuất sắc năm 2020”, làm tiền đề để tổ chức tôn vinh trí thức trong các năm tiếp theo.

Có thể khẳng định rằng năm 2020, mặc dù gặp không ít khó khăn, thách thức; đặc biệt là ảnh hưởng của đại dịch COVID-19, nhưng với sự cố gắng, nỗ lực, quyết tâm của cán bộ, hội viên, các đơn vị thành viên và Cơ quan Thường trực, Liên hiệp hội đã tranh thủ được những điều kiện thuận lợi và có những phương án, giải pháp tích cực lãnh đạo cán bộ, hội viên vượt qua khó khăn, thách thức, hoàn thành tốt các mục tiêu, nhiệm vụ đã đề ra.

Tuy đã đạt được những thành tích đáng ghi nhận trên đây, nhưng hoạt động của Liên hiệp hội còn một số tồn tại, hạn chế, đó là:

- Tỷ lệ trí thức được tập hợp trong các tổ chức của Liên hiệp hội còn hạn chế; Quan hệ phối hợp hoạt động giữa Liên hiệp hội với các đơn vị thành viên của MTTQ tỉnh và các ban, sở, ngành, huyện, thị xã, thành phố trong tỉnh còn ít. Chưa vận động, phát huy được hết sức mạnh và sức sáng tạo của đông đảo trí thức trong đội ngũ trí thức KH&CN trên địa bàn tỉnh.

- Lãnh đạo của một số hội thành viên, các trung tâm trực thuộc chưa được kiện toàn lại; Sự phối hợp hoạt động giữa các hội thành viên với nhau còn hạn chế; một số hội thành viên và trung tâm KH&CN chưa duy trì tổ chức được các hoạt động theo Điều lệ.

- Điều kiện hoạt động của các hội thành viên và cơ quan Liên hiệp hội còn gặp nhiều khó khăn cả về nhân lực và cơ sở vật chất phục vụ cho hoạt động nhưng Liên hiệp hội chưa kiến nghị, đề xuất được cấp có thẩm quyền xem xét tạo điều kiện, hỗ trợ, giúp đỡ.

- Chưa tham mưu, đề xuất được cơ chế để tỉnh giao nhiệm vụ giải quyết những vấn đề quan trọng trong phát triển KH&CN, giáo dục đào tạo, bảo vệ môi trường, chính sách đối với trí thức; Số lượng các đề tài, dự án KH&CN, tư vấn, phản biện và giám định xã hội còn rất ít so với khả năng có thể thực hiện.

Phát huy kết quả đã đạt được, khắc phục những tồn tại, hạn chế, trong thời gian tới, Liên hiệp hội cần tiếp tục quán triệt và thực hiện các chỉ thị, nghị quyết của Đảng, nhiệm vụ chính trị của tỉnh giao; đổi mới nội dung, phương thức hoạt động, Tiếp tục tập trung củng cố tổ chức, nhanh chóng xây dựng Liên hiệp các hội Khoa học và Kỹ thuật Thanh Hóa trở thành tổ chức chính trị - xã hội vững mạnh theo Kế hoạch số 166-KH/TU, ngày 16/8/2019 của Ban Thường vụ Tỉnh uỷ thực hiện Kết luận số 52-KL/TW của Ban Bí thư (khoá XII) và Kết luận số 93-KL/TW, ngày 20/11/2020 của Ban Bí thư về tiếp tục thực hiện Chỉ thị 42-CT/TW của Bộ Chính trị (khoá X) để tập hợp ngày càng nhiều trí thức khoa học và công nghệ tham gia hoạt động, phấn đấu góp phần tích cực thực hiện thắng lợi các chỉ tiêu phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh nhà, tập trung vào một số nhiệm vụ trọng tâm sau:

Một là, tổ chức phổ biến kịp thời các chủ trương, chỉ thị, nghị quyết của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước

đến thành viên và hội viên trong hệ thống Liên hiệp hội. Tăng cường công tác tuyên truyền thông qua các đợt sinh hoạt chuyên đề, các diễn đàn KH&CN và các hình thức tổ chức phù hợp để bồi dưỡng, nâng cao nhận thức chính trị, tư tưởng, lòng yêu nước trong cán bộ, hội viên. Tích cực đẩy mạnh việc tập hợp, vận động trí thức trong các trường đại học, cao đẳng và tại các doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh tích cực tham gia, đóng góp có hiệu quả thực hiện thắng lợi nghị quyết đại hội các cấp, Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX và Nghị quyết 58-NQ/TW của Bộ Chính trị về xây dựng và phát triển tỉnh Thanh Hóa đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045. Mở rộng quan hệ hợp tác, phối hợp với các tổ chức thành viên của MTTQ tỉnh.

Hai là, tiếp tục công tác xây dựng phát triển tổ chức, nâng cao năng lực hiệu quả hoạt động của Liên hiệp hội, trong đó: tập trung tổ chức, hướng dẫn thành lập Hội Khoa học kỹ thuật thị xã Bỉm Sơn, Hội Khoa học kỹ thuật huyện Thạch Thành; hướng dẫn, hỗ trợ 4 hội tổ chức đại hội hết nhiệm kỳ trong năm 2021 theo kế hoạch; phối hợp với các đơn vị liên quan kiện toàn lãnh đạo một số hội thành viên. Tổ chức đánh giá, kiện toàn các trung tâm trực thuộc, giải thể những trung tâm không hoạt động hoặc hoạt động không hiệu quả; xác định rõ mối quan hệ với các đơn vị liên kết. Xây dựng và thực hiện đề án đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của Liên hiệp hội trong tình hình mới theo Kế hoạch số 166-KH/TU ngày 16/8/2019 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy.

Ba là, nâng cao chất lượng và hiệu quả các lĩnh vực hoạt động: Tổ chức tốt các hoạt động KH&CN, trọng tâm là Hội thi Sáng tạo kỹ thuật năm 2020-2021; tham gia Giải thưởng Sáng tạo khoa học công nghệ Việt Nam; phối hợp với Tỉnh đoàn Thanh niên tổ chức tốt Cuộc thi sáng tạo thanh thiếu niên, nhi đồng, Cuộc thi tin học trẻ toàn tỉnh năm 2021. Nâng cao chất lượng phân biện các nhiệm vụ được Chủ tịch UBND tỉnh giao; triển khai các đề tài, dự án KH&CN năm 2021; tăng cường xây dựng ý tưởng, tiếp cận, xây dựng các dự án mới với các tổ chức phi chính phủ tại Việt Nam, Sở Khoa học và Công nghệ trong năm 2021 và các năm tiếp theo. Phấn đấu đề xuất tăng ít nhất 2 đề tài, dự án cấp tỉnh, cấp bộ so với năm 2020. Tăng cường triển khai thực hiện các đề tài dự án KH&CN cấp ngành và cấp cơ sở. Đẩy mạnh hoạt động tuyên truyền, phổ biến kiến thức KH&CN đến đông đảo các tầng lớp nhân dân.... Chủ động gia tham gia, đóng góp vào việc xây dựng chính sách về nghiên cứu, chuyển giao tiến bộ kỹ thuật và đào tạo nhân lực.

Bốn là, Liên hiệp hội và các hội thành viên phải trở thành cầu nối, gắn kết giữa lực lượng nghiên cứu KH&CN với các doanh nghiệp, các hợp tác xã, các tổ hợp sản xuất, các trang trại và hộ nông dân, nhằm nâng cao hiệu quả, sức cạnh tranh của nền kinh tế. Đồng thời, quan tâm làm tốt chức năng cầu nối giữa các cấp ủy đảng, chính quyền với đội ngũ trí thức KH&CN; vừa giúp các cấp ủy đảng, chính quyền thực hiện công tác vận động trí thức, vừa thường xuyên phản ánh tâm tư, nguyện vọng của đội ngũ trí thức KH&CN với Đảng và chính quyền, không ngừng

tăng cường khối đại đoàn kết toàn dân, trên cơ sở liên minh giữa giai cấp công nhân với giai cấp nông dân và tầng lớp trí thức trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Năm là, thực hiện tốt các phong trào thi đua, sơ kết, tổng kết và nhân rộng mô hình, điển hình tiên tiến; trình Chủ tịch UBND tỉnh phê duyệt Quy chế xét chọn tôn vinh trí thức KH&CN tiêu biểu trên địa bàn tỉnh; tham mưu cho Tỉnh ủy, UBND tỉnh tổ chức các hình thức tôn vinh những trí thức có đóng góp thiết thực, hiệu quả vào sự phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh; đồng thời tích cực tham mưu, đề nghị và thực hiện tốt các chính sách thi đua, khen thưởng của Trung ương, của tỉnh nhằm khuyến khích các tổ chức thành viên thực hiện tốt chức năng, nhiệm vụ được giao, góp phần xây dựng quê hương, đất nước.

Sáu là, đổi mới phương thức làm việc của Liên hiệp hội, nâng cao chất lượng hoạt động của Cơ quan Thường trực Liên hiệp hội, xây dựng và thực hiện có hiệu quả các kế hoạch, chương trình công tác của Liên hiệp hội trong năm 2021 thật sự sát, đúng với Điều lệ của Liên hiệp hội đã ban hành.

Phát huy những kết quả đã đạt được, với sự đoàn kết nhất trí, tinh thần trách nhiệm, lòng say mê nghiên cứu ứng dụng KH&CN của đội ngũ trí thức tỉnh nhà; sự đồng tình ủng hộ của các cấp, các ngành và nhân dân các dân tộc trong tỉnh, tin tưởng và hy vọng rằng hoạt động của Liên hiệp hội trong thời gian tới sẽ thu được những kết quả to lớn hơn nữa, góp phần xây dựng tỉnh Thanh Hoá sớm trở thành tỉnh công nghiệp theo hướng hiện đại./.

10 DẤU ẤN NỔI BẬT

của tỉnh Thanh Hóa năm 2020

Các đại biểu biểu quyết thông qua Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX, nhiệm kỳ 2020 - 2025

Năm 2020, mặc dù phải đối mặt với không ít khó khăn, thách thức do thiên tai, dịch bệnh nhưng Thanh Hóa vẫn có những phát triển vượt bậc. Cùng nhìn lại 10 dấu ấn nổi bật của tỉnh Thanh Hóa trong năm 2020.

1. Tổ chức thành công Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX, nhiệm kỳ 2020-2025

Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Thanh Hóa lần thứ XIX, nhiệm kỳ 2020-2025 diễn ra từ ngày 26 đến ngày 28/10/2020

với sự tham gia của 448 đại biểu, đại diện cho 229.424 đảng viên trong toàn Đảng bộ. Đại hội đã thông qua nghị quyết, trong đó nhấn mạnh mục tiêu tổng quát: “Tiếp tục nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng bộ; phát huy truyền thống văn hóa, lịch sử, khát vọng thịnh vượng và sức mạnh đại đoàn kết toàn dân; phát triển kinh tế nhanh và bền vững; nâng cao đời sống Nhân dân; bảo đảm vững chắc quốc phòng - an ninh; phấn đấu đến năm 2025 trong nhóm các

tỉnh dẫn đầu cả nước - một cực tăng trưởng mới ở phía Bắc của Tổ quốc, đến năm 2030 trở thành tỉnh công nghiệp theo hướng hiện đại”. Nghị quyết cũng nêu rõ 9 nhóm nhiệm vụ và giải pháp trọng tâm nhiệm kỳ 2020 - 2025 và những năm tiếp theo; 6 chương trình trọng tâm, 3 khâu đột phá.

2. Kỷ niệm 90 năm ngày thành lập Đảng bộ tỉnh Thanh Hóa

Lễ kỷ niệm 90 năm Ngày thành lập Đảng bộ tỉnh Thanh Hóa (29/7/1930 – 29/7/2020) diễn ra trọng thể ngày 29/7/2020. Đây là sự kiện có ý nghĩa hết

sức quan trọng, đánh dấu bước trưởng thành lớn mạnh của Đảng bộ tỉnh và mở ra thời kỳ mới trên con đường phát triển đi lên của tỉnh Thanh Hóa. Chặng đường 90 năm vượt qua muôn vàn khó khăn, thách thức nhưng rất đổi vẻ vang của Đảng bộ tỉnh, chúng ta càng thêm tự hào về truyền thống hào hùng; trân trọng, nâng niu và gìn giữ những thành quả cách mạng đã đạt được dưới sự lãnh đạo của Đảng. Càng tự hào, mỗi cán bộ, đảng viên và người dân Thanh Hóa chúng ta càng xác định rõ trách nhiệm của mình trong sự nghiệp xây dựng và phát triển Thanh Hóa, xứng đáng với sự tin tưởng, mong đợi của Trung ương Đảng, Quốc hội, Chính phủ và Nhân dân các dân tộc trong tỉnh.

3. Bộ Chính trị ra Nghị quyết số 58-NQ/TW về xây dựng và phát triển tỉnh Thanh Hoá đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045

Nghị quyết đề ra mục tiêu đến năm 2030 Thanh Hoá là tỉnh giàu đẹp, văn minh và hiện đại; một trong những trung tâm lớn của vùng Bắc Trung Bộ và cả nước về công nghiệp năng lượng và chế biến, chế tạo; nông nghiệp giá trị gia tăng cao; dịch vụ logistics, du lịch, giáo dục và đào tạo, y tế chuyên sâu và văn hoá, thể thao; một cực tăng trưởng mới cùng với Hà Nội, Hải Phòng và Quảng Ninh tạo thành tứ giác phát triển ở phía Bắc của Tổ quốc; nơi người dân có mức sống cao hơn bình quân cả nước, các giá trị di sản văn hoá và lịch sử được bảo tồn, phát huy; quốc phòng, an ninh được bảo đảm vững chắc; các tổ chức đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh.

Lễ ký biên bản ghi nhớ đầu tư giữa UBND tỉnh Thanh Hóa và các nhà đầu tư tại Hội nghị xúc tiến đầu tư năm 2020

4. Tổ chức thành công Hội nghị xúc tiến đầu tư năm 2020

Diễn ra vào ngày 12/6, tại thành phố Thanh Hóa với sự tham dự của đồng chí Trương Hòa Bình, Ủy viên Bộ Chính trị, Phó Thủ tướng Thường trực Chính phủ; lãnh đạo các ban, bộ, ngành Trung ương; lãnh đạo tỉnh Thanh Hóa cùng các doanh nghiệp trong và ngoài nước. Tại hội nghị, các đồng chí lãnh đạo Chính phủ và tỉnh Thanh Hóa đã trao Giấy chứng nhận đầu tư, Quyết định chủ trương đầu tư cho chủ đầu tư của 19 dự án, với tổng số vốn đăng ký đầu tư 56.758 tỷ đồng. Trong đó, có 10 dự án thuộc lĩnh vực công nghiệp chế biến, chế tạo; 2 dự án thuộc lĩnh vực đô thị và cơ sở hạ tầng; 3 dự án thuộc lĩnh vực du lịch; 3 dự án thuộc lĩnh vực nông nghiệp và 1 dự án thuộc lĩnh vực y tế. Đại diện chủ đầu tư của 15 dự án khác đang xúc tiến đầu tư vào Thanh Hóa cũng ký kết biên bản ghi nhớ đầu tư với đại diện lãnh đạo tỉnh, dự kiến tổng vốn đầu tư 285.177 tỷ đồng. Tổng vốn của 34 dự án nói trên có tổng

mức đầu tư hơn 341.900 tỷ đồng (tương đương 14,8 tỷ USD).

5. Xây dựng nông thôn mới vượt mục tiêu

Đến tháng 12/2020, Thanh Hóa có thêm 2 huyện, 17 xã, 780 thôn, bản, miền núi được công nhận đạt chuẩn nông thôn mới; 8 xã đạt chuẩn nông thôn mới nâng cao; 28 thôn, bản đạt chuẩn nông thôn mới kiểu mẫu. Lũy kế đến nay, Thanh Hoá có 8 huyện, 384 xã, 1007 thôn, bản đạt chuẩn nông thôn mới. So với mục tiêu giai đoạn 2016 - 2020 mà Thủ tướng Chính phủ giao, Thanh Hóa vượt 6 huyện, 41 xã đạt chuẩn nông thôn mới.

6. Khởi công xây dựng đường cao tốc Bắc - Nam đoạn qua Thanh Hóa

Dự án thành phần đoạn Mai Sơn (Ninh Bình) - Quốc lộ 45 (Thanh Hoá), thuộc dự án Đường cao tốc Bắc – Nam, có chiều dài tuyến 63km. Giai đoạn 1 có quy mô 4 làn xe, vận tốc thiết kế 80km/h, tổng mức đầu tư 12.111 tỷ đồng, dự kiến khai thác vào năm 2022.

Giai đoạn hoàn chỉnh của dự án sẽ có quy mô 6 làn xe,

KHOA HỌC THANH HÓA

vận tốc thiết kế 120 km/h. Ngoài dự án thành phần Mai Sơn – Quốc lộ 45, dự án đường cao tốc Bắc – Nam tuyến phía Đông qua Thanh Hoá còn hai dự án thành phần khác, gồm: Quốc lộ 45 - Nghi Sơn và Nghi Sơn - Diên Châu; với tổng chiều dài hơn 104km.

7. Thu ngân sách đạt gần 29.000 tỷ đồng, cao nhất từ trước đến nay

Năm 2020, thu ngân sách Nhà nước của tỉnh Thanh Hóa đạt gần 29.000 tỷ đồng, gấp 2,3 lần năm 2015 và gấp 7,5 lần năm 2010. Tính chung trong giai đoạn 2015 – 2020, thu ngân sách nhà nước trên địa bàn tỉnh luôn vượt dự toán và tăng qua từng năm. Tốc độ tăng thu ngân sách bình quân hàng năm đạt 18,1%; trong nhóm các tỉnh có tốc độ tăng thu ngân sách cao nhất cả nước.

8. Thành lập thị xã Nghi Sơn

Ngày 22/4/2020, tại Phiên họp thứ 44, Ủy ban Thường vụ Quốc hội đã biểu quyết thông qua Nghị quyết về việc thành lập thị xã Nghi Sơn, tỉnh Thanh Hóa với 100% thành viên tán thành. Nghị quyết có hiệu lực từ ngày 1/6/2020. Thị xã Nghi Sơn được thành lập trên cơ sở nguyên trạng diện tích tự nhiên và quy mô dân số của huyện Tĩnh Gia. Thị xã Nghi Sơn có 31 đơn vị hành chính trực thuộc, gồm 16 phường và 15 xã ngoại thị. Thị xã Nghi Sơn được định hướng trở thành một đô thị động lực, đa ngành, đa lĩnh vực, với trọng tâm là công nghiệp nặng, khai thác cảng biển, dịch vụ, du lịch đồng bộ và hiện đại.

9. Di tích lịch sử và danh lam thắng cảnh Sầm Sơn là Di tích quốc gia đặc biệt

Di tích lịch sử và danh lam thắng cảnh Sầm Sơn, gồm: Núi Trường Lệ, Đền Độc Cước, Hòn Trống Mái, Đền Tô Hiến Thành, Đền Cô Tiên... có cảnh quan thiên nhiên đẹp kết hợp với các công trình kiến trúc có giá trị về lịch sử - văn hóa; là khu vực thiên nhiên rất đa dạng về sinh học. Cùng với đó là các lễ hội văn hóa truyền thống đặc sắc được tổ chức hàng năm, như lễ hội bánh chưng – bánh giầy, lễ hội cầu ngư – bơi chải, lễ hội cầu phúc, lễ hội Đền Độc Cước, Đền Cô Tiên, Đền thờ Tô Hiến Thành... Việc xếp hạng di tích quốc gia đặc biệt đối với Di tích lịch sử và danh lam thắng cảnh Sầm Sơn giúp bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa vật thể và phi vật thể; góp phần thúc đẩy ngành du lịch của Sầm Sơn phát triển.

10. Thực hiện tốt công tác phòng, chống dịch COVID-19, thực hiện thắng lợi "mục tiêu kép" vừa phòng, chống dịch hiệu quả, vừa phát triển kinh tế - xã hội

Thanh Hóa là tỉnh ghi nhận bệnh nhân đầu tiên người Việt Nam, bệnh nhân số 03 được giám sát, phát hiện, cách ly điều trị tại Thanh Hóa ngay từ ngày 30 Tết Nguyên đán Canh Tý 2020. Đây cũng là bệnh nhân Việt Nam đầu tiên được cách ly, điều trị khỏi ngay tại tỉnh Thanh Hóa.

Qua 2 đợt dịch, trên địa bàn tỉnh đã giám sát, phát hiện 391 bệnh nhân nghi nhiễm, 22 bệnh nhân dương tính. Thanh Hóa đã tổ chức thực hiện quyết liệt, đồng bộ nhiều biện pháp phòng, chống dịch COVID-19, với gần 50 ngàn người từ vùng dịch được giám sát, cách ly, thực hiện gần 25.000 lượt xét nghiệm. Đến nay, mặc dù nguy cơ dịch COVID-19 vẫn luôn thường trực, nhưng có thể nói, tỉnh ta đã tổ chức thực hiện tốt công tác phòng, chống dịch; tình hình dịch cơ bản đã và đang được kiểm soát, tạo điều kiện quan trọng cho việc thực hiện thắng lợi "mục tiêu kép", vừa phòng, chống dịch hiệu quả, vừa phát triển kinh tế - xã hội./.

(Nguồn: baothanhhoa.vn)

Thứ trưởng Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch Trịnh Thị Thủy, trao Bằng xếp hạng Quốc gia đặc biệt di tích lịch sử và danh lam thắng cảnh Sầm Sơn của Thủ tướng Chính phủ cho Đảng bộ, chính quyền và Nhân dân thành phố Sầm Sơn

10 SỰ KIỆN

KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ VIỆT NAM NỔI BẬT

Năm 2020

Ngày 23/12, tại Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam, Câu lạc bộ Nhà báo Khoa học và Công nghệ Việt Nam đã tổ chức lễ công bố 10 sự kiện Khoa học và Công nghệ (KHCVN) nổi bật năm 2020.

Đây là năm thứ 15 Câu lạc bộ Nhà báo Khoa học và Công nghệ Việt Nam tổ chức bình chọn và công bố 10 sự kiện khoa học và công nghệ nổi bật trong năm, do 60 nhà báo viết về lĩnh vực KHCVN ở gần 25 cơ quan truyền thông đại chúng của trung ương và địa phương thực hiện. Tham gia bình chọn còn có sự thẩm định, đánh giá của các nhà quản lý, các nhà khoa học uy tín.

Dưới đây là 10 sự kiện KHCVN nổi bật năm 2020 tại Lễ công bố:

1. Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình Chuyển đổi số quốc gia

Ngày 3/6/2020, Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc ký Quyết định số 749 phê duyệt “Chương trình Chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030”. Chương trình Chuyển đổi số quốc gia nhằm mục tiêu kép là vừa phát triển Chính phủ số, kinh tế số, xã hội số, vừa hình thành các doanh nghiệp công nghệ số Việt Nam có năng lực đi ra toàn cầu với

một số chỉ số cơ bản cụ thể đến năm 2025 và 2030.

Trong bối cảnh dịch bệnh COVID-19 tác động mạnh mẽ, ảnh hưởng lớn đến toàn bộ hoạt động của nền kinh tế - xã hội từ đầu năm 2020 theo chiều hướng xấu, quá trình chuyển đổi số ở Việt Nam đã diễn ra mạnh mẽ hơn, toàn diện hơn; nhất là đối với các hoạt động kinh tế, thương mại, giáo dục, văn hóa, hành chính, giao thông vận tải.

2. Những nghiên cứu thành công về virus SARS-CoV-2

** Nuôi cấy, phân lập virus SARS-CoV-2 trong phòng thí nghiệm*

Ngày 7/2/2020, Viện Vệ sinh dịch tễ Trung ương (Bộ Y tế) công bố việc nuôi cấy và phân lập thành công virus SARS-CoV-2 trong phòng thí nghiệm. Thành công này tạo điều kiện cho việc xét nghiệm nhanh các trường hợp nhiễm và nghi nhiễm virus SARS-CoV-2. Từ kết quả này, mỗi ngày tại Việt Nam sẽ có khả năng xét nghiệm hàng nghìn mẫu bệnh phẩm trong trường hợp cần thiết. Đây là tiền đề cho việc nghiên cứu và phát triển các bộ kit xét nghiệm, cũng như vaccine phòng chống loại virus này trong tương lai, đồng thời giúp cho việc đưa ra các biện pháp dự phòng hiệu quả hơn.

** Nghiên cứu, chế tạo bộ kit chẩn đoán virus SARS-CoV-2*

Ngày 5/3/2020, tại Hà Nội, Bộ Khoa học và Công nghệ tổ chức họp báo công bố kết quả nghiên cứu chế tạo bộ sinh phẩm (bộ kit) realtime RT PCR phát hiện virus SARS-CoV-2. Vào thời điểm đó, Việt Nam là một số ít quốc gia thành công trong việc nghiên cứu chế tạo bộ kit chuẩn đoán virus SARS-CoV-2.

Đây là kết quả của đề tài khoa học Nghiên cứu chế tạo bộ sinh phẩm realtime RT PCR và RT PCR phát hiện virus SARS-CoV-2 do Học viện Quân y chủ trì phối hợp Công ty cổ phần Công nghệ Việt Á thực hiện; được Bộ Khoa học và Công nghệ giao nhiệm vụ đột xuất do yêu cầu cấp bách về phòng chống dịch bệnh COVID-19. Đây là bộ kit chuẩn đoán SARS-CoV-2 đầu tiên tại Việt Nam, được Bộ Y tế cấp số đăng ký; Bộ Y tế và Chăm sóc xã hội Anh cấp giấy chứng nhận đạt tiêu chuẩn Châu Âu (CE) và cấp giấy chứng nhận lưu hành tự do (CFS); WHO cấp chứng nhận chất lượng sản phẩm cho phép lưu hành toàn cầu.

3. Xây dựng thành công công nghệ điều khiển bay và thu hồi khí cầu tầng bình lưu

KHOA HỌC THANH HÓA

Đề tài VT-CN.04/17-20 thuộc Chương trình khoa học và công nghệ cấp quốc gia về công nghệ vũ trụ giai đoạn 2016 - 2020 “Nghiên cứu tiếp cận công nghệ sử dụng khinh khí cầu thả ở tầng bình lưu tích hợp công nghệ trạm thu phát thông tin để giám sát, dẫn đường, tìm kiếm cứu hộ và đo đạc thông số vật lý môi trường tầng khí quyển” do PGS.TS. Phạm Hồng Quang - Trung tâm Tin học và Tính toán thuộc Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam chủ trì.

Sau 3 năm nghiên cứu và thử nghiệm, các nhà khoa học có khả năng triển khai mạng lưới Internet vạn vật (IoT) rộng khắp với giá thành rẻ phục vụ các mục tiêu cứu hộ cứu nạn trên biển và núi rừng, giám sát hành trình tàu cá xa bờ, thu thập thông tin lũ quét, sạt lở đất, cháy rừng, dẫn đường thông tin liên lạc cho các tàu đánh cá mà không cần các thiết bị truyền dẫn thông qua vệ tinh đắt tiền và đòi hỏi năng lượng lớn.

4. Bàn giao bản thảo bộ Quốc sử Việt Nam

Ngày 12/11/2020, tại Hà Nội, Bộ Khoa học và Công nghệ tổ chức lễ tiếp nhận bản thảo Bộ lịch sử Việt Nam. Đây là sản phẩm của Đề án “Nghiên cứu, biên soạn bộ Lịch sử Việt Nam” (còn gọi là Quốc sử) được thực hiện từ năm 2015, gồm 25 tập Thông sử (gồm 13 tập lịch sử Việt Nam thời kỳ cổ - trung đại và 12 tập thời kỳ cận - hiện đại) và 5 tập Biên niên sự kiện lịch sử (trong đó 3 tập thời kỳ cổ - trung đại, 2 tập thời kỳ cận - hiện đại). Đề án được thực hiện bởi gần 300 nhà khoa học thuộc các cơ quan nghiên cứu và giảng dạy lịch sử trên cả nước.

5. Viettel thực hiện cuộc gọi 5G đầu tiên trên thiết bị tự sản xuất

Viettel thực hiện thành công cuộc gọi 5G đầu tiên tại Việt Nam

Ngày 17/1/2020, với sự chứng kiến của Bộ trưởng Bộ Thông tin và Truyền thông và Bộ trưởng Bộ Khoa học và Công nghệ, Tập đoàn Viettel đã thực hiện cuộc gọi video đầu tiên sử dụng đường truyền dẫn dữ liệu kết nối 5G trên thiết bị thu phát sóng gNodeB do Viettel nghiên cứu và sản xuất, bao gồm cả thiết bị phần cứng và phần mềm. Đội ngũ kỹ sư của Viettel đã phát triển hệ thống thiết bị gNodeB 5G trong 6 tháng (từ tháng 6 đến tháng 12/2019) với nền tảng kinh nghiệm từ quá trình tự nghiên cứu phát triển trạm thu phát sóng BTS cho 4G-eNodeB và quá trình nghiên cứu tiền khả thi 5G. Như vậy, sau 8 tháng kể từ ngày Viettel - nhà mạng đầu tiên của Việt Nam, top 50 nhà mạng trên thế giới thực hiện cuộc gọi 5G đầu tiên bằng thiết bị nhập khẩu của đối tác vào tháng 5/2019, Việt Nam đã chính thức làm chủ công nghệ mạng 5G.

6. Ứng dụng Bluezone được triển khai rộng rãi

Ngày 18/4/2020, tại Hà Nội, Bộ Thông tin và Truyền thông và Bộ Y tế tổ chức lễ khai trương nền tảng ứng dụng Bluezone

bảo vệ cộng đồng, phòng chống dịch COVID-19. Đây là giải pháp ứng dụng công nghệ định vị Bluetooth năng lượng thấp BLE (Bluetooth low energy). Khi các điện thoại thông minh cùng cài ứng dụng Bluezone thì chúng tự phát hiện nhau trong khoảng cách 2m và tự ghi nhớ. Ứng dụng Bluezone ra mắt là sự tập hợp trí tuệ từ nhiều nhóm phát triển của các doanh nghiệp công nghệ số Việt Nam gồm: Memozone, VNPT, MobiFone và Bkav. Trong đó Bkav là đơn vị chủ trì vận hành hệ thống này. Đến giữa tháng 11/2020, đã có hơn 23 triệu người Việt Nam cài đặt và sử dụng Bluezone.

7. Hoàn thành kè bảo vệ hồ Hoàn Kiếm công nghệ bê tông cốt phi kim thành móng, khối rỗng liên kết module của tác giả Hoàng Đức Thảo, Tổng Giám đốc Busadco

Ngày 20/8/2020, tại vị trí cầu Thê Húc (hồ Hoàn Kiếm, Hà Nội), Công ty Cổ phần Khoa học công nghệ Việt Nam (Busadco), đơn vị thi công kè hồ Hoàn Kiếm đã chính thức hợp long toàn tuyến, hoàn thành công trình kè hồ với tổng chiều dài gần 1.500m

sau 65 ngày đêm thi công trước thời hạn hai tháng. Đây là công nghệ được sử dụng trong cụm công trình “Xây dựng đồng bộ hệ thống hạ tầng kỹ thuật đô thị nông thôn bảo vệ môi trường phòng chống thiên tai và ứng phó với biến đổi khí hậu”. Cụm công trình đã đạt Giải thưởng Hồ Chí Minh về khoa học và công nghệ đợt 5 năm 2016.

8. Các nhà khoa học Việt Nam tham gia đồng tác giả công trình đột phá được công bố trên Nature

Lần đầu tiên, các nhà vật lý Việt Nam được tham gia đồng tác giả công bố một công trình mang tính chất đột phá trên Nature, tạp chí có chất lượng học thuật hàng đầu thế giới. Đó là thí nghiệm quốc tế T2K với bài báo khoa học “Ràng buộc tham số pha vi phạm đối xứng vật chất - phản vật chất trong dao động Neutrino” đăng trên Nature ngày 16/4/2020. Thí nghiệm này được thực hiện tại Nhật Bản với sự hợp tác quốc tế của khoảng 600 nhà vật lý

và kỹ sư với hơn 60 tổ chức nghiên cứu đến từ 12 quốc gia trên thế giới.

Việt Nam là quốc gia châu Á duy nhất tham gia thí nghiệm này ngoài nước chủ nhà Nhật Bản. Đại diện là nhóm nghiên cứu Neutrino của Viện nghiên cứu Khoa học và Giáo dục liên ngành Quy Nhơn. Thí nghiệm T2K là thí nghiệm quốc tế về vật lý hạt cơ bản, nghiên cứu các dao động của Neutrino sinh ra từ các máy gia tốc. Bài báo khoa học quan trọng này được đánh giá là kết quả nghiên cứu đột phá và đây có thể là chìa khoá để trả lời cho một trong những bí ẩn lớn nhất của vũ trụ: Tại sao vật chất vũ trụ vật chất được hình thành?

9. Phẫu thuật tách rời thành công cặp song sinh dính liền vùng chậu

Ngày 15/7/2020, sau 12 giờ phẫu thuật, gần 100 bác sĩ, nhân viên y tế từ các bệnh viện hàng đầu tại thành phố Hồ Chí Minh đã phối hợp phẫu thuật tách rời thành công cặp song sinh dính liền vùng chậu cực kỳ hiếm gặp

trên thế giới. Ca phẫu thuật đã thể hiện trình độ chuyên môn cao của các bác sĩ và sự tiến bộ vượt bậc của nền y học Việt Nam. Đây là ca mổ phức tạp thứ 2 mà ngành y tế thành phố Hồ Chí Minh thực hiện sau ca mổ Việt - Đức 32 năm trước.

10. PGS.TS. Đỗ Văn Mạnh nhận Giải thưởng Sáng tạo châu Á 2020

Ngày 30/10/2020, Quý Toàn cầu Hitachi trao chứng nhận đoạt giải nhất Sáng tạo châu Á 2020 cho PGS.TS. Đỗ Văn Mạnh, Viện Công nghệ Môi trường (thuộc Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam). PGS.TS. Đỗ Văn Mạnh được Quý Toàn cầu Hitachi đánh giá cao về các công trình nghiên cứu phát triển ứng dụng khí sinh học tiên tiến, tận dụng bùn thải từ các nhà máy bia và nhà máy mía đường để sản xuất điện và phân bón hữu cơ phục vụ sản xuất nông nghiệp sạch, góp phần bảo vệ môi trường bền vững ở khu vực Tây Nguyên và Nam Trung Bộ. (Nguồn: vusta.vn)

Đại diện Bộ Khoa học và Công nghệ và Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam trao chứng nhận cho đại diện các tổ chức, cá nhân nhà khoa học của 10 sự kiện Khoa học và Công nghệ nổi bật năm 2020

ĐỘI NGŨ TRÍ THỨC THANH HÓA

vững tin đón chào năm mới

ThS. Phạm Kim Tân

Tổng Thư ký Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Thanh Hoá

Năm Canh Tý đã đi qua, Xuân Tân Sửu đã đến. Nhìn lại một năm biết bao cảm xúc trong lòng mỗi người dân đất Việt nói chung và người xứ Thanh nói riêng. Vượt lên những khó khăn thách thức, Thanh Hóa đã nỗ lực phấn đấu đạt được kết quả khá toàn diện trên mọi lĩnh vực của đời sống xã hội: tốc độ tăng trưởng tổng sản phẩm trên địa bàn (GRDP) ước đạt 6,08%, tuy không đạt kế hoạch (12,5% trở lên), nhưng là mức tăng trưởng cao nhất của khu vực Bắc Trung Bộ; cơ cấu các ngành kinh tế chuyển dịch đúng hướng; lĩnh vực văn hoá xã hội đạt kết quả quan trọng, các sự kiện văn hoá lớn được tổ chức thành công. Đại hội Đảng các cấp nhiệm kỳ 2020-2025 và Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX, nhiệm kỳ 2020-2025; có 21/27 chỉ tiêu chủ yếu được HĐND tỉnh quyết nghị đã hoàn thành và vượt kế hoạch. Đặc biệt, tỉnh ta đã xây dựng các đề án và phối hợp chặt chẽ với các ban, bộ, ngành, cơ quan Trung ương tham mưu cho Bộ Chính trị ban hành Nghị quyết số 58-NQ/TW ngày 5/8/2020 về xây dựng và phát triển tỉnh Thanh Hóa đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045, mở ra cơ hội, lợi thế nổi trội nhằm huy động nguồn lực quan trọng để tỉnh Thanh Hóa phát triển nhanh và bền vững trong thời gian tới.

Đội ngũ trí thức Thanh Hoá rất đổi tự hào đã đóng góp một phần quan trọng vào những thành tựu chung của tỉnh.

Những năm qua, thực hiện chủ trương của Đảng, Nhà nước và trực tiếp là Nghị quyết số 27-NQ/TW của Ban chấp hành Trung ương Đảng (khoá X) về xây dựng đội ngũ trí thức trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước và Chiến lược phát triển Khoa học và Công nghệ (KH&CN) giai đoạn 2011-2020, hoạt động KH&CN, xây dựng và phát triển đội ngũ trí thức của tỉnh đã có nhiều chuyển biến tích cực. Đội ngũ trí thức Thanh Hoá không ngừng được xây dựng, củng cố lớn mạnh cả số lượng và chất lượng; ngày càng khẳng định vị trí, vai trò quan trọng đối với sự phát triển nhanh, bền vững nền kinh tế - xã hội (KT-XH) của tỉnh. Nhận thức của cán bộ và nhân dân về vai trò, vị trí, tầm quan trọng của KH&CN và đội ngũ trí thức được nâng lên. Các cấp uỷ, chính quyền đã thực sự quan tâm, cụ thể hoá thành chương trình, kế hoạch, nhiệm vụ, mục tiêu xây dựng, phát triển đội ngũ trí thức và đầu tư cho phát triển KH&CN. Đặc biệt, nhằm khẳng định vai trò đột phá của KH&CN đối với phát triển KT-XH, Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XVIII, nhiệm kỳ 2015-2020 xác định nhiệm vụ: Nâng cao năng lực nghiên cứu,

ứng dụng và chuyển giao các tiến bộ khoa học - kỹ thuật phục vụ phát triển KT-XH là một trong 4 khâu đột phá của nhiệm kỳ.

Hiện nay, nguồn nhân lực KH&CN đã có trên 256 nghìn người (trong đó có 24 phó giáo sư, 188 tiến sĩ, trên 4,7 nghìn thạc sĩ). Số cán bộ tham gia hoạt động KH&CN ngày càng tăng lên, chủ trì thực hiện hàng trăm nhiệm vụ KH&CN, hoạt động nghiên cứu khoa học và phát triển công nghệ của tỉnh đã đạt được những thành tựu rất đáng khích lệ. Nhiều mô hình sản xuất tiên tiến được xây dựng, nhiều công nghệ, kỹ thuật tiên bộ được chuyển giao vào sản xuất và đời sống. Nổi bật trong một số lĩnh vực như:

Trong lĩnh vực nông nghiệp: Đã tập trung nghiên cứu ứng dụng các thành tựu công nghệ sinh học, chọn tạo, tuyển chọn, phục tráng, nhân giống cây trồng có năng suất, chất lượng cao, phù hợp với điều kiện tỉnh Thanh Hóa, góp phần làm chuyển biến cơ bản chất lượng giống cây trồng, cụ thể: 12 giống lúa thuần, 8 giống lúa mới, giống lúa lai F1, 16 giống lạc, 6 giống mía, 4 giống sắn, 4 giống đậu tương..., trong đó, có 2 giống lúa được Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn công nhận giống chính thức (Thuần Việt 2 - Bắc Thịnh; HQT6 - Lam Sơn 8); phục tráng thành công 2 giống lúa (nếp

• KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ

Liên hiệp hội tổ chức tọa đàm khoa học “Phát huy vai trò của đội ngũ trí thức khoa học và công nghệ phục vụ phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh”

cắm, nếp cái hạt cau), 1 giống mía (mía tím Kim Tân). Một số đối tượng cây trồng mới được đưa vào trồng thử nghiệm tại Thanh Hóa như cây Diêm mạch, cây Sachi... Đẩy mạnh ứng dụng các công nghệ sau thu hoạch từ khâu bảo quản, sơ chế và chế biến các sản phẩm, góp phần giảm thiểu tỷ lệ thất thoát sau thu hoạch (ước đến năm 2020, giảm còn 12%) và nâng cao giá trị sản phẩm. Trong chăn nuôi đã đẩy mạnh ứng dụng công nghệ di truyền để chọn lọc giống, tạo giống chất lượng và bảo tồn nguồn gen; sản xuất nhiều giống mới có năng suất, chất lượng cao. Nhiều mô hình sản xuất, chăn nuôi tiên tiến (cả về công nghệ và tổ chức) được áp dụng thành công ở quy mô lớn. Trong thủy sản, tiếp tục nghiên cứu và nhân rộng công nghệ sản xuất giống thủy sản chất lượng cao; từng bước chủ động sản xuất giống trên địa bàn (tôm sú, tôm càng xanh, cá chim trắng...); triển khai các mô hình nuôi trồng theo hướng thâm canh, áp dụng công nghệ cao; đẩy mạnh hình thức nuôi lồng, bè trên biển, các

mô hình nuôi kết hợp bảo vệ môi trường sinh thái. Nâng cao năng lực khai thác hải sản xa bờ gắn với áp dụng công nghệ hiện đại. Trong lâm nghiệp đã ứng dụng công nghệ nhân giống cây lâm nghiệp bằng nuôi cấy mô, hom. Đẩy mạnh ứng dụng cơ giới hóa trong lâm nghiệp (khâu chăm sóc đạt 50%, khâu thu hoạch đạt 70%, khâu chế biến đạt 90%). Nghiên cứu trồng thử một số cây lâm nghiệp mới; khảo nghiệm sản xuất cây có giá trị kinh tế cao.

Trong lĩnh vực Khoa học kỹ thuật và công nghệ đã tập trung nghiên cứu đổi mới, ứng dụng công nghệ mới nhằm nâng cao chất lượng sản phẩm, phát triển sản phẩm mới, tăng năng suất, hạ giá thành sản phẩm, góp phần thúc đẩy tăng tốc độ tăng trưởng của ngành công nghiệp và thúc đẩy tiến trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa của tỉnh như: Công nghệ sấy lúa bằng bức xạ hồng ngoại; sấy cói bằng công nghệ tụy nen; sản xuất gốm mỹ nghệ tráng men bằng công nghệ đốt gas kết hợp đốt than; công nghệ mới sản xuất gạch

không nung Terrazzo; công nghệ ép thủy lực đa năng và in kỹ thuật số trong sản xuất gạch ốp lát cao cấp; công nghệ - thiết bị chưng cất chân không để sản xuất rượu gạo truyền thống xứ Thanh; công nghệ khai thác đá “cắt dây”, công nghệ - thiết bị cắt đá công nghệ cao) nâng cao năng suất, chất lượng, hiệu quả; công nghệ sản xuất cát nhân tạo... Đặc biệt, trong công nghệ thông tin, đã nghiên cứu sản xuất nhiều phần mềm ứng dụng phục vụ sản xuất, chế biến thuộc lĩnh vực nông nghiệp công nghệ cao; phần mềm ứng dụng phục vụ công tác quản lý, điều trị bệnh cho nhân dân; phần mềm ứng dụng phục vụ công tác quản lý tài nguyên - môi trường; phần mềm ứng dụng phục vụ công tác quản lý giao thông vận tải... Trong lĩnh vực Khoa học y, được đã tập trung nghiên cứu ứng dụng các thành tựu y học hiện đại vào phục vụ công tác khám, điều trị bệnh, góp phần đưa Thanh Hóa trở thành một tỉnh đứng trong top đầu về lĩnh vực Y tế như: ứng dụng triển khai kỹ thuật SPECT tại bệnh viện Ung bướu Thanh Hóa; kỹ thuật MRI; kỹ thuật PET/CT... Xét nghiệm sinh hóa cao cấp: nghiên cứu ứng dụng kỹ thuật xét nghiệm Cyfra 21-1, CEA, SCC, ProGRP trong chẩn đoán và theo dõi điều trị ung thư phổi; chẩn đoán mô bệnh học bằng phương pháp nhuộm Hematoxyline Eosin, nhuộm Giemsa... Ứng dụng thuốc tiêu sợi huyết đường tĩnh mạch điều trị nhồi máu não sớm; nghiên cứu phương pháp can thiệp tim mạch qua da trong điều trị tim bẩm sinh có luồng thông trái phải; ứng dụng kỹ thuật phẫu thuật nội soi cắt thận; kỹ thuật ghép tạng: ghép giác mạc, ghép thận; kỹ thuật chuyển phôi

KHOA HỌC THANH HÓA

ngày 5 trong thụ tinh trong ống nghiệm; triển khai hóa trị liệu, xạ trị điều trị ung thư... Trong nghiên cứu sản xuất thuốc: đã nghiên cứu sản xuất thuốc Biophin từ sinh khối nấm men bia; ứng dụng KH&CN để phát triển, khai thác và sử dụng có hiệu quả nguồn dược liệu sẵn có trong tỉnh; bảo tồn và phát triển các cây dược liệu quý, hiếm như: loài cây Sâm cau tại Vườn Quốc gia Bến En; Sâm cát, Thiên niên kiện tại Khu bảo tồn thiên nhiên Xuân Liên... Trong lĩnh vực Khoa học xã hội và nhân văn đã tập trung nghiên cứu thực trạng, tổng kết thực tiễn, đề xuất giải pháp ở một số lĩnh vực chính trị, văn hoá, kinh tế, xã hội, giáo dục đào tạo, an ninh quốc phòng nhằm cung cấp cơ sở khoa học cho cấp uỷ đảng, chính quyền trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành ở địa phương... Đặc biệt, trong thời gian qua, đội ngũ trí thức của tỉnh đã tích cực tham gia góp ý sửa đổi nhiều văn bản có tính quy phạm pháp luật của trung ương và của tỉnh, góp ý cho Văn kiện Đại hội Đảng các cấp, tham gia xây dựng và góp ý đề án "Xây dựng và phát triển tỉnh Thanh Hoá đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045" góp phần có thêm luận cứ khoa học và thực tiễn để tỉnh, phối hợp với các ban, bộ, ngành trung ương tham mưu cho Bộ Chính trị ban hành Nghị quyết số 58-NQ/TW ngày 5/8/2020 về xây dựng và phát triển tỉnh Thanh Hóa đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045.

Bước vào năm 2021, với khí thế thi đua sôi nổi thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội Đảng các cấp và chào mừng Đại hội toàn quốc lần thứ XIII của Đảng, đội ngũ trí thức Thanh Hoá phấn khởi trước những thành tựu

đạt được của tỉnh nói chung và kết quả hoạt động KH&CN nói riêng, đã và đang tạo ra những thời cơ và thuận lợi mới. Tuy nhiên, hoạt động KH&CN cũng sẽ đứng trước những khó khăn thách thức: thiên tai, dịch bệnh tiếp tục có những diễn biến phức tạp, khó lường; tình hình thế giới tiếp tục có nhiều biến động sâu sắc. Chúng ta đang đẩy mạnh phát triển nền kinh tế tri thức; mở rộng hợp tác và hội nhập quốc tế sẽ tạo ra nhiều thời cơ thuận lợi, khí thế và động lực mới. Nhưng cũng mang nhiều thách thức: nền kinh tế nước ta sẽ phải cạnh tranh khốc liệt với kinh tế các nước; các doanh nghiệp trong nước phải cạnh tranh hàng hoá vô cùng lớn khi trình độ phát triển thấp hơn, dịch vụ thấp hơn, đối mặt với sự lưu chuyển lao động và thách thức trong quản lý đồng vốn; vấn đề bảo vệ độc lập chủ quyền, an ninh quốc gia...

Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX, nhiệm kỳ 2020-2025 đã xác định "*Đẩy mạnh hoạt động nghiên cứu, ứng dụng, chuyển giao tiến bộ khoa học công nghệ trong tất cả các lĩnh vực; khuyến khích ứng dụng các thành tựu của Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4 để tạo đột phá trong phát triển kinh tế - xã hội*" và "*Xây dựng đội ngũ trí thức ngày càng lớn mạnh; phát huy vai trò của đội ngũ trí thức trong nghiên cứu khoa học, tham gia tư vấn, phản biện, giám định xã hội, đóng góp trí tuệ, công sức vào sự phát triển của tỉnh*". Đứng trước thời cơ, vận hội mới và nhiệm vụ chính trị quan trọng của tỉnh trong năm 2021 và giai đoạn đến năm 2025, để góp phần thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX, đưa Thanh Hoá đến năm 2030 trở thành tỉnh công

nghiệp theo hướng hiện đại, đội ngũ trí thức Thanh Hoá cần thấy rõ vai trò, trách nhiệm của mình, phải bám sát vào nhiệm vụ phát triển KH&CN để biến thành hành động cụ thể hiệu quả, đó là: nâng cao năng lực hoạt động KH&CN trên các lĩnh vực nghiên cứu, ứng dụng, chuyển giao KH&CN; phát triển nhân lực KH&CN theo hướng tạo được mạng lưới các nhà khoa học, chuyên gia giỏi trong nước và quốc tế sẵn sàng tham gia các vấn đề KH&CN của tỉnh; tăng cường hợp tác quốc tế trong nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ từ tỉnh ngoài, nước ngoài vào Thanh Hoá; xây dựng các tổ chức KH&CN đủ mạnh làm trung tâm để mở rộng và phát triển KH&CN ra diện rộng. Tập trung triển khai các chương trình KH&CN trọng điểm giai đoạn 2020-2025 gắn với quan tâm xây dựng đội ngũ trí thức có đủ năng lực, trình độ và lòng nhiệt huyết, say mê hoạt động khoa học, nhất là đào tạo, xây dựng đội ngũ trí thức trẻ có bản lĩnh, có trình độ trí tuệ cao, dám nghĩ, dám làm tạo đột phá trong phát triển KH&CN; đồng thời tạo môi trường dân chủ, phấn khởi, có chính sách quan tâm tạo điều kiện cả về vật chất và tinh thần để đội ngũ trí thức được làm việc, được cống hiến.

Phát huy truyền thống đoàn kết, yêu nước, năng động, sáng tạo và khát vọng cống hiến, đội ngũ trí thức Thanh Hoá phấn khởi đón chào năm mới với lòng quyết tâm cao, nhất định sẽ vượt qua khó khăn vươn lên hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ được giao, thực sự là lực lượng chủ lực đi đầu trong thời kỳ phát triển kinh tế tri thức và hội nhập quốc tế; xứng đáng với niềm tin yêu của Đảng bộ, chính quyền và nhân dân trong tỉnh./.

HỘI LUẬT GIA TỈNH THANH HÓA VỚI CÔNG TÁC TUYÊN TRUYỀN, PHỔ BIẾN, GIÁO DỤC PHÁP LUẬT GIAI ĐOẠN 2015-2020

Hà Sĩ Thắng

Ủy viên Thư ký Hội Luật gia tỉnh Thanh Hóa

Việc Đảng và Nhà nước tiếp tục dành cho Hội Luật gia Việt Nam sự quan tâm to lớn, thể hiện qua việc Ban Bí thư ban hành Thông báo số 50-TB/TW ngày 17/7/2018 về sơ kết 5 năm thực hiện Kết luận số 19-KL/TW của Ban Bí thư khóa XI về tổng kết 10 năm thực hiện Chỉ thị số 56-CT/TW của Bộ Chính trị khóa XVIII về việc tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác của Hội Luật gia Việt Nam; Thủ tướng Chính phủ ban hành Chỉ thị số 21/CT-TTg ngày 30/8/2019 về việc thực hiện các giải pháp nhằm hỗ trợ, phát huy tốt vai trò của Hội Luật gia Việt Nam trong giai đoạn mới và Quyết định số 770/QĐ-TTg ngày 05/6/2020 phê duyệt Điều lệ Hội Luật gia Việt Nam; Đại hội Hội Luật gia Việt Nam lần thứ XIII, nhiệm kỳ 2019-2024 và Đại hội Thi đua yêu nước Hội Luật gia Việt Nam lần thứ III, giai đoạn 2020-2025 được tổ chức thành công đã làm cho cán bộ, hội viên Hội Luật gia trong cả nước, trong đó có Hội Luật gia tỉnh Thanh Hóa, có thêm động lực và khí thế mới trong công tác hội. Tận dụng những thuận lợi, thời cơ này, vượt qua khó khăn,

Hội Luật gia tỉnh Thanh Hóa phối hợp UBND huyện Thọ Xuân tổ chức Hội nghị bồi dưỡng kiến thức pháp luật cho cán bộ cơ sở của huyện Thọ Xuân

thách thức, nhất là những khó khăn do dịch bệnh COVID-19 gây ra, các cấp hội và hội viên Hội Luật gia tỉnh Thanh Hóa đã thực hiện và hoàn thành tốt các nhiệm vụ chuyên môn và tổ chức các hoạt động hội, góp phần có hiệu quả vào việc thực hiện các nhiệm vụ chính trị của địa phương và Hội Luật gia Việt Nam.

Hội Luật gia tỉnh Thanh Hóa hiện nay có 33 tổ chức hội trực thuộc, gồm 21 Hội Luật gia cấp huyện và 12 Chi hội Luật gia trực thuộc ở các cơ quan cấp tỉnh với tổng số 2060 hội

viên. Trong thời gian qua, các cấp Hội Luật gia tỉnh Thanh Hóa đã tích cực tổ chức nhiều hoạt động, trong đó có công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật cho các tầng lớp Nhân dân trong tỉnh.

Bám sát và thực hiện các chương trình, kế hoạch tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật của UBND tỉnh và Hội Luật gia Việt Nam, hằng năm Hội đều ban hành và tổ chức thực hiện kế hoạch tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật; tổ chức các hoạt động hưởng ứng Ngày

KHOA HỌC THANH HÓA

Pháp luật nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam 9/11 phong phú, đa dạng, thiết thực, hiệu quả; vận động hội viên tích cực hưởng ứng và tham gia các cuộc thi tìm hiểu pháp luật; tuyên truyền, phổ biến pháp luật trên Báo Thanh Hóa, Đài Phát thanh - Truyền hình tỉnh và các phương tiện thông tin đại chúng khác.

Từ năm 2015 đến nay, Hội Luật gia tỉnh Thanh Hóa đã chủ trì và tham gia thực hiện 32 cuộc tuyên truyền, phổ biến, giới thiệu các văn bản pháp luật cho 5.860 lượt người (trong đó năm 2020 đã chủ trì tổ chức và phối hợp tổ chức 8 cuộc cho 1.230 người) là hội viên Hội Luật gia, cán bộ cấp huyện, cấp xã, thôn xóm, tổ dân phố, báo cáo viên pháp luật, tuyên truyền viên pháp luật, trong đó tập trung vào các văn bản pháp luật quan trọng, mới ban hành, liên quan và tác động trực tiếp tới đồng đảo các tầng lớp nhân dân, như: Luật Đất đai (sửa đổi), Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật, Luật Hòa giải ở cơ sở, Bộ luật Lao động năm 2019, Luật Trách nhiệm bồi thường của Nhà nước, Luật An toàn thông tin mạng, Luật Tiếp cận thông tin, Bộ luật Hình sự, Bộ luật Dân sự, Bộ luật Tố tụng hình sự...

Hội đã ký kết các chương trình phối hợp tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật với Sở Tư pháp, Báo Thanh Hóa, Đoàn Luật sư tỉnh, Hội Liên hiệp Phụ nữ tỉnh, Liên đoàn Lao động tỉnh; phối hợp các cơ quan, tổ chức hữu quan và UBND các huyện, thị xã, thành phố để tổ chức các hoạt động tuyên truyền, phổ

biến, giáo dục pháp luật đạt hiệu quả cao.

Hội đã xây dựng Website Hội Luật gia Thanh Hóa để thông tin các hoạt động hội và tuyên truyền, phổ biến, tư vấn, giải đáp, hướng dẫn thi hành pháp luật cho Nhân dân.

Ngoài việc tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật trực tiếp, Hội còn thông qua các hoạt động tư vấn pháp luật, trợ giúp pháp lý để tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật. Việc tư vấn pháp luật, trợ giúp pháp lý của Hội được thực hiện bằng nhiều hình thức như: Tư vấn tại văn phòng, tư vấn lưu động, tư vấn trên các phương tiện thông tin đại chúng, tư vấn qua điện thoại, email... Trong 5 năm qua, Hội đã tư vấn pháp luật, trợ giúp pháp lý 540 vụ việc, trong đó chủ yếu là tư vấn, trợ giúp miễn phí cho các đối tượng chính sách, người nghèo; tham gia tố tụng, bảo vệ quyền lợi cho đương sự tại phiên tòa 35 vụ việc; đại diện ngoài tố tụng 43 vụ việc.

Ngoài ra, Hội còn thực hiện tuyên truyền, phổ biến, giáo dục, giải đáp, hướng dẫn thi hành pháp luật trên các phương tiện thông tin đại chúng, trong đó đã thực hiện 45 chuyên mục Dân hỏi - Luật gia trả lời, 23 chuyên mục Trả lời bạn đọc, Ý kiến - Dư luận trên Báo Thanh Hóa và tư vấn, giải đáp pháp luật trực tiếp cho độc giả Báo Thanh Hóa; thực hiện 13 chương trình tuyên truyền, phổ biến, giải đáp pháp luật trên Đài Phát thanh - Truyền hình tỉnh.

Tại các địa phương, Hội Luật gia các huyện, thị xã,

thành phố chủ trì tổ chức 69 hội nghị tuyên truyền, phổ biến, giới thiệu pháp luật cho 20.650 lượt người; tham gia, phối hợp tổ chức 1.720 hội nghị tuyên truyền, phổ biến, hướng dẫn thi hành pháp luật cho 268.500 lượt người (trong đó năm 2020 tổ chức và tham gia tổ chức 390 hội nghị cho 54.320 lượt người) và kết hợp, lồng ghép với các hội nghị, hoạt động khác để tuyên truyền, phổ biến, giáo dục, hướng dẫn thi hành pháp luật; tham gia biên soạn, in ấn, phát hành sách, tờ gấp, tài liệu tuyên truyền pháp luật; tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật thông qua việc tư vấn pháp luật, trợ giúp pháp lý; phối hợp đài truyền thanh ký kết và thực hiện các chương trình tuyên truyền, phổ biến, giải đáp, hướng dẫn thi hành pháp luật, trong đó chuyên mục Bạn hỏi - Luật gia trả lời được thực hiện định kỳ trên nhiều đài truyền thanh cấp huyện.

Các Chi hội Luật gia trực thuộc tham mưu lãnh đạo cơ quan, đơn vị và tham gia tổ chức các hoạt động tuyên truyền, phổ biến pháp luật theo chức năng, nhiệm vụ của cơ quan, đơn vị; tuyên truyền, phổ biến, hướng dẫn thi hành pháp luật thông qua việc thực hiện nhiệm vụ chuyên môn; tuyên truyền, phổ biến pháp luật trên các phương tiện thông tin đại chúng, bản tin, website của đơn vị và tạp chí chuyên ngành.

Hội Luật gia tỉnh Thanh Hóa còn thực hiện công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật thông qua hoạt động giám sát việc thực hiện

pháp luật ở địa phương. Hội đã tham gia ký kết và thực hiện Chương trình phối hợp giữa Ban Thường trực Ủy ban MTTQ Việt Nam tỉnh, Sở Tư pháp, Thanh tra tỉnh, Hội Luật gia tỉnh và Đoàn Luật sư tỉnh trong lĩnh vực tiếp công dân, xử lý đơn thư, giám sát và nâng cao hiệu quả việc giải quyết khiếu nại, tố cáo, phản ánh, kiến nghị của công dân và hòa giải ở cơ sở giai đoạn 2015-2020, trong đó đã tham gia 8 cuộc giám sát việc giải quyết khiếu nại, tố cáo, phản ánh, kiến nghị của công dân tại các địa phương trong tỉnh.

Đặc biệt, Hội đã tổ chức tuyên truyền, phổ biến, tư vấn, giải đáp pháp luật và hỗ trợ pháp lý cho các phạm nhân được đặc xá, giảm án tha tù trước thời hạn, sắp chấp hành xong án phạt tù, chuẩn bị tái hòa nhập cộng đồng của các trại giam của Bộ Công an đóng trên địa bàn tỉnh Thanh Hóa. Tính từ năm 2015 đến nay, Hội Luật gia tỉnh Thanh Hóa đã tổ chức 10 cuộc tư vấn pháp luật, hỗ trợ pháp lý cho 2.133 lượt phạm nhân sắp tái hòa nhập cộng đồng của các Trại giam Thanh Phong, Thanh Lâm và Thanh Cẩm. Năm 2020, Hội đã phối hợp với Trung ương Hội và các cơ quan, tổ chức của địa phương tổ chức tuyên truyền, phổ biến, tư vấn pháp luật tái hòa nhập cộng đồng cho những người đã chấp hành xong án phạt tù trên địa bàn thành phố Thanh Hóa.

Cùng với việc thực hiện các nhiệm vụ thường xuyên, Hội còn tổ chức thực hiện Đề án Xã hội hóa công tác phổ biến, giáo dục pháp luật và trợ giúp pháp lý. Theo phân

Đồng chí Vũ Duy Hòa, Ủy viên Ban Chấp hành Hội Luật gia Việt Nam, trao Bằng khen Điển hình tiên tiến Hội Luật gia Việt Nam giai đoạn 2015-2020 cho Hội Luật gia thành phố Thanh Hóa

công của Chủ tịch UBND tỉnh, Hội đã chủ trì, phối hợp các sở, ngành liên quan tham mưu Chủ tịch UBND tỉnh xây dựng, ban hành và tổ chức thực hiện tốt Đề án Xã hội hóa công tác phổ biến, giáo dục pháp luật và trợ giúp pháp lý các giai đoạn 2014-2016 và 2017-2021 trên địa bàn tỉnh Thanh Hóa. Hội đã chỉ đạo, hướng dẫn Hội Luật gia các huyện, thị xã, thành phố tham mưu Chủ tịch UBND cùng cấp xây dựng, ban hành và triển khai kế hoạch thực hiện Đề án tại các địa phương. Việc triển khai tổ chức thực hiện Đề án trên phạm vi toàn tỉnh đã đạt được những kết quả quan trọng, tiếp tục khẳng định tính đúng đắn, hiệu quả của việc Đảng và Nhà nước giao Hội Luật gia các cấp làm nòng cốt, chủ trì thực hiện công tác xã hội hóa các hoạt động phổ biến, giáo dục pháp luật và trợ giúp pháp lý.

Trong thời gian tới, Hội Luật gia tỉnh Thanh Hóa và các tổ chức hội trực thuộc tiếp

tục đổi mới nội dung, phương thức, nâng cao chất lượng, hiệu quả các hoạt động tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật, hướng mạnh về cơ sở để công tác này ngày càng hiệu quả, thiết thực hơn. Trong đó, tập trung tổ chức tuyên truyền, phổ biến kịp thời các văn bản pháp luật mới ban hành, liên quan và tác động trực tiếp đến đông đảo các tầng lớp Nhân dân; tăng cường việc tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật thông qua tư vấn pháp luật, trợ giúp pháp lý, nhất là tư vấn, trợ giúp lưu động cho các đối tượng chính sách, đặc thù trong xã hội; thích ứng kịp thời và phù hợp với điều kiện dịch bệnh; tích cực tham gia công tác tư vấn giải quyết khiếu nại, hòa giải ở cơ sở và giám sát việc thực hiện pháp luật ở địa phương; tổ chức thực hiện và hoàn thành tốt các nhiệm vụ của Đề án Xã hội hóa công tác phổ biến, giáo dục pháp luật và trợ giúp pháp lý giai đoạn 2017-2021./.

KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ THANH HÓA

35 năm đổi mới (1986-2020)

KS. Nguyễn Văn Hùng

*Trưởng phòng Phát triển tiềm lực KH&CN
Sở Khoa học và Công nghệ Thanh Hóa*

Năm 1986, Đại hội Đảng lần thứ VI đã đề ra đường lối đổi mới toàn diện của đất nước, chủ trương chuyển đổi nền kinh tế Việt Nam từ cơ chế kế hoạch hóa tập trung sang nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa. Đại hội VI đã đem lại luồng sinh khí mới trên phạm vi cả nước, tác động đến mọi ngành, lĩnh vực.

Thấm nhuần chủ trương Nghị quyết Đại hội VI: “Cơ chế quản lý kinh tế, quản lý khoa học - kỹ thuật phải đổi mới và khuyến khích việc sáng tạo và ứng dụng rộng rãi các thành tựu khoa học - kỹ thuật, đưa hiệu quả thiết thực”, trong suốt quá trình đổi mới từ năm 1986 đến nay, dưới sự lãnh chỉ đạo của Tỉnh ủy, HĐND, UBND tỉnh, ngành khoa học và công nghệ (KH&CN) Thanh Hóa đã tập trung mọi nguồn lực để hiện thực hóa chủ trương này, thực hiện đồng bộ các nhiệm vụ và giải pháp để đưa KH&CN thực sự trở thành động lực, là khâu then chốt và là giải pháp đột phá trong phát triển kinh tế - xã hội (KT-XH) của tỉnh.

Triển khai thực hiện các chủ trương, đường lối của Đảng về KH&CN trong thời kỳ đổi mới.

Trên cơ sở đường lối, quan điểm đổi mới của Đảng, từ thực tiễn sản xuất và đời sống, ngành KH&CN đã nghiên cứu, đề xuất

trình Tỉnh ủy, HĐND, UBND tỉnh các chương trình, đề án, cơ chế, chính sách để cụ thể hóa các chỉ thị, nghị quyết của Đảng về phát triển KH&CN trong thời kỳ đổi mới tại địa phương, nổi bật là:

Quy định tạm thời chính sách khuyến khích áp dụng kỹ thuật tiến bộ vào sản xuất và đời sống ở tỉnh Thanh Hóa (Số 18/UBTH ngày 7/1/1988 của Chủ tịch UBND tỉnh Thanh Hóa);

Nghị quyết số 03 của Tỉnh ủy Thanh Hóa thực hiện Nghị quyết số 26-NQ/TW, ngày 30/3/1991 của Bộ Chính trị (Khóa VI) về KH&CN trong sự nghiệp đổi mới;

Các chương trình hành động của Tỉnh ủy Thanh Hóa: số 16-CTr/TU ngày 25/4/1997 thực hiện Nghị quyết TW 2 (Khóa VIII) về định hướng chiến lược phát triển KH&CN trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa, số 32-CTr/TU ngày 16/9/2002 thực hiện Kết luận Hội nghị TW6 (Khóa IX) về phương hướng phát triển KH&CN đến năm 2005 và đến năm 2010; số 54-CTr/TU ngày 15/10/2008 thực hiện Nghị quyết Hội nghị TW7 (khóa X) về Xây dựng đội ngũ trí thức trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước;

Đề án phát triển KH&CN tỉnh Thanh Hóa các giai đoạn: 2001-2005, 2006-2010, 2011-2015, 2016-2020, đang xây dựng Đề

án giai đoạn 2021-2025;

Quy hoạch phát triển các tổ chức KH&CN trên địa bàn tỉnh đến năm 2020; đang xây dựng phương án Quy hoạch phát triển ngành KH&CN đến năm 2030, định hướng đến năm 2045 để xây dựng quy hoạch chung của tỉnh.

Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XVIII, nhiệm kỳ 2015-2020 xác định nhiệm vụ: Nâng cao năng lực nghiên cứu, ứng dụng và chuyển giao các tiến bộ khoa học - kỹ thuật phục vụ phát triển kinh tế - xã hội là một trong 4 khâu đột phá của nhiệm kỳ. HĐND tỉnh Thanh Hóa ra Nghị quyết số 81/2017/NQ-HĐND ngày 7/12/2017 ban hành chính sách khuyến khích phát triển để KH&CN trở thành đột phá trong phát triển kinh tế xã hội tỉnh Thanh Hóa đến năm 2020.

Các nghị quyết, chương trình, kế hoạch, đề án trên đã góp phần tích cực vào việc thực hiện thắng lợi các mục tiêu phát triển KT-XH mà Nghị quyết Đại hội tỉnh Đảng bộ đã đề ra, đặc biệt là đã có những kết quả “đột phá” theo tinh thần Nghị quyết Đại hội tỉnh Đảng bộ khóa XVIII.

Thành tựu nổi bật

Về nghiên cứu khoa học và phát triển công nghệ

Với mục tiêu xuyên suốt thời kỳ đổi mới đẩy mạnh nghiên

cứu, ứng dụng và chuyển giao các tiến bộ khoa học - kỹ thuật tạo chuyển biến đột phá cho phát triển KT-XH của tỉnh và được đổi mới cơ bản thông qua thực hiện cơ chế tuyển chọn tổ chức, cá nhân chủ trì thực hiện nhiệm vụ KH&CN và cơ chế đặt hàng nhiệm vụ KH&CN.

Sau 35 năm đổi mới, với trên 800 nhiệm vụ KH&CN đã được thực hiện, hoạt động nghiên cứu khoa học và phát triển công nghệ của tỉnh đã đạt được những thành tựu rất đáng khích lệ: Nhiều mô hình sản xuất tiên tiến được xây dựng, nhiều công nghệ, kỹ thuật tiên bộ được chuyển giao vào địa bàn. Ở mức độ khác nhau, các nhiệm vụ KH&CN đã góp phần tích cực trong phát triển kinh tế - xã hội, nâng cao đời sống nhân dân, bảo đảm quốc phòng - an ninh trên địa bàn tỉnh. Đóng góp của KH&CN cho tăng trưởng kinh tế của tỉnh thông qua năng suất các yếu tố tổng hợp (TFP) giai đoạn 2016-2020 ước đạt 40% (tăng hơn 6 lần giai đoạn 2011-2015).

Lĩnh vực Khoa học nông nghiệp

Giai đoạn đầu của thời kỳ chuyển đổi (1986-2006), trong bối cảnh toàn tỉnh đang cùng với cả nước khắc phục những hạn chế, yếu kém của cơ chế kế hoạch hóa tập trung, bao cấp chuyển dần sang thực hiện theo cơ chế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, kết quả hoạt động lĩnh vực khoa học nông nghiệp đã góp phần tăng nhanh năng suất, giá trị sản lượng nông sản, thực phẩm, thúc đẩy quá trình chuyển dịch đúng hướng cơ cấu kinh tế, lao động trong nông nghiệp - nông thôn, đặc biệt là giải quyết vấn đề an ninh lương thực (tổng sản lượng lương thực đạt trên 1 triệu tấn/năm 1995; 1,3 triệu tấn/năm 2000; trên 1,5 triệu tấn/

Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Xuân Phúc cùng lãnh đạo tỉnh đến thăm và làm việc tại Công ty TNHH Trung tâm nghiên cứu và phát triển Nông nghiệp công nghệ cao Lam Sơn

năm 2005). Sau 20 năm chuyển đổi (2006 đến nay), lĩnh vực khoa học nông nghiệp tập trung nghiên cứu, ứng dụng các công nghệ mới, tiến bộ KH&CN góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả trong sản xuất nông nghiệp. Tỷ lệ sản phẩm nông, lâm, thủy sản an toàn ước đạt 92,5%, trong đó sản phẩm ứng dụng công nghệ cao đạt 30,6%.

Trong trồng trọt, tập trung nghiên cứu ứng dụng các thành tựu công nghệ sinh học, chọn tạo, tuyển chọn, phục tráng, nhân giống cây trồng có năng suất, chất lượng cao, phù hợp với điều kiện tỉnh Thanh Hóa, góp phần làm chuyển biến cơ bản chất lượng giống cây trồng (12 giống lúa thuần, 8 giống lúa mới, giống lúa lai F1, 16 giống lạc, 6 giống mía, 4 giống sắn, 4 giống đậu tương...). Đặc biệt, có 2 giống lúa được Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn công nhận giống chính thức (Thuần Việt 2 - Bắc Thịnh; HQT6 - Lam Sơn 8); phục tráng thành công 2 giống lúa (nếp cẩm, nếp cái hạt cau), 1 giống mía (mía tím Kim Tân). Một số đối tượng cây trồng mới được đưa vào trồng thử nghiệm tại Thanh Hóa như cây Diêm mạch, cây Sachi, cây Mắc ca...

Trong chăn nuôi, đã đẩy mạnh ứng dụng công nghệ di truyền để chọn lọc giống, tạo giống chất lượng và bảo tồn nguồn gen; sản xuất nhiều giống mới có năng suất, chất lượng cao (bò lai Sind, lợn hướng nạc,...). Nhiều mô hình sản xuất, chăn nuôi tiên tiến (cả về công nghệ và tổ chức) được áp dụng thành công ở quy mô lớn (quy trình VietGAP, đảm bảo chất lượng cao và an toàn sinh học...).

Trong thủy sản, tiếp tục nghiên cứu và nhân rộng công nghệ sản xuất giống thủy sản chất lượng cao; từng bước chủ động sản xuất giống trên địa bàn (cá rô phi đơn tính, tôm sú, tôm càng xanh, cá chim trắng...); triển khai các mô hình nuôi trồng theo hướng thâm canh, áp dụng công nghệ cao; nghiên cứu ứng dụng công nghệ cấp đông sản phẩm trên biển đáp ứng yêu cầu nâng cao chất lượng hải sản đánh bắt trên biển (số tàu khai thác xa bờ có công suất 90 CV trở lên đạt 2.000 tàu).

Trong lâm nghiệp, ứng dụng công nghệ nhân giống cây lâm nghiệp bằng nuôi cấy mô, hom (hàng năm sản xuất 1 triệu cây mô, hom; hơn 30 triệu cây keo giống). Đẩy mạnh ứng dụng cơ

KHOA HỌC THANH HÓA

giới hóa trong lâm nghiệp (khâu chăm sóc đạt 50%, khâu thu hoạch đạt 70%, khâu chế biến đạt 90%). Nghiên cứu trồng thử một số cây lâm nghiệp mới; khảo nghiệm sản xuất cây có giá trị kinh tế cao (như: Khôi tía, Bương mốc, Chè vàng, Bò khai, rau Sắng, Thiên ngân...).

Lĩnh vực Khoa học kỹ thuật và Công nghệ

Tập trung nghiên cứu áp dụng quy trình công nghệ sản xuất mới, hệ thống quản lý chất lượng tiên tiến, sử dụng nguồn nguyên liệu trong nước, trong tỉnh thay thế nguyên liệu ngoại nhập, bảo quản và chế biến nông sản thực phẩm, tăng khả năng cạnh tranh của sản phẩm hàng hoá sản xuất trên địa bàn (sấy lúa bằng bức xạ hồng ngoại; sấy cói bằng công nghệ tụy nen; sản xuất gốm mỹ nghệ tráng men bằng công nghệ đốt gas kết hợp đốt than...); Đổi mới, ứng dụng công nghệ mới nhằm nâng cao chất lượng sản phẩm, phát triển sản phẩm mới, tăng năng suất, hạ giá thành sản phẩm như: ứng dụng công nghệ mới vào sản xuất gạch không nung Terrazzo; công nghệ ép thủy lực đa năng và in kỹ thuật số để nâng cao công suất, chất lượng gạch ốp lát cao cấp tại Thanh Hóa; công nghệ năng lượng mặt trời và hệ thống náo đảo tự động trong sản xuất nước mắm truyền thống... Đầu tư, đổi mới công nghệ hiện đại (công nghệ - thiết bị khai thác đá "cắt dây", công nghệ - thiết bị cắt đá công nghệ cao) nâng cao năng suất, chất lượng, hiệu quả. Một số doanh nghiệp sản xuất cát nhân tạo phục vụ xây dựng trong tỉnh, góp phần giảm nhu cầu sử dụng cát tự nhiên, góp phần giảm hiện tượng khai thác cát trái phép gây sạt lở lòng sông, tiến tới hạn chế hoặc dừng cấp phép các mỏ cát tự nhiên...

Lĩnh vực Khoa học y, dược

Tập trung nghiên cứu ứng dụng, triển khai một số kỹ thuật mới hiện đại, nâng cao chất lượng chẩn đoán và điều trị. Trong xét nghiệm, chẩn đoán, ứng dụng công nghệ chẩn đoán hình ảnh hiện đại (kỹ thuật SPECT, kỹ thuật MRI, kỹ thuật PET/CT...); xét nghiệm sinh hóa cao cấp (kỹ thuật xét nghiệm Cyfra 21-1, CEA, SCC, ProGRP); chẩn đoán mô bệnh học bằng phương pháp nhuộm Hematoxyline Eosin, nhuộm Giemsa... Trong điều trị, ứng dụng các kỹ thuật tiên tiến trong điều trị bệnh như: ứng dụng thuốc tiêu sợi huyết đường tĩnh mạch điều trị nhồi máu não sớm; ứng dụng kỹ thuật phẫu thuật nội soi kết hợp với phẫu thuật mở trong điều trị dị tật không hậu môn đối với các bệnh nhân nhi. Nghiên cứu phương pháp can thiệp tim mạch qua da trong điều trị tim bẩm sinh có luồng thông trái phải; ứng dụng robot 1 cánh tay vào phẫu thuật nội soi bụng trong tiết niệu; ứng dụng kỹ thuật phẫu thuật nội soi cắt thận; kỹ thuật ghép tạng: ghép giác mạc, ghép thận; kỹ thuật chuyển phôi ngày 5 trong thụ tinh trong ống nghiệm; triển khai hóa trị liệu, xạ trị điều trị ung thư... Nghiên cứu ứng dụng KH&CN để phát triển, khai thác và sử dụng có hiệu quả nguồn dược liệu sẵn có trong tỉnh; bảo tồn và phát triển các cây dược liệu quý, hiếm như: Bảo tồn và phát triển loài cây Sâm cau tại Vườn Quốc gia Bến En; Sâm cát, Bầy lá một hoa...; đặc biệt là dự án phát triển dược liệu Sâm báo theo chuỗi giá trị đang được triển khai tại huyện Vĩnh Lộc đã mở ra hướng đi mới, phát triển bền vững nâng cao giá trị trong sản xuất nông nghiệp.

Lĩnh vực Khoa học xã hội và nhân văn

Tập trung vào nghiên cứu cung cấp nhiều luận cứ khoa học

nhằm cụ thể hoá đường lối đổi mới của Đảng vào điều kiện cụ thể của tỉnh, thúc đẩy nhanh quá trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế, hoạch định kế hoạch phát triển KT-XH của tỉnh theo hướng công nghiệp hóa (CNH), hiện đại hóa (HĐH) và nâng cao nhận thức cộng đồng về quê hương, con người xứ Thanh trong lịch sử dựng nước và giữ nước cùng khả năng phấn đấu vươn lên xây dựng quê hương Thanh Hóa giàu đẹp trong sự nghiệp CNH, HĐH. Điển hình là nghiên cứu về đổi mới hợp tác xã nông nghiệp; tiêu chuẩn, cơ cấu cán bộ cốt cán xã phường; nâng cao hiệu quả công tác kiểm tra đảng, hoạt động của các tổ chức chính trị - xã hội trong thời kỳ CNH, HĐH. Từ kết quả nghiên cứu, các đơn vị đã tham mưu cho Tỉnh ủy ban hành các đề án, hướng dẫn như: Đề án "Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác dân vận trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi tỉnh Thanh Hóa"; Hướng dẫn số 03-HD/TU ngày 29/10/2018 về một số nội dung nâng cao chất lượng sinh hoạt chi bộ.

Về phát triển tiềm lực KH&CN

Tiềm lực KH&CN của tỉnh được tăng cường cả về số lượng và chất lượng trên cả 4 yếu tố cơ bản: nhân lực KH&CN; tổ chức KH&CN; cơ sở vật chất cho hoạt động KH&CN; vốn đầu tư cho KH&CN.

Nhân lực KH&CN tăng nhanh về số lượng, nâng cao về chất lượng. Đến nay, nguồn nhân lực này đã có trên 256 nghìn người, tăng gấp 7 lần so với năm 1989. Trong đó, có hơn 3 nghìn cán bộ tham gia hoạt động KH&CN.

Hệ thống tổ chức KH&CN được hình thành, từng bước được củng cố. Các tổ chức KH&CN công lập được tổ chức,

sắp xếp lại theo hướng tinh gọn, nâng cao hiệu quả hoạt động. Thanh Hóa cũng là tỉnh đầu tiên xây dựng quy hoạch phát triển các tổ chức KH&CN trên địa bàn tỉnh. Triển khai Quy hoạch này, năm 2018, Viện Nông nghiệp Thanh Hóa được thành lập.

Kinh phí cho hoạt động KH&CN ngày càng tăng. Từ chỗ đầu tư dàn trải đã chuyển dần sang đầu tư có trọng điểm, mức đầu tư lớn. Kinh phí huy động từ các doanh nghiệp và các thành phần kinh tế khác tham gia thực hiện các nhiệm vụ KH&CN ngày càng tăng và chiếm tỷ trọng lớn, đặc biệt là trong 10 năm trở lại đây.

Thị trường KH&CN

Thị trường KH&CN của tỉnh được hình thành với việc đẩy mạnh những hoạt động tham gia các chợ công nghệ - thiết bị, sự kiện kết nối cung - cầu về công nghệ nhằm cung cấp thông tin, tư vấn về mua bán công nghệ, thiết bị và các kết quả nghiên cứu; Tổ chức thực hiện việc giao quyền sở hữu, quyền sử dụng các kết quả nghiên cứu có sử dụng ngân sách của nhà nước và đẩy mạnh tổ chức đánh giá, thẩm

định kết quả KH&CN không sử dụng ngân sách nhà nước.

Hoạt động thương mại hóa kết quả KH&CN, ươm tạo, phát triển doanh nghiệp KH&CN được chú trọng. Đến nay, toàn tỉnh đã có 27 doanh nghiệp được cấp Giấy chứng nhận doanh nghiệp KH&CN, đứng thứ 3 cả nước. Quản lý nhà nước về Sở hữu trí tuệ được quan tâm, đẩy mạnh. Giai đoạn 2016-2020 đã có 50 sản phẩm địa phương được xây dựng tiêu chuẩn và được bảo hộ về sở hữu trí tuệ. Đến nay, toàn tỉnh có 463 chủ thể được cấp tổng cộng 1142 văn bằng bảo hộ quyền sở hữu công nghiệp.

Tiêu chuẩn, Đo lường, Chất lượng, đến nay, toàn tỉnh đã có 43 phòng thử nghiệm tại các ngành, các doanh nghiệp; 4 phòng kiểm định, hiệu chuẩn, thử nghiệm phương tiện đo, chuẩn đo lường được chỉ định. Tăng cường áp dụng hệ thống quản lý chất lượng theo Tiêu chuẩn TCVN ISO 9001:2008 vào hoạt động của các cơ quan hành chính nhà nước. Tính đến hết năm 2019, toàn tỉnh đã có 63 cơ quan hành chính nhà nước, 250/559 UBND

cấp xã và 1 đơn vị sự nghiệp công lập cấp tỉnh đã áp dụng hệ thống quản lý chất lượng ISO 9001 vào hoạt động; 87 lượt doanh nghiệp tham dự và đạt Giải thưởng chất lượng Quốc gia.

Về An toàn bức xạ và Hạt nhân, hiện nay trên địa bàn tỉnh có 144 cơ sở hoạt động bức xạ, 131 nguồn phóng xạ. Các cơ sở hoạt động bức xạ đều được tăng cường quản lý, bảo đảm an toàn bức xạ, không xảy ra tình trạng mất an toàn, an ninh nguồn phóng xạ.

Với những nỗ lực của toàn Ngành, đóng góp tích cực vào phát triển KT-XH của tỉnh, Sở KH&CN Thanh Hóa vinh dự được Chủ tịch nước tặng Huân chương Lao động hạng Nhất, Nhì, Ba; Huân chương độc lập Hạng Ba. Đây chính là nguồn cổ vũ, động viên lớn lao của Đảng và Nhà nước để ngành KH&CN Thanh Hóa vững bước trên chặng đường mới, cùng quê hương, đất nước phấn đấu vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh.

Bước sang thời kỳ của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư, Thanh Hóa vạch ra nhiều mục tiêu và giải pháp để có những phát triển đột phá trên nhiều lĩnh vực; phấn đấu đến năm 2045, Thanh Hóa sẽ trở thành một trong những trung tâm KT-XH lớn của cả nước; có công nghiệp phát triển hiện đại, thông minh dựa trên nền tảng khoa học tiên tiến; đồng thời, đưa tỉnh cực Bắc của miền Trung trở thành trung tâm dịch vụ du lịch, logistics của cả nước và khu vực. Trong bối cảnh đó, KH&CN và đổi mới sáng tạo, với vai trò là động lực phát triển KT-XH nhanh và bền vững, sẽ có vị thế vô cùng quan trọng đối với việc thực hiện khát vọng thịnh vượng của xứ Thanh địa linh nhân kiệt./.

Ca ghép thận thành công đầu tiên của Bệnh viện Đa khoa tỉnh Thanh Hóa

HỘI KHOA HỌC LỊCH SỬ THANH HÓA

góp phần bảo tồn, phát huy các giá trị Lịch sử - Văn hóa xứ Thanh

PGS.TS. Hoàng Thanh Hải

Phó Chủ tịch Hội Khoa học Lịch sử Thanh Hóa

Với truyền thống lịch sử dựng nước và giữ nước oanh liệt hàng ngàn năm, Thanh Hóa ngày nay là một trong số ít địa phương còn lưu giữ được nhiều di sản lịch sử - văn hóa. Về di sản vật thể, theo số liệu kiểm kê sơ bộ của ngành Văn hóa, hiện tại Thanh Hóa có trên 4000 di tích, trong đó có 142 di tích được xếp hạng quốc gia, trong đó: 5 di tích được xếp hạng di tích cấp quốc gia đặc biệt: Lam Kinh, đền Bà Triệu, hang Con Moong, đền thờ Lê Hoàn, Di tích lịch sử và danh lam thắng cảnh Sầm Sơn; 1 Di sản văn hóa thế giới: Thành Nhà Hồ và 647 di tích xếp hạng cấp tỉnh. Về di sản văn hóa phi vật thể, Thanh Hóa có tới 160 lễ hội truyền thống, hàng chục trò diễn dân gian, làng nghề thủ công truyền thống...

Hệ thống di sản văn hóa, di sản thiên nhiên nêu trên thực sự trở thành nguồn lực vô giá, góp phần quan trọng vào sự phát triển kinh tế xã hội của tỉnh. Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh khóa XVIII, tại Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX, nhiệm kỳ 2020-2025, đã nêu rõ đây là "tiềm năng, lợi thế, xây dựng

du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn trong kinh tế dịch vụ, thuộc nhóm các tỉnh có ngành du lịch phát triển của cả nước". Vì vậy, trong những năm tới, Thanh Hóa cần "Tập trung huy động nguồn lực để tu bổ, tôn tạo, phát huy giá trị các di tích lịch sử, văn hóa, cách mạng, bảo tồn và phát huy các di sản văn hóa phi vật thể."

Hội Khoa học Lịch sử (KHLS) Thanh Hóa là một trong những hội nghề nghiệp địa phương đã quy tụ được đông đảo các nhà nghiên cứu lịch sử - văn hóa, gồm những người đang làm công tác giảng dạy, nghiên cứu của 2 trường đại học: Đại học Hồng Đức, Đại học Văn hóa thể thao và du lịch (VHTT&DL) Thanh Hóa, những người làm công tác quản lý văn hóa ở các cơ quan chuyên môn: Trung tâm bảo tồn di sản văn hóa, Ban Nghiên cứu và biên soạn lịch sử, Bảo tàng tỉnh, Trung tâm bảo tồn di sản Thành nhà Hồ, Ban Quản lý khu di tích quốc gia đặc biệt Lam Kinh (thuộc Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa), những nhà nghiên cứu lịch sử, văn hóa, nghệ nhân dày dặn kinh nghiệm ở các huyện: Thọ

Xuân, Yên Định, Vĩnh lộc, Bá Thước, Cẩm Thủy... Trong số 226 hội viên của hội hiện nay, đã có: 5 phó giáo sư tiến sĩ, 27 tiến sĩ, 46 thạc sĩ và 148 cử nhân đại học.

Vinh dự và tự hào với truyền thống lịch sử, văn hóa, yêu nước, cách mạng lâu đời của quê hương, những năm gần đây, nhất là từ sau đại hội lần thứ IV (nhiệm kỳ 2017-2022) đến nay, Hội KHLS Thanh Hóa đã đề ra và thực hiện thành công nhiều chương trình nghiên cứu lớn, có ý nghĩa khoa học và thực tiễn, tập trung vào việc nghiên cứu, quảng bá truyền thống lịch sử, văn hóa, quảng bá đất và người xứ Thanh, góp phần vào sự nghiệp bảo tồn, phát huy các giá trị lịch sử văn hóa trong bối cảnh hiện nay.

Thứ nhất, Hội đã phối hợp với các địa phương liên tục tổ chức thành công các cuộc hội thảo khoa học cấp tỉnh có tiếng vang, tiêu biểu như các cuộc hội thảo: "Tướng quân Tư Mã Hai Đào và di tích về Ông trên đất Mường Lát", "Lang Chánh với cuộc khởi nghĩa Lam Sơn và việc bảo tồn, phát huy các giá trị lịch sử - văn hóa" (Năm 2018), "Lịch sử hình thành và

việc bảo tồn, phát huy giá trị khu di tích Điện Càn Long (xã Nam Giang, huyện Thọ Xuân, tỉnh Thanh Hóa)” (Năm 2019), “Bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa nhằm phát triển du lịch trên địa bàn Bá Thước - Thanh Hóa” (Năm 2020), với hàng trăm báo cáo khoa học của các nhà khoa học trung ương, như Viện Sử học Việt Nam, Hội KHLS Việt Nam..., các nhà nghiên cứu ở Thanh Hóa, như Hội KHLS Thanh Hóa, Trường Đại học Hồng Đức, Trường Đại học VHTT&DL Thanh Hóa và các nhà nghiên cứu, quản lý văn hóa thuộc Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa. Tại các cuộc hội thảo này, các nhà khoa học đã đánh giá toàn diện, sâu sắc những giá trị lịch sử - văn hóa của những vùng đất nêu trên, đề xuất những kiến nghị thiết thực, là những cơ sở khoa học để huyện, ngành Văn hóa Thể thao và Du lịch lập các đề án bảo tồn tôn tạo, phát huy các giá trị lịch sử văn hóa, góp phần phát triển kinh tế - xã hội, nhất là du lịch của địa phương.

Thứ hai, trong 4 năm qua, hội đã xuất bản được 12 số Tạp chí Thanh Hóa xưa và nay (từ số 11 đến số 22), với trên 150 bài nghiên cứu, trao đổi, công bố nhiều tư liệu mới, nhiều phát hiện về các sự kiện, nhân vật lịch sử, các địa danh lịch sử - văn hóa tiêu biểu của Thanh Hóa. Có những số như số Kỷ niệm 600 năm khởi nghĩa Lam Sơn (2018), phát hành trên 3000 bản, đã góp phần quảng bá rộng rãi trong nhân dân, du khách trong và ngoài tỉnh, nhất là con cháu họ Lê Việt Nam, về truyền thống

về vang của dòng họ, của vùng đất xứ Thanh, nơi sản sinh ra anh hùng giải phóng dân tộc Lê Lợi, lãnh tụ của cuộc khởi nghĩa Lam Sơn.

Thứ ba, được lãnh đạo tỉnh tin tưởng giao nhiệm vụ, Hội đã tổ chức nghiên cứu, biên soạn thành công 2 công trình khoa học lớn, phục vụ các sự kiện lớn của tỉnh trong năm 2019 và 2020.

Năm 2019, Hội KHLS Thanh Hóa rất vinh dự, tự hào, đã góp công sức, trí tuệ không nhỏ vào quá trình nghiên cứu để xác định sự kiện lịch sử trọng đại trên, như tham gia tích cực 3 cuộc hội thảo khoa học để xác định được năm 1029 - năm Thiên Thành thứ hai là năm xuất hiện danh xưng Thanh Hóa với tư cách là đơn vị hành chính trực thuộc Trung ương và xác định ngày 8/5/2019 (tức ngày 4/4 âm lịch) là ngày tổ chức đại lễ kỷ niệm. Tiếp đó, để chào mừng đại lễ kỷ niệm này, thực hiện nhiệm vụ được lãnh đạo tỉnh giao, Hội KHLS Thanh Hóa đã hoàn thành biên soạn và xuất bản cuốn sách *Thanh Hóa thời Lý và những dấu ấn nổi bật trong dòng chảy lịch sử dân tộc*, trên 600 trang, phát hành trên 3000 bản. Đây là một công trình nghiên cứu nghiêm túc, công phu, có chất lượng khoa học cao. Trên hết, đây còn là tâm huyết, tình cảm, trách nhiệm, niềm vinh dự, tự hào của Hội KHLS Thanh Hóa, với mong muốn tuyên truyền, quảng bá sâu rộng cho bạn đọc trong và ngoài tỉnh những giá trị lịch sử, văn hóa, về vùng đất và con người Thanh Hóa trong hàng ngàn năm qua, để

mỗi chúng ta thêm yêu quý, tự hào, để bạn bè trong nước, quốc tế hiểu biết hơn và về với xứ Thanh ngày càng nhiều.

Năm 2020, thiết thực chào mừng kỷ niệm 90 năm ngày thành lập Đảng bộ tỉnh Thanh Hóa (29/7/1930 - 29/7/2020) và Đại hội tỉnh Đảng bộ lần thứ XIX, nhiệm kỳ 2020-2025, Hội KHLS Thanh Hóa rất vinh dự được Thường trực Tỉnh ủy giao nhiệm vụ tổ chức nghiên cứu và biên soạn cuốn sách *90 năm Đảng bộ tỉnh Thanh Hóa (1930-2020) - Những dấu ấn và thành tựu nổi bật*.

Với độ dày hơn 700 trang khổ 16x24, đây là một công trình nghiên cứu, biên soạn công phu, có chất lượng khoa học, với những đóng góp rất có giá trị về tri thức đối với những người học tập, giảng dạy và nghiên cứu lịch sử tỉnh Thanh Hóa nói chung, lịch sử Đảng bộ tỉnh Thanh Hóa nói riêng. Với việc phát hành trên 3000 bản, cuốn sách còn góp phần tuyên truyền, quảng bá rộng rãi đến cán bộ, đảng viên và quần chúng nhân dân trong và ngoài tỉnh, hiểu rõ hơn, sâu sắc hơn về truyền thống về vang của Đảng bộ tỉnh Thanh Hóa trong 90 năm qua; góp phần giáo dục, nâng cao niềm tự hào, niềm tin vào sự lãnh đạo của các cấp ủy đảng, chính quyền và các tổ chức đoàn thể, tin tưởng vào sự nghiệp Đổi mới và hội nhập quốc tế của Đảng Cộng sản Việt Nam; phấn đấu đưa Thanh Hóa ngày càng phát triển vững mạnh, xứng đáng trở thành “Tỉnh kiểu mẫu” như Chủ tịch Hồ Chí Minh hằng mong muốn.

KHOA HỌC THANH HÓA

Thứ tư, Hội KHLS Thanh Hóa cũng đã hoàn thành tốt nhiệm vụ tư vấn, phản biện, như xây dựng ngân hàng về đặt tên đường phố và các công trình công cộng của TP. Thanh Hóa và các huyện, thị; phản biện các Hồ sơ di tích và tham gia các Hội đồng xếp hạng Di sản văn hóa Thanh Hóa.

Một số Hội viên đã tích cực phối hợp với Đài truyền hình Việt Nam, Đài Phát thanh và Truyền hình Thanh Hóa trong việc xây dựng các phóng sự, phim tài liệu nhằm quảng bá đất và người Thanh Hóa, nhất là nhân các sự kiện trọng đại của tỉnh và đất nước.

Có được những thành tích trên, trước hết Ban Thường vụ, Ban Chấp hành Tỉnh Hội luôn

đoàn kết, nhất trí, nhiệt tình, năng động, sáng tạo trong việc tổ chức điều hành các hoạt động chuyên môn của Hội; sự chủ động tích cực, đồng thuận của các Hội, chi hội cơ sở, sự nhiệt tình say sưa của tất cả hội viên. Hội KHLS Thanh Hóa cũng luôn nhận được sự quan tâm chỉ đạo, sự tin tưởng của lãnh đạo tỉnh, Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy Thanh Hóa, sự phối hợp, giúp đỡ của Sở VH TT & DL Thanh Hóa, Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Thanh Hóa, Hội KHLS Việt Nam; sự hợp tác của các cơ quan liên quan như: Nhà Xuất bản Thanh Hóa, Viện Sử học Việt Nam..., sự giúp đỡ, tạo mọi điều kiện của Huyện ủy, UBND các huyện, thị xã, thành phố,...

Với những thành tích nêu trên, vị thế, vai trò của Hội KHLS Thanh Hóa ngày càng nâng cao, góp phần thúc đẩy sự phát triển của nền sử học nước nhà, được lãnh đạo, nhân dân các dân tộc trong tỉnh và Hội KHLS Việt Nam tin tưởng, ghi nhận.

Phát huy thành tích đã đạt được, năm 2021 và những năm tới, Hội KHLS Thanh Hóa đã đề ra những nhiệm vụ, chương trình công tác cụ thể, tập trung vào nhiệm vụ nghiên cứu, giới thiệu, quảng bá về đất và người, truyền thống lịch sử văn hóa, góp phần vào việc bảo tồn phát huy các giá trị lịch sử văn hóa của Thanh Hóa phục vụ phát triển kinh tế xã hội của tỉnh./.

Có một mùa xuân

ấm áp lúc giao thừa

Lâm Bằng

*Hòa vào dòng người đi đón mùa xuân
Vận chiếc áo sỡn, khăn len quần cổ
Không xe ô tô, không người bảo vệ
Bác đi bộ lên đền Ngọc Sơn.*

*Cầu Thê Húc người đông như nêm
Bác nhẹ nhàng nhường lối cho phụ nữ
Mưa bụi bay Hồ Gươm xanh màu lá
Tháp Rùa lung linh hơn trong thời khắc
giao thừa.*

Nhắc kính lên

*Bác đọc câu đối người xưa
Sương phủ trắng mái đầu đóm bạc
Nghe đâu đây nặng tình non nước
Lời tiên nhân vọng đến muôn sau.*

*Giao thừa đêm nay
Hương trầm bỗng thơm hơn
Đền Ngọc Sơn cũng đông hơn mọi ngả
Bác lặng lẽ hòa dòng người, thi lễ
Như ông đồ nho vẫn dạy trẻ trong làng.*

*Ngọc Sơn đêm, Người về giữa nhân dân
Mưa bụi rây dòng người đi hái lộc
Đêm trừ tịch nơi linh thiêng tổ quốc
Có một mùa xuân ấm áp lúc giao thừa.*

TRANG TIN SỰ KIỆN

Hoạt động của Đoàn đại biểu Liên hiệp hội Thanh Hóa TẠI ĐẠI HỘI ĐẠI BIỂU TOÀN QUỐC LIÊN HIỆP CÁC HỘI KH&KT VIỆT NAM lần thứ VIII, nhiệm kỳ 2020-2025

Toàn cảnh Đại hội

Ngày 24-25/12/2020, Đại hội đại biểu toàn quốc Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam lần thứ VIII nhiệm kỳ 2020-2025 đã được tổ chức trọng thể tại Hà Nội với chủ đề “*Phát huy tinh thần đoàn kết và sức sáng tạo của đội ngũ trí thức khoa học và công nghệ, đổi mới nâng cao chất lượng hoạt động và phát triển Liên hiệp Hội Việt Nam vững mạnh vì sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc*”.

Phương châm của Đại hội là:

Đoàn kết - Sáng tạo - Đổi mới - Phát triển.

Đoàn đại biểu của Liên hiệp hội Thanh Hóa gồm 4 đại biểu do đồng chí Nguyễn Văn Phát, Bí thư Đảng đoàn, Chủ tịch Liên hiệp hội Thanh Hóa làm trưởng đoàn cùng đại biểu các hội ngành toàn quốc và Liên hiệp hội tỉnh thành đã tham dự 2 ngày làm việc của Đại hội.

Tại phiên họp nội bộ ngày 24/12, các đại biểu đã được nghe báo cáo kiểm điểm hoạt động của Hội đồng Trung ương, Đoàn chủ tịch và Thường trực Đoàn chủ tịch do đồng chí Nghiêm Vũ Khải – Phó chủ tịch Liên hiệp Hội Việt Nam cho biết trình bày và báo cáo tổng kết công tác kiểm tra khóa VII, phương hướng nhiệm vụ khóa VIII do đồng chí Phan Tùng Mậu – Phó chủ tịch Liên hiệp Hội Việt Nam trình bày.

Ngoài ra, tại phiên họp này, các đại biểu cũng được nghe báo cáo việc thực hiện Đề án nhân sự Đại hội khóa VIII và thảo luận, biểu quyết về phương án nhân sự Hội đồng Trung ương. 100% đại biểu có mặt đã biểu quyết bầu ra 192 ủy viên Hội đồng Trung ương Liên hiệp Hội Việt Nam khóa VIII.

Sáng 25/12, Đại hội đã diễn ra sang ngày thứ 2 - Phiên chính thức. Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Xuân Phúc đã tham dự và phát

Đoàn đại biểu Liên hiệp hội Thanh Hóa dự Đại hội

TRANG TIN SỰ KIỆN

Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Xuân Phúc tặng hoa chúc mừng Đoàn chủ tịch Hội đồng Trung ương Liên hiệp hội Việt Nam khóa VIII, nhiệm kỳ 2020-2025

biểu chỉ đạo Đại hội với sự tham dự của gần 1000 đại biểu đại diện cho hơn 3 triệu trí thức khoa học công nghệ trong cả nước, các đồng chí lãnh đạo Đảng, Nhà nước, đại diện lãnh đạo của các bộ, ban, ngành Trung ương, các tỉnh, thành phố trong cả nước, các cơ quan thông tấn báo chí...

Phát biểu tại Đại hội, thay mặt lãnh đạo Đảng, Nhà nước, Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Xuân Phúc khẳng định đội ngũ trí thức Việt Nam đã không ngừng lớn mạnh, luôn miệt mài lao động sáng tạo và có những đóng góp to lớn trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, được Đảng, Nhà nước, toàn xã hội ghi nhận và trân trọng. Tuy nhiên, Thủ tướng chỉ rõ, lĩnh vực khoa học và công nghệ còn những hạn chế, chưa đáp ứng được sự kỳ vọng của Đảng, Nhà nước, của cộng đồng doanh nghiệp và nhân dân.

Nêu ra những yêu cầu để phát triển của đất nước, Thủ tướng nhấn mạnh đến nguồn lực con người, trong đó, vai trò tập hợp đội ngũ trí thức khoa học - công nghệ của Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam ngày càng được khẳng định và phát huy nguồn lực, lợi thế về con người.

Đại hội đã biểu quyết thông qua các báo cáo, Nghị quyết Đại hội và bầu Hội đồng Trung ương khóa VIII gồm 192 thành viên, Ủy ban Kiểm tra gồm 9 thành viên, Đoàn Chủ tịch gồm 26 thành viên và 4 Thường trực Đoàn Chủ tịch. TSKH. Phan Xuân Dũng, Ủy viên Trung ương Đảng, Chủ nhiệm Ủy ban Khoa học công nghệ và môi trường của Quốc hội được tín nhiệm bầu làm Chủ tịch Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam nhiệm kỳ 2020 - 2025; GS. Đặng Vũ Minh được bầu làm Chủ tịch danh dự Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam./.

Đoàn đại biểu Liên hiệp hội Thanh Hóa giao lưu với các đại biểu bên lề Đại hội

TRANG TIN SỰ KIỆN

Liên hiệp hội Thanh Hóa tổ chức học tập, quán triệt và triển khai thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX, nhiệm kỳ 2020-2025

Toàn cảnh Đại hội

Sáng ngày 20/01/2021, Liên hiệp hội Thanh Hóa đã tổ chức Hội nghị Học tập, quán triệt, triển khai thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX, nhiệm kỳ 2020-2025; thông báo tình hình tư tưởng, dư luận xã hội của đội ngũ trí thức khoa học - công nghệ, hội thảo, đẩy mạnh phát triển nguồn lực khoa học công nghệ, đảm bảo hoạt động Hội và đóng góp vào phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh.

Đồng chí Nguyễn Văn Phát, Bí thư Đảng đoàn, Chủ tịch Liên hiệp hội chủ trì hội nghị.

Sau phần phổ biến một số nội dung cơ bản của Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX, nhiệm kỳ 2020-2025, đại diện các hội thành viên đã tham gia thảo luận sôi nổi và đóng góp nhiều ý kiến kiến nghị và đề xuất một số nội dung liên quan đến hoạt động của các hội và đội ngũ trí thức khoa học - công nghệ.

Việc học tập, quán triệt, triển khai thực hiện nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh góp phần giúp các đại biểu nắm sâu, nắm vững nội dung, quan điểm cơ bản các chủ trương của tỉnh, từ đó vận dụng vào việc triển khai thực hiện nhiệm vụ; làm tốt công tác tư tưởng trong đội ngũ trí thức khoa học công nghệ, tích cực tuyên truyền sâu rộng trong cán bộ, đảng viên và quần chúng về những chủ trương của Đảng, tạo sự thống nhất trong Đảng, sự đồng thuận cao trong các tầng lớp Nhân dân, góp phần thực hiện thắng lợi các mục tiêu, nhiệm vụ mà Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX, nhiệm kỳ 2020-2025 đã đề ra./.

Các đại biểu tham gia thảo luận tại Hội nghị

TRANG TIN SỰ KIỆN

Hội nghị Ban Tổ chức, Ban Thư ký Hội thi Sáng tạo Kỹ thuật Thanh Hoá năm 2020 - 2021

Ngày 29/01/2020, Ban Tổ chức Hội thi Sáng tạo kỹ thuật Thanh Hoá (Hội thi) đã tổ chức Hội nghị sơ kết tình hình, kết quả công tác tổ chức triển khai Hội thi năm 2020 và kế hoạch, nhiệm vụ trọng tâm năm 2021. Chủ trì hội nghị đồng chí Nguyễn Quốc Uy, Phó Chủ tịch Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật tỉnh, Phó Trưởng ban Thường trực Ban Tổ chức Hội thi, các thành viên Ban Tổ chức, Ban Thư ký Hội thi, đại diện lãnh đạo các sở, ban ngành cấp tỉnh.

Quang cảnh Hội nghị

Tại hội nghị, Cơ quan Thường trực Ban Tổ chức Hội thi đã báo cáo tình hình, kết quả công tác tổ chức triển khai Hội thi năm 2020, theo đó: Được sự thống nhất của Liên ngành ngày 18/5/2020, thay mặt Ban Tổ chức Hội thi, Cơ quan Thường trực Hội thi đã ban hành Quyết định số 159/QĐ-LHH về Thể lệ Hội thi cấp tỉnh và Quyết định số 179/QĐ-LHH ngày 12/6/2020 về Kế hoạch tổ chức, triển khai Hội thi gửi các sở, ban, ngành, huyện, thị xã, thành phố và các tổ chức, đơn vị liên quan, đơn vị trong tỉnh. Ngày 30/6/2020, Ban Tổ chức Hội thi đã tổ chức Lễ phát động Hội thi cấp tỉnh.

Mục đích ý nghĩa của Hội thi: Nhằm thúc đẩy các hoạt động nghiên cứu khoa học,

sáng tạo kỹ thuật, áp dụng có hiệu quả các giải pháp kỹ thuật tiên tiến phục vụ sản xuất và đời sống; tạo nên phong trào thi đua sôi nổi, rộng khắp trong lao động, sáng tạo của đội ngũ trí thức, các tổ chức, đơn vị, doanh nghiệp và các tầng lớp nhân dân trong tỉnh, góp phần phát triển kinh tế – xã hội, đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá quê hương, đất nước.

Ban Tổ chức Hội thi đã tập trung triển khai tuyên truyền rộng rãi Thể lệ, Kế hoạch Hội thi đến các cơ quan, đơn vị, huyện, thị xã và thành phố trong tỉnh, phối hợp tuyên truyền, phát động Hội thi trên Đài Phát thanh và Truyền hình Thanh Hoá, Báo Thanh Hoá; làm pano, áp phích tuyên truyền về Hội thi, giới thiệu trên các ấn phẩm truyền thông của Liên hiệp hội và của các cơ quan, đơn vị có liên quan.

Hội nghị cũng đã bàn thảo kế hoạch triển khai Hội thi năm 2021, đặc biệt là công tác tuyên truyền, phổ biến, vận động các tổ chức, cá nhân trên địa bàn tỉnh tham gia Hội thi. Các ngành hữu quan sẽ có văn bản chỉ đạo, hướng dẫn các tổ chức, đơn vị, doanh nghiệp thuộc ngành mình để vận động hưởng ứng Hội thi; tuyên truyền về Thể lệ Hội thi trên website, cổng thông tin, ấn phẩm thông tin của ngành.

Phát biểu kết luận Hội nghị, đồng chí Nguyễn Quốc Uy, Phó Chủ tịch Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật tỉnh, Phó Trưởng ban Thường trực Ban Tổ chức Hội thi thay mặt cho Ban Tổ chức Hội thi đã tổng hợp và tiếp thu ý kiến của các đại biểu tham dự Hội nghị, đồng thời triển khai một số nội dung công việc theo Kế hoạch để Hội thi Sáng tạo kỹ thuật Thanh Hoá năm 2020-2021 đạt kết quả cao nhất./.

Thanh Bình

TRANG TIN SỰ KIỆN

Kỷ niệm 25 năm thành lập HỘI QUY HOẠCH VÀ PHÁT TRIỂN ĐÔ THỊ THANH HÓA

Đồng chí Lê Đình Nam, Chủ tịch Hội Quy hoạch và Phát triển đô thị Thanh Hóa phát biểu tại buổi lễ

Sáng 5/12/2020, Hội Quy hoạch phát triển đô thị Thanh Hóa (QHPTĐT) đã kỷ niệm 20 năm thành lập; hội thảo triển khai tổ chức thực hiện Luật Xây dựng sửa đổi và Thông tư 22/2019/TT-BXD về quy hoạch xây dựng.

Hội QHPTĐT Thanh Hóa thành lập theo quyết định số 2609/QĐ-UB, ngày 23/10/2000 của Chủ tịch UBND tỉnh, nhằm tập hợp trí tuệ các hội viên đã nghỉ chế độ hoặc đang công tác trên các lĩnh vực quản lý đô thị, quản lý quy hoạch, nghiên cứu thiết kế lập đề án quy hoạch các đô thị đóng góp cho sự phát triển đô thị và nông thôn trên địa bàn tỉnh và các địa phương trong cả nước.

Trong 25 năm qua, tập thể Hội và nhiều cá nhân đã đạt được nhiều thành tích xuất sắc, được Bộ Xây dựng, UBND tỉnh, Liên Hiệp các Hội khoa học và kỹ thuật Việt Nam, Hội QHPTĐT Việt Nam, Liên hiệp các Hội khoa học và kỹ thuật Thanh Hóa tặng nhiều Bằng khen, Giấy khen. Năm 2016, Hội QHPTĐT Thanh Hóa được Trung ương Hội Quy hoạch phát triển đô thị Việt Nam tặng Giải thưởng đặc biệt xuất sắc “Vì sự nghiệp phát triển đô thị Việt Nam”.

Phát biểu tại lễ, đồng chí Trần Ngọc Chính, Chủ tịch Hội QHPTĐT Việt Nam đánh giá cao những đóng góp của các thể hệ hội viên Hội QHPTĐT Thanh Hóa đối với sự phát triển của tỉnh trong những năm qua. Hội đã có những đổi mới, đột phá trong công tác tư vấn, giám định và phản biện xã hội, góp phần vào sự nghiệp xây dựng và phát triển tỉnh Thanh Hoá ngày càng giàu đẹp.

UBND tỉnh tặng Hội bức trưng với dòng chữ “Đổi mới, sáng tạo, quy hoạch đô thị Thanh Hóa phát triển bền vững”

Nhân dịp này, UBND tỉnh đã tặng Hội QHPTĐT Thanh Hóa bức trưng với dòng chữ “Đổi mới, sáng tạo, quy hoạch đô thị Thanh Hóa phát triển bền vững”; Hội QHPTĐT Việt Nam tặng bức trưng mang dòng chữ: “20 năm đoàn kết, sáng tạo, đổi mới vì sự phát triển đô thị Thanh Hóa”.

Ngoài ra, Hội Khoa học kỹ thuật Việt Nam cũng đã trao Kỷ niệm chương vì sự phát triển đô thị cho 6 cá nhân; Liên hiệp các hội Khoa học kỹ thuật Thanh Hóa, Hội QHPTĐT Thanh Hóa tặng Giấy khen cho các tập thể, cá nhân đạt thành tích xuất sắc trong công tác hội./.

Linh Mai

TRANG TIN SỰ KIỆN

HỘI KHOA HỌC KỸ THUẬT CẦU ĐƯỜNG THANH HÓA
Kỷ niệm 20 năm thành lập (2000-2020)
Tổ chức Đại hội lần thứ V, nhiệm kỳ 2020-2025

Sáng 7/11/2020, Hội Khoa học - Kỹ thuật (KHKT) cầu đường Thanh Hoá đã tổ chức kỷ niệm 20 năm thành lập (2000-2020) và Đại hội lần thứ V, nhiệm kỳ 2020-2025.

Các đại biểu dự đại hội

Tới dự có các đồng chí: Ngô Thịnh Đức, Chủ tịch Hội KHKT cầu đường Việt Nam; Mai Xuân Liêm, Ủy viên Ban Thường vụ Tỉnh ủy, Phó Chủ tịch UBND tỉnh; Nguyễn Tiến Hiệu, Ủy viên Ban Thường vụ Tỉnh ủy, Trưởng ban Quản lý Khu kinh tế Nghi Sơn và các Khu công nghiệp tỉnh; đại diện Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Thanh Hóa, Sở Giao thông – Vận tải (GTVT); các sở, ngành có liên quan của tỉnh.

Sau khi ôn lại truyền thống 20 năm xây dựng và phát triển, Hội KHKT cầu đường Thanh Hoá, đã đánh giá những thành tích đạt được trong nhiệm kỳ qua. Đó là, hội tiếp tục kiện toàn tổ chức hội, phát triển hội viên và tích cực đổi mới phương thức hoạt động, tăng cường trao đổi kinh nghiệm, ứng dụng khoa học công nghệ (KHCN) mới vào thực tiễn, góp phần tích cực vào việc xây dựng hệ thống giao thông đường bộ, đường thủy nội địa trên địa bàn tỉnh.

Trên cơ sở định hướng phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh, căn cứ vào các mục tiêu, nhiệm vụ của ngành GTVT đã đề ra, các đại biểu dự Đại hội Hội KHKT cầu đường Thanh Hoá, đã thảo

luận, xác định những nhiệm vụ trọng tâm trong các hoạt động nhiệm kỳ 2020-2025.

Các đồng chí Ngô Thịnh Đức, Mai Xuân Liêm và đại diện Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Thanh Hóa, phát biểu ghi nhận, nhiệt liệt biểu dương và đánh giá cao những thành tích, đóng góp quan trọng của những kỹ sư, các thể hệ hội viên Hội KHKT cầu đường Thanh Hóa đối với sự phát triển của tỉnh Thanh Hóa trong những năm qua.

Đại hội đã bầu Ban chấp hành Hội KHKT cầu đường Thanh hóa, nhiệm kỳ 2020–2025 gồm 36 đồng chí.

Hội KHKT cầu đường Việt Nam tặng bức trướng mang dòng chữ: “Hai mươi năm xây dựng, đổi mới và trưởng thành”

Nhân dịp này, Hội KHKT cầu đường Việt Nam tặng Hội KHKT cầu đường Thanh Hóa, bức trướng mang dòng chữ: “Hai mươi năm xây dựng, đổi mới và trưởng thành”.

Liên hiệp các Hội KHKT Việt Nam, Hội KHKT cầu đường Việt Nam, Chủ tịch UBND tỉnh tặng Bằng khen; Liên hiệp các hội KHKT Thanh Hóa, Hội KHKT cầu đường Thanh Hóa tặng Giấy khen cho các tập thể, cá nhân đạt thành tích xuất sắc trong công tác hội, giai đoạn 2015 – 2020./.

Thanh Bình

TRANG TIN SỰ KIỆN

HỘI BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG THANH HÓA

Tổ chức thành công Đại hội lần thứ II, nhiệm kỳ 2020-2025

Sáng ngày 12/12/2020, Hội Bảo vệ Môi trường (BVMT) Thanh Hóa đã tổ chức Đại hội lần thứ II, nhiệm kỳ 2020-2025.

Toàn cảnh Đại hội

Hội BVMT Thanh Hóa được thành lập tại Quyết định số 1210/QĐ-UBND ngày 8/4/2015 của Chủ tịch UBND tỉnh Thanh Hóa. Lĩnh vực chuyên môn chính của Hội là tham gia các hoạt động tuyên truyền, giáo dục, nâng cao nhận thức và phổ biến kiến thức về bảo vệ thiên nhiên và môi trường trong nhân dân; thực hiện các hoạt động tư vấn, phản biện và giám định xã hội cho các cơ quan nhà nước và các tổ chức kinh doanh về các vấn đề thuộc các lĩnh vực hoạt động của hội khi được yêu cầu; tham gia các hoạt động nghiên cứu khoa học và phát triển công nghệ trong lĩnh vực bảo vệ tài nguyên và môi trường.

Trong nhiệm kỳ qua, Hội đã được các cơ quan có thẩm quyền mời tham gia góp ý kiến vào các văn bản quy phạm pháp luật, các chủ trương, chính sách liên quan

đến lĩnh vực môi trường; là thành viên nhiều hội đồng thẩm định báo cáo đánh giá tác động môi trường, đề án BVMT và các dự án khác trên địa bàn tỉnh; tham gia đoàn kiểm tra, xác nhận hoàn thành các công trình BVMT...

Hội còn phối hợp với các sở, ban, ngành, UBND các huyện, thị xã, thành phố và doanh nghiệp tổ chức một số hoạt động tuyên truyền, phổ biến thông tin liên quan đến công tác BVMT cho các hội viên, tổ chức, doanh nghiệp trong tỉnh.

Đặc biệt, Hội phối hợp với Công ty CP Môi trường Lam Sơn đã nghiên cứu thành công Đề tài “Nghiên cứu quy trình công nghệ xử lý rác thải sinh hoạt bằng chế phẩm sinh học trên địa bàn tỉnh Thanh Hóa”. Đến nay dự án đã triển khai thiết kế, lắp đặt, đưa vào vận hành dây chuyền công nghệ xử lý rác thải sinh hoạt với quy mô 50 tấn rác/ngày tại huyện Thường Xuân.

Đại hội cũng đã thảo luận và thống nhất những nhiệm vụ trọng tâm trong nhiệm kỳ 2020-2025, đó là: Chú trọng phát triển hội viên và chi hội; tham gia tư vấn, phản biện nhiều đề tài, dự án cấp tỉnh; tham gia các hội đồng thẩm định báo cáo đánh giá tác động môi trường, dự án, đề tài khoa học cấp tỉnh, trong đó chủ trì từ 1-2 đề tài khoa học cấp tỉnh; đẩy mạnh tuyên truyền về BVMT./.

Mai Lê

Mừng Đảng - Mừng xuân - Mừng đất nước đổi mới

Thanh Hóa quyết tâm thực hiện thắng lợi Tết trồng cây bảo vệ và phát triển rừng năm 2021

Khương Bá Tuân
Hội Lâm nghiệp Thanh Hóa

Thực hiện lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh: “Mùa xuân là Tết trồng cây, làm cho đất nước càng ngày càng xuân”. Cách đây 62 năm, ngày 28 tháng 11 năm 1959 Bác Hồ đã chính thức kêu gọi toàn thể Quốc dân đồng bào thực hiện Tết trồng cây, Bác nói:

*“Muốn làm nhà cửa tốt,
Phải ra sức trồng cây.
Chúng ta chuẩn bị từ ray,
Đăm năm sau sẽ bắt tay dựng nhà.”*

Lời Bác dạy năm xưa, nay đã trở thành truyền thống tốt đẹp trong lòng người dân Thanh Hóa và nhân dân cả nước. 62 năm liên tục thực hiện Tết trồng cây làm theo lời Bác dạy, Thanh Hóa đã thu được nhiều kết quả to lớn, góp phần quan trọng đưa diện tích rừng trồng, đạt hơn 258.829 ha và hàng chục triệu cây trồng phân tán các loại. Được sự quan tâm của lãnh đạo các cấp ủy Đảng, chính

quyền, Mặt trận Tổ quốc, cán bộ, bộ đội và nhân dân trong tỉnh đã sôi nổi thực hiện công tác trồng cây, bảo vệ và phát triển rừng. Riêng năm 2020, toàn tỉnh đã trồng được 10.300 ha rừng tập trung và 1.067.000 cây phân tán các loại, đưa diện tích rừng toàn tỉnh (bao

gồm cả rừng tự nhiên và rừng trồng) đạt 603.807 ha, độ che phủ là 53,46%, chiếm tỷ lệ cao so với toàn quốc, tạo nên một thảm thực vật màu xanh góp phần quan trọng cho phát triển kinh tế - xã hội, an ninh quốc phòng, bảo vệ môi trường, chống sói mòn đất đai vùng

Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Xuân Phúc và các đồng chí lãnh đạo tỉnh trồng cây lưu niệm tại khu di tích lịch sử Quốc gia đặc biệt Lam Kinh, Thọ Xuân, Thanh Hóa năm 2019

đất dốc các huyện trung du miền núi trong tỉnh, ứng phó với những tác động tiêu cực của biến đổi khí hậu, thiên tai hạn hán và lũ lụt, sạt lở... và nhiều thảm họa khác.

Tết trồng cây đời đời nhớ ơn Bác Hồ đã trở thành phong tục truyền thống tốt đẹp của dân tộc, khởi đầu cho các hoạt động trồng cây, bảo vệ và phát triển rừng hàng năm của nhân dân ta, góp phần quan trọng vào công cuộc xây dựng, phát triển bền vững của đất nước và của tỉnh nhà trong thời kỳ mới. Tác động của biến đổi khí hậu đang ngày càng gia tăng trên toàn cầu, các hiện tượng thời tiết cực đoan, bão, lụt, sạt lở, hạn hán... gây nhiều hậu quả nặng nề đến tính mạng, tài sản của nhân dân, đang đặt ra yêu cầu cấp thiết cho toàn Đảng, toàn dân ra sức thực hiện bảo vệ và phát triển rừng một cách quyết liệt hơn, hiệu quả hơn; vừa là nhiệm vụ cấp bách, vừa là chiến lược lâu dài để ứng phó với biến đổi khí hậu.

Để tiếp tục đẩy mạnh phong trào trồng cây, bảo vệ và phát triển rừng theo lời dạy của Bác Hồ, ngày 31 tháng 12 năm 2020, Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Xuân Phúc đã ký ban hành Chỉ thị số 45/CT-TTg về tổ chức phong trào Tết trồng cây và tăng cường công tác bảo vệ, phát triển rừng ngay từ đầu năm 2021; tạo khí thế sôi nổi mạnh mẽ và hiệu quả cao về phát triển ngành Lâm nghiệp trong thời kỳ mới nhằm phát huy kết quả đã đạt

Các đồng chí lãnh đạo tỉnh Thanh Hóa tham gia Tết trồng cây Xuân Canh Tý năm 2020

được trong những năm vừa qua, khắc phục những tồn tại và yếu kém, đồng thời chủ động triển khai thực hiện công tác quản lý, bảo vệ, phát triển rừng ngay từ những ngày đầu, tháng đầu của Tết Tân Sửu 2021. Thanh Hóa cùng với cả nước chung tay góp sức thực hiện mục tiêu trồng mới 1 tỷ cây xanh trong thời gian 5 năm (2021- 2025) theo Chỉ thị của Thủ tướng Chính phủ đã đề ra và yêu cầu Chủ tịch Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương tổ chức thực hiện mạnh mẽ, chất lượng và hiệu quả cao của *Tết trồng cây đời đời nhớ ơn Bác Hồ*. Mục tiêu đề ra là phải đạt kết quả cao gấp 1,5 lần so với kết quả trồng cây năm 2020 và từ năm 2022 đến 2025 phải đạt kết quả gấp 2 lần so với kết quả thực hiện năm 2020.

Với mục tiêu và ý nghĩa to lớn của Tết trồng cây xuân Tân

Sửu 2021, thực hiện Chỉ thị số 45/CT-TTg của Thủ tướng Chính phủ, Chủ tịch Ủy ban Nhân dân tỉnh Thanh Hóa đã đề ra kế hoạch cụ thể về tổ chức Tết trồng cây đến từng cơ sở trong tỉnh. Để tạo khí thế sôi nổi và hiệu quả cao của phong trào ngay từ ngày đầu ra quân trồng cây năm 2021, tất cả các huyện, thị xã, thành phố, cơ quan, ban, ngành và các xã trong tỉnh thống nhất đồng loạt tổ chức lễ phát động và ra quân trồng cây bắt đầu từ 8 giờ sáng ngày 18 tháng 2 năm 2021 (tức ngày mùng 7 tháng giêng năm Tân Sửu). Mỗi người tham gia Tết trồng cây phải trồng được ít nhất 15 cây trở lên. Mục tiêu phấn đấu của các huyện, thị xã, thành phố trong tỉnh theo kế hoạch chỉ đạo của Chủ tịch UBND tỉnh phải đạt được 1.500.000 cây các loại trở lên: Các loại cây trồng chủ yếu là Lộc vừng,

KHOA HỌC THANH HÓA

Xà cừ, Bồ đề, Sấu, Muồng, Bàng Đài Loan, Sao đen, Lát hoa, Long não, Quế, Lim xanh, Sưa, Giổi ăn hạt, Phi lao ven biển... Cây trồng phải phù hợp với đất đai và địa điểm để phát huy hiệu quả về kinh tế, cảnh quan và môi trường. Để đạt tỷ lệ sống và hiệu quả cao, sau khi trồng cần phải có kế hoạch, biện pháp chăm sóc, bảo vệ, đảm bảo đủ độ ẩm, thực hiện lời dạy của Bác Hồ: *“Trồng cây nào phải sống tốt cây ấy”*.

Tăng cường các giải pháp hoạt động phổ biến, tuyên truyền và tổ chức thực hiện tốt pháp luật về Lâm nghiệp, luật về Bảo vệ môi trường, bảo đảm các quy định của pháp luật được thực thi đồng bộ, thống nhất, phát huy hiệu quả trên thực tiễn, nâng cao nhận thức của mọi tầng lớp nhân dân về vai trò, tác dụng, giá trị của rừng, ý nghĩa của việc trồng cây, trồng rừng, công tác bảo vệ rừng, bảo vệ môi trường sinh thái, góp phần giảm thiểu tác động của thiên tai, ứng phó với biến đổi khí hậu; kêu gọi, động viên toàn xã hội cùng chung sức, đồng lòng, tham gia trồng cây, trồng rừng và chăm sóc, bảo vệ rừng, phát hiện và xử lý nghiêm mọi hành vi khai thác trái phép và xâm phạm tài nguyên rừng.

Theo chỉ đạo của Chủ tịch UBND tỉnh Thanh Hóa, các địa phương trong tỉnh chỉ đạo thực hiện kế hoạch trồng cây, trồng rừng gắn với triển khai thực hiện các chỉ tiêu nhiệm vụ phát triển lâm nghiệp bền

vững năm 2021 và cả giai đoạn 2021- 2025. Tăng cường quản lý chất lượng giống cây trồng lâm nghiệp, lựa chọn loài cây trồng phù hợp, ưu tiên lựa chọn các loài cây bản địa, chuẩn bị cây giống chất lượng tốt và tăng tỷ lệ sử dụng giống mô, hom; ứng dụng tiến bộ kỹ thuật trong trồng rừng gỗ lớn, nâng cao năng suất, chất lượng và giá trị rừng trồng; thực hiện chăm sóc, quản lý bảo vệ rừng, phân công trách nhiệm quản lý cụ thể để cây trồng, rừng trồng phát triển tốt; quản lý suốt quá trình trồng, chăm sóc, bảo vệ rừng, đảm bảo cây trồng sinh trưởng, phát triển tốt.

Tổ chức thực hiện Tết trồng cây phải thiết thực, hiệu quả, không phô trương hình thức; tạo điều kiện để các cơ quan, tổ chức, đoàn thể, trường học, lực lượng vũ trang và mọi tầng lớp nhân dân tích cực tham gia trồng cây, trồng rừng. Thời điểm trồng cây, trồng rừng phải phù hợp với mùa vụ trồng cây, trồng rừng của từng vùng sinh thái để đảm bảo sau khi trồng đạt tỷ lệ sống cao, sinh trưởng và phát triển tốt; tổ chức kiểm tra đánh giá, rút kinh nghiệm, biểu dương khen thưởng kịp thời những tổ chức, cá nhân điển hình tốt.

Cùng với việc tổ chức thực hiện Tết trồng cây năm 2021, Thủ tướng Chính phủ đã có chủ trương từng địa phương có kế hoạch thực hiện Chương trình trồng 1 tỷ cây xanh thành phong trào thi

đua của mọi cấp, mọi ngành, trong từng khu dân cư với sự tham gia của mọi người dân; tập trung ở địa bàn đô thị, khu công nghiệp, khu chế xuất, khu kinh tế khác, khu dân cư tập trung, khu văn hóa - lịch sử, khu tưởng niệm, hành lang giao thông, kết hợp phòng hộ trong khu canh tác nông nghiệp.... Chỉ tiêu này không bao gồm cây trồng rừng thay thế và cây trồng rừng tái sinh sau khai thác gỗ. Ưu tiên lựa chọn loài cây trồng gỗ lớn, lâu năm, đa mục tiêu, gắn với nhiệm vụ, giải pháp thực hiện Chiến lược phát triển lâm nghiệp và mục tiêu phát triển bền vững của đất nước. Hằng năm, tổ chức giám sát, đánh giá, rút kinh nghiệm, kịp thời giải quyết vướng mắc, nhân rộng mô hình tốt, đảm bảo thực hiện thành công chương trình trồng 1 tỷ cây xanh trong toàn quốc..

Việc tổ chức thực hiện phải đồng bộ với các giải pháp phòng cháy, chữa cháy rừng, chống chặt, phá rừng trái pháp luật, nhất là trong mùa khô hanh, nắng nóng, kiểm soát chặt chẽ việc chuyển mục đích sử dụng rừng sang mục đích khác, tiếp tục đóng cửa rừng tự nhiên; kịp thời phát hiện, phòng ngừa, xử lý nghiêm minh theo đúng quy định của pháp luật đối với các tổ chức, cá nhân vi phạm pháp luật./.

CHƠI TẾT CỔ TRUYỀN

Nguyễn Tấn Tuấn

Ngày Tết theo quan niệm của người dân Việt là thời gian vui chơi, nghỉ ngơi sau một năm lao động vất vả kiếm sống. Vì vậy mùa xuân không thể thiếu những trò chơi dân gian cũng như thú chơi Tết thời nay. Tùy đặc điểm và điều kiện, hoàn cảnh sống từng vùng có những trò chơi riêng, có nhiều trò chơi mang tính phổ biến, gần gũi đời sống tinh thần dân tộc ...

• Chơi câu đối Tết

Ngày xưa Tết không nhà nào thiếu câu đối dán lên tường, lên vách, lên cột nhà trong ba ngày Xuân. Đó thường là những câu đối viết bằng bút lông chấm mực tàu lên tờ giấy đỏ, một thể loại văn học cô đọng, hàm súc, lời ý chất lọc, đối nhau từng chữ, từng âm và tổng thể của hai vế. Chủ đề phải nhất quán thể hiện những khát vọng cao đẹp một cách cụ thể, xác thực.

Nếu người viết dùng ít từ là "tiểu đối", mỗi vế có 7 từ là kiểu đối thơ; dùng nhiều từ hơn là dạng "đối phú", câu đối dài như bài phú. Câu đối viết bằng chữ Hán hoặc chữ Nôm cách điệu, vận dụng điển tích hoặc lối nói dân dã, bao hàm cả nghĩa đen lẫn nghĩa bóng để dễ hiểu và gợi sự liên tưởng. Tầng lớp bình dân cũng thường dùng câu đối Tết để dán ở cửa ngõ, cột trước hiên nhà, trong nhà và hai bên bàn thờ gia tiên. Họ coi đó là một thú chơi tao nhã ngày Tết. Ngày nay, câu đối Tết vẫn còn được

người dân hiện đại ưa chuộng. Câu đối Tết luôn xuất hiện trên nhiều trang báo Tết được phát hành trong dịp xuân dương lịch và Tết âm lịch hằng năm.

• Chơi tranh dân gian

Tranh Tết dân gian có từ lâu đời, ở nước ta dòng tranh Đông Hồ (Bắc Ninh), Hàng Trống (Hà Nội), Kim Hoàng (Hà Tây) và làng Sình (Huế) là những tranh Tết dân gian nổi tiếng và được ưa chuộng nhất. Màu sắc của loại tranh nói trên được lấy từ chất liệu sẵn có trong thiên nhiên, được pha chế thành 9 màu. Đề tài tranh dân gian được phân chia thành các loại tranh về tín ngưỡng, tranh lịch sử, tranh cổ tích, tranh giáo huấn, tranh về nghề nghiệp và cảnh vật, tranh châm biếm, tranh hài hước, tranh chúc tụng, tranh trần trạch, tranh mô tả sinh hoạt nông thôn... Tranh dân gian Việt Nam giản dị, hồn nhiên và rất gợi cảm, có một phong cách độc đáo so với nhiều tranh Tết khác trên thế giới.

• Chơi hoa cảnh

Phong tục chơi hoa Tết của người dân Việt biểu lộ tình cảm gắn bó với thiên nhiên, là tập quán tốt đẹp của người Việt Nam. Ngày xuân ở miền Bắc thường có hoa đào đỏ thắm, miền Nam có mai vàng rực rỡ, hoa hải đường, mầu đơn, cúc, hồng, lan, huệ cũng được sử dụng trong Tết. Cây quất sum suê những chùm quả vàng mọng, trồng trong chậu sành men, hoa lan đặt giữa nhà,

tượng trưng cho sự đủ đầy, no ấm. Khách thường ngoạn hoa và cây cảnh ngày xuân sẽ cảm nhận tài khéo léo, phong cách chơi hoa Tết của gia chủ.

• Hát xướng

Tết xưa thường không thể thiếu các phường chèo, phường tuồng, phường múa rối, phường ca trù và gánh cải lương biểu diễn ngoài trời ở các làng quê nông thôn. Họ là những nghệ nhân xuất thân từ tầng lớp lao động, tập hợp dưới tay một ông bầu, bà bầu tài hoa. Họ phân công tập luyện và đi lưu diễn khắp các làng trên xóm dưới trong vùng. Hát múa dân gian ngày xuân cũng có dàn nhạc đệm đi đôi với diễn là yêu cầu cơ bản nhằm đáp ứng đòi hỏi xem và nghe của người thưởng thức. Những cảnh đời, những số phận được tái tạo từ hiện thực xã hội, phân định rạch ròi thật giả, hướng đến lý tưởng thẩm mỹ lành mạnh, tạo mối đồng cảm và sức hấp dẫn mạnh mẽ không thua kém cách thưởng thức nghệ thuật của các tầng lớp giàu có ở vùng đô thị phát triển.

Còn rất nhiều thú chơi khác trong ngày Tết cổ truyền của dân tộc Việt Nam hiện đang được gạn đục khơi trong, phục hồi vốn cổ. Thú chơi ngày Tết của người Việt bộc lộ bản lĩnh, tính cách, thị hiếu và bản sắc dân tộc... không ngừng được bổ sung, nâng cao trong đời sống hiện nay./.

TUỔI SỬU

VỚI DANH NHÂN VIỆT NAM

Đông Hải

Tựa như vai trò, ý nghĩa và giá trị phong phú của loài trâu, tuổi Trâu (sinh năm Sửu) thường được coi là tuổi khỏe mạnh, kiên nhẫn, đa tài và thành đạt. Phải chăng vì thế, trong số những danh nhân ảnh hưởng lớn tới tiến trình lịch sử Việt Nam, có khá nhiều vị tuổi Sửu...

* **PHÙNG HƯNG (761-802):** Anh hùng dân tộc, quê Hà Nội. Tính tình hào hiệp, khảng khái, có sức khỏe vô địch. Năm 789, cùng em trai nổi dậy lật đổ ách đô hộ của nhà Đường. Khởi nghĩa thắng lợi, đất nước độc lập, ông lên ngôi vua, được nhân dân kính phục suy tôn là Bô Cối Đại vương.

* **LÊ HOÀN (941-1005):** Vị vua sáng lập triều Tiền Lê, quê Hà Nam. Văn võ song toàn, mưu lược, quyết đoán, là Thập đạo tướng quân, thống lĩnh quân đội triều Đinh. Năm 979 làm Nhiếp chính, giúp Thái tử Đinh Toàn nhỏ tuổi vì vua Đinh Tiên Hoàng vừa bị ám sát. Tháng 8 năm 980, gấp rút phòng giặc Tống, được Thái hậu Dương Vân Nga cùng tướng sĩ đồng lòng đưa lên ngôi. Ngoài tích cực cải cách thể chế, phát triển giáo dục, bảo vệ và chấn hưng đất nước, ông còn là người Việt đầu tiên có công mở rộng bờ cõi về phía Nam.

* **NGUYỄN TRUNG NGẠN (1289-1370):** Danh sĩ thời Trần, quê Hưng Yên. Cực kỳ thông minh, hiếu học, mới 15 tuổi đã

đỗ hoàng giáp, làm quan trải nhiều chức vị, thăng tới Hành khiển. Tận tụy phụng sự suốt 5 đời vua, được triều đình và nhân dân mến trọng bởi có kiến thức uyên bác cùng lối sống chính trực, thanh liêm, nhân hậu. Ông cũng để lại những công trình giá trị về luật pháp, hành chính, ngoại giao, quân sự, văn thơ.

* **LÊ LỢI (1385-1433):** Vị vua sáng lập triều Lê, quê Thanh Hóa. Linh hoạt, sắc sảo, giỏi

võ nghệ, chí khí lớn, cuối năm 1417 xưng Bình Định vương, dấy binh chống quân Minh xâm lược. Sau 10 năm kháng chiến gian khổ, cuộc khởi nghĩa toàn thắng, giải phóng đất nước. Năm 1428, ông lên ngôi, tạo lập triều Lê, tích cực kiến thiết lại quốc gia và phát triển thể chế phong kiến trung ương tập quyền.

* **NGUYỄN BÌNH ĐỨC (1493-1545):** Đại thần nhà Mạc, quê Hà Nội. Nhiệt tình, công minh, ham hiểu biết, năm 21 tuổi đỗ tiến sĩ, làm quan thăng đến Thiếu sư. Am tường luật pháp, giỏi việc chính trị, đặc lực giúp vua Mạc trong việc hoạch định chính sách, bổ nhiệm, định lệ và xét xử.

* **BÙI VIỆN (1841-1878):** Danh sĩ, nhà cải cách thời Nguyễn, quê Thái Bình. Linh hoạt, hướng ngoại, năm 15 tuổi đỗ cử nhân, làm quan lập công lớn trong việc trấn áp phản loạn, khai hoang lấn biển. Cùng với nhiều sĩ phu thành lập Tân đảng, khuyến nghị triều đình cải cách mọi mặt

Lê Lợi (1385-1433)

chính trị, kinh tế, văn hóa, khoa học, giáo dục... Năm 1863, là quan chức Việt Nam đầu tiên đến Mỹ và được Tổng thống Abraham Lincoln tiếp kiến. Về nước, được cử phụ trách hoạt động thuế khóa, ngoại thương và chỉ huy lực lượng hải quân. Ông là nhà cải cách lớn trong lịch sử, để lại nhiều bản tường trình về đổi mới quốc kế dân sinh với nội dung rất thiết thực và tiến bộ.

*** CAO THẮNG (1865-1893):** Danh tướng kháng Pháp, quê Hà Tĩnh. Mạnh mẽ, dũng cảm, quyết đoán và nhiệt thành yêu nước, gia nhập khởi nghĩa chống Pháp của Phan Đình Phùng, giữ chức Quản cơ. Là tướng giỏi, táo bạo, mưu lược, cầm quân làm nên nhiều chiến thắng vang dội, khiến giặc thất điên bát đảo. Ông cũng là người đầu tiên mở tại chiến khu xưởng đúc vũ khí hiện đại kiểu Tây Âu. Tháng 10 năm 1893, ông chỉ huy đội cảm tử tấn công hàng loạt tiền đồn ở Nghệ An và anh dũng hy sinh.

*** NGUYỄN VĂN TỔ (1889-1947):** Học giả cận đại, quê Hà Nội. Uyên thâm, cương trực, khảng khái, tinh thông ngôn ngữ Việt - Hán - Pháp, trước năm 1945 làm việc tại trường Viễn Đông Bác cổ Hà Nội, Hội trưởng Hội Trí tri và Hội Truyền bá Quốc ngữ. Từ Cách mạng tháng Tám, giữ chức Bộ trưởng Xã hội trong Chính phủ lâm thời, rồi Quyền Chủ tịch Quốc hội. Sau ngày toàn quốc kháng chiến (19/12/1946), cùng Chính phủ rút lên Việt Bắc, tiếp tục chống Pháp và bị giặc tấn công, sát hại tại Bắc Kạn vào ngày 7/10/1947. Ông để lại nhiều công trình giá trị về kiến thức, văn hóa và ngôn ngữ.

*** HUỲNH TẤN PHÁT (1913-1989):** Kiến trúc sư, chính khách cách mạng, quê Bến Tre. Chân thành, bản lĩnh, giàu chí tiến thủ, thuở nhỏ học ở Sài Gòn, sau ra Hà Nội học trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương vào năm 1938 tốt nghiệp thủ khoa ngành kiến trúc. Nhiệt tình tham gia hoạt động kiến trúc, báo chí và chính trị. Năm 1946, đắc cử đại biểu Quốc hội. Sau năm 1954, hoạt động cách mạng trong nội thành Sài Gòn. Năm 1960, thoát ly ra vùng giải phóng và từ năm 1968 làm Chủ tịch Chính phủ Cách mạng lâm thời miền Nam Việt Nam. Sau ngày đất nước thống nhất, trải giữ nhiều cương vị quan trọng, làm tới Phó Chủ tịch Hội đồng Nhà nước, Chủ tịch Hội Kiến trúc sư Việt Nam và là người chỉ đạo thiết kế đề án xây dựng, quy hoạch các thành phố lớn. Do những đóng góp lớn lao cho dân tộc, ông được Đảng, Nhà nước Việt Nam và các nước bạn phong tặng nhiều danh hiệu, huân chương cao quý.

Lý Tự Trọng (1914-1931)

*** LÝ TỰ TRỌNG (1914-1931):** Chí sĩ cách mạng, anh hùng thanh niên, quê Hà Tĩnh. Hăng hái, gan dạ, bất khuất, năm 10

tuổi được đoàn thể đưa sang Trung Quốc học ở trường Trung Sơn. Học giỏi, thông thạo tiếng Trung và tiếng Anh, sinh hoạt sôi nổi trong Việt Nam Thanh niên Cách mạng Đồng chí hội. Năm 1929, được cử về nước thiết lập Đoàn Thanh niên Cộng sản và làm giao liên cho Xứ ủy Nam Kỳ với Trung ương Đảng đặt trụ sở tại Sài Gòn. Ngày 9/2/1931, trong một buổi mít tinh, anh bắn chết thanh tra mật thám Legrand và bị bắt. Trong tù, nêu cao khí tiết, không chịu khuất phục trước những cực hình tra tấn và thủ đoạn dụ dỗ của địch. Bị kết án tử hình, anh hy sinh lúc mới 18 tuổi, nhưng trở thành một biểu tượng anh hùng bất diệt trong lòng thanh niên và nhân dân Việt Nam.

*** ĐOÀN GIÒI (1925-1989):** Nhà văn danh tiếng, quê Tiền Giang. Hồn hậu, nghị lực, mẫn cảm, say mê văn thơ và nghệ thuật. Trước Cách mạng tháng Tám học tại Mỹ Tho, Sài Gòn và sớm viết văn, làm thơ, làm báo. Sau năm 1945, tham gia kháng chiến chống Pháp, phụ trách công tác tuyên huấn rồi an ninh. Năm 1954, tập kết ra Bắc, là Ủy viên Ban Chấp hành Hội Nhà văn Việt Nam. Ông được bạn đọc cả nước mến mộ bởi có bút pháp tài hoa, bình dân, tự nhiên, thấm đẫm chất đồng quê và phong tục, tình người Nam Bộ (thể hiện đặc sắc nhất trong tác phẩm Đất rừng phương Nam)./.

Tân Sửu

Năm con Trâu

Hương Nao

Cách nay 8 thập kỷ, khi mới bắt đầu học i tờ, mãi đến nay tôi còn thuộc lòng mấy câu ca dao về con trâu Việt Nam: “Trâu ơi ta bảo trâu này Trâu ra ngoài ruộng trâu cày với ta Cày cày vốn nghiệp nông gia Ta đây, trâu đây ai mà quản công Bao giờ cây lúa còn bông Thì còn ngọn cỏ ngoài đồng trâu ăn.”

Kể từ đó đến nay, nông thôn Việt Nam đã có nhiều đổi mới, máy cày máy bừa đã thay thế sức người, con trâu trong công việc đồng áng. Bản thân tôi cũng không đi cày nữa. Thế nhưng, những kỉ niệm về con trâu là một điều thú vị in mãi dấu ấn trong kí ức tôi.

Thời học cấp I, cấp II, cứ những buổi nghỉ học, chúng tôi thường giúp bố mẹ dắt trâu ra đồng cày bừa để chuẩn bị sản xuất vụ lúa mới. Mỗi buổi sáng, ruộng đồng thẳng cánh cò bay, gió thổi mát rượi, cô vác cày, tay dắt trâu, vừa đi vừa nghêu ngao hát những câu ca dao trên thật là thú vị! Những lần cày bừa ruộng sâu, chúng tôi mang theo một giỏ tre để tranh thủ bắt cá, cua... do sục bùn đất nổi lên mặt nước. Nhiều bữa mang giỏ về nhà đổ ra sân thấy đủ loại, thật là vui mắt. Nào cá rô, cá diếc, cá mán, đến trê, chạch,

cua đồng, niềng niềng, cà cuống... hầu hết các loại sinh vật sống ở đồng ruộng thời đó, đã trở thành thực phẩm đủ thức ăn trong ngày cho cả gia đình. Buổi cày, bừa mang giỏ theo, quên cả trời nắng bức mặt nhọc, vì còn vui thú mãi mê bắt cá, cua.

Thế nhưng cũng có những lần cày, bừa ruộng cạn, nắng nóng làm đất nứt nẻ, mỗi buổi chỉ cày được khoảng chục đường cày thì trâu, người đều mệt nhoài. Những tảng đất như chiếc cối đá cày lật lên có khi đàn lên bàn chân, phải dừng trâu vằn xuống mới có thể cày tiếp. Để làm tơi đất ở những ruộng cạn, người ta phải dùng vồ để đập. Nhưng nhiều gia đình vẫn dùng bừa trâu kéo.

Song không thể dùng loại bừa như ở ruộng nước, mà phải dùng một loại bừa gọi là “bừa đập”. Loại bừa này thường làm bằng hai thanh gỗ lim rộng hơn một tấc, dài khoảng thước rưỡi, dày đến năm phân. Phía dưới cắm nhiều răng tre già chắc, nhọn áp xuống đất. Phía trên người đứng hai chân giẫm lên hai thanh bừa, tay cầm lấy dây chằng sao cho thật vững để trâu kéo đi. Người lớn thường giao việc bừa đập cho bọn trẻ chúng tôi, vì trọng lượng vừa phải trâu kéo không mệt. Ấy thế mà có trường hợp tảng đất to đội bừa lên cao, hất người ngã xuống đất rất nguy hiểm. Chúng tôi thường dùng những bì đất nặng đặt lên bừa thay người, còn mình chỉ làm

nhệm vụ đi theo trâu hướng dẫn, điều khiển.

Chăn trâu cũng là một việc thích thú đối với bọn trẻ. Thường chúng tôi rủ nhau thành một tốp. Khi ruộng đồng đang còn xanh lúa, mỗi đứa nam có nữ có, ngồi vắt vẻo trên lưng cho trâu gặm cỏ riêng từng bờ, trò chuyện tào lao đủ loại. Cũng có mùa chúng tôi thả trâu ở bãi hoang, cho chúng tự do kiếm ăn, ngụp lặn dưới con khe làng. Còn cả bọn thì thi vật nhau, chơi trò nặn đất, đánh cờ ô, đá bóng hoặc thả diều...

Trong năm có lần chúng tôi lừa trâu lên chân núi, nơi có một giải đất hoang chạy dài hàng mấy cây số. Có thể xem là một vùng thảo nguyên, cây cỏ, sim, mua, mọc bạt ngàn, xen kẽ những vũng nước ngập đến thân người. Trâu được tự do mặc sức gặm cỏ, thấy nóng bức thì xuống ngâm mình dưới những vũng nước. Bọn mục đồng chúng tôi cũng tha hồ bay nhảy, chơi đùa, tìm sim chín hái ăn, không lo phải chăn dắt. Khi mặt trời gần lặn, chúng tôi lừa trâu trở về nhà. Con nào con nấy bụng no cứng cẳng phình. Một vài đứa có sáng kiến tranh thủ bẻ những nhánh cây khô bó lại, cho lên lưng trâu chở về nhà làm cái nấu bếp, được các bà mẹ khen thật là sung sướng!

Trâu còn được sử dụng nhiều việc thay cho sức người. Ở những làng quê đường đi rộng rãi, ngày mùa người ta dùng trâu kéo các xe chở lúa từ ruộng về nhà, mỗi xe thường thay cho mười người trai lực lượng gánh vát vãi, đỡ hao sức tốn thời gian. Có gia đình còn dùng trâu kéo gỗ về làm nhà, rải lúa bông ra sân dùng trâu đập, hoặc mang con

lăn, thay người đập lúa, thay người kéo trục, nhanh gấp 2, 3 lần và khối lượng thóc thu được cũng nhiều gấp mấy lần.

Dân gian thường nói “*chậm như trâu*”, “*khỏe như trâu*”, nhưng thực ra nhanh chậm khỏe hay không cũng tùy từng con. Ở quê tôi có một cụ chủ trại chăn thuê trâu trên rừng một thời từng có con trâu đực đầu đàn vô cùng linh hoạt, thông minh và rất khỏe. Những hôm đột xuất, trời mưa như trút, khiến nước suối ngập nhanh, chảy xiết buộc đàn trâu không về được trại, mà phải ngủ đêm giữa rừng. Con trâu đầu đàn bèn sắp xếp cho trâu lớn nằm thành vòng, ngoảnh đầu ra phía ngoài. Trâu con hoặc trâu bị ốm yếu nằm cả vào giữa. Còn con trâu đầu đàn thì đứng canh. Khu rừng này có con hổ xám rất tinh quái và hung dữ. Nhiều lần nó rình mò định vồ thịt trâu, nhưng đều bị trâu đầu đàn phát hiện, ngăn giữ. Một lần, trâu đầu đàn đánh nhau với hổ và bị thương, song được chủ trại thuốc men chăm sóc nên đã bình phục. Còn con hổ thì bị mất một chân, thành con hổ ba chân và trở nên hung hãn, tinh quái hơn. Lần thứ hai hổ đánh nhau với trâu đầu đàn, con trâu bị thương rất nặng chạy chữa mãi không khỏi. Còn hổ thì người ta phát hiện nằm phơi xác nơi bờ suối. Con trâu đầu đàn được chôn cạnh đường vào rừng, mộ đắp bằng đá và ngày càng cao to lên mãi, bởi bất cứ ai đi qua cũng đều thương tiếc và kiếm một hòn đá đặt lên mộ nó. Chuyện con trâu đầu đàn này rất li kì, trước đây một số năm Sửu đã được nhiều báo đăng, với đề mục “*Con trâu thủ lĩnh*”. Báo Khoa học Thanh

Hóa cũng đã đăng, nên không viết lại ở đây nữa.

Ai đã từng chứng kiến hai con trâu húc nhau, thì mới thấy trâu rất nhanh nhẹn, bản tính hăng hái và quyết đấu đến cùng. Cặp sừng của chúng cong vút, nhọn hoắt, nhưng không con nào móc được vào mắt nhau, bởi chúng phản ứng, né tránh rất linh hoạt. Có lần hai con trâu làng tôi húc nhau, mà cả làng phải mang sào dài, thang, thừng chảo, thậm chí cả giáo sắt, thùng lúng... đổ ra can ngăn, hò hét mãi chúng mới chịu buông nhau. Ở Đồ Sơn, Hải Phòng hàng năm vẫn có ngày hội “*Chọi trâu*”. Mở hội để xem cho vui thì được, nhưng kết thúc lại làm thịt cả trâu thắng cuộc và trâu bại cuộc lấy thịt bán chia nhau cho ban tổ chức và khách đến xem, thì mất hết cả tính chất văn minh, đi ngược lại quan hệ tình nghĩa giữa người nông dân Việt Nam với con trâu bao đời nay.

Con trâu mãi mãi là hình ảnh đẹp, thân thương của quê hương đối với tôi. Nó như một quả khế ngọt trong chùm khế từ tuổi thơ đã tạo nên sức mạnh, tình yêu và bản lĩnh của mỗi con người Việt khi rời khỏi làng quê đi khắp mọi miền trên trái đất!

Năm nay Tân Sửu, Tân là mới, nghĩa là con trâu cũng mới, nên mọi mặt kinh tế, xã hội, văn hóa, giáo dục, quốc phòng... của tỉnh cũng đều phát triển nhanh hơn, chắc hơn. Những việc làm của Nhà nước, doanh nghiệp và mọi người dân cũng mạnh mẽ, sáng tạo hơn. Đúng là “*khỏe như trâu*”, chứ không còn cái quan niệm lỗi thời “*chậm như trâu*” từ cái thuở xa xưa nữa!

TRÂU trong đời sống văn hóa Việt Nam

Anh Hùng

Trong những vật nuôi, trâu là loài gia súc truyền thống, có số lượng đông đảo, mang ý nghĩa tinh thần phong phú và giá trị biểu tượng cao. Nó thể hiện vai trò gần gũi mà quan trọng, tạo nên những ảnh hưởng mạnh mẽ, đa dạng và tích cực trong đời sống văn hóa Việt Nam.

Được thuần dưỡng từ rất sớm, sử dụng phổ biến, liên tục, lâu dài, mang *giá trị vật chất* đa dạng và mật thiết, nên trâu cũng tạo *giá trị tinh thần* phong phú, ảnh hưởng sâu rộng đến tâm linh và đời sống văn hóa của người Việt Nam. Trong các hang động Thẩm Khuyên, Phai Vệ, Kéo Lèng (Lạng Sơn), hang Hùm (Hòa Bình), Thẩm Õm (Hà

Tĩnh)..., đã tìm thấy hóa thạch loài trâu sống thời tiền sử, cách đây 200-300 thế kỷ. Tại những di chỉ thời đồ đá mới (cách đây 60-100 thế kỷ), đã thấy nhiều vật trang sức, bùa đeo, đồ dùng được chế tác từ xương, sừng, da trâu, thậm chí cả những tượng đồ chơi, tranh vẽ, hình khắc về trâu của người Việt cổ. Vật trang sức hình đầu trâu bằng đá mài nhẵn bóng ở Đình Tràng

(Đông Anh - Hà Nội) và hình lễ hội đâm trâu chạm khắc trên mặt trống đồng ở Bắc Lý (Hiệp Hòa - Bắc Giang), đều có niên đại cách đây khoảng 3.000 năm. Sang thời Văn Lang và Âu Lạc (cách đây 21-27 thế kỷ), tìm thấy nhiều hình trâu, lợn, gà, chim hạc và cá sấu được dập đúc hoặc chạm khắc trên các vật dụng bằng sắt, đồng, gốm như trống chiêng, chum

vại, bình ẩm, nồi bát, giáo mác, gậy cột... Các nghiên cứu lịch sử cho rằng trâu đã được thuần hóa, nuôi dưỡng ở Việt Nam từ cách đây khoảng 4.500 năm, ban đầu để dùng làm thực phẩm và một số đồ gia dụng, sau đó thêm việc kéo gỗ, tiếp theo được lừa xuống ruộng dẫm cho đất lún thành bùn để dễ cấy (như người Mường vẫn còn làm cách đây không lâu), rồi cuối cùng mới là dùng để kéo cày, kéo bừa và những việc khác như hiện nay.

Trâu là một trong 6 vật nuôi thông dụng nhất (đứng đầu *lục súc*: trâu, chó, ngựa, dê, gà, lợn) và một trong 3 thứ lễ vật đặc biệt để cầu cúng, tế dâng thần thánh (*tam sinh*: trâu, lợn, dê). Theo quan niệm tín ngưỡng truyền thống, trâu (*ngưu*) được coi là đại diện cho ngày thứ năm, ngày con nước, ngày quan trọng trong dải 8 ngày đầu năm âm lịch: ngày mừng Năm tháng Giêng gọi là *ngưu nhật* (ngày mừng Một tháng Giêng ứng với gà, mừng Hai - chó, mừng Ba - lợn, mừng Bốn - dê, mừng Năm - trâu, mừng Sáu - ngựa, mừng Bảy - người, mừng Tám - lúa). Trong sự kết hợp thiên can với địa chi để tính thời gian và chu kỳ phát triển, trâu nhập hệ lịch can chi 12 con vật, là biểu tượng của chi *Sửu* - chi thứ hai, quan trọng, mang những ý nghĩa triết lý và nhân văn sâu sắc. Giờ *Sửu* kéo dài từ lúc 1 đến 3 giờ đêm, là thời gian giữa đêm, con người và mọi vật đều ngủ say nhất. Tháng *Sửu* là tháng 12 âm lịch, cuối đông, trời lạnh giá; con người hoàn thành kế hoạch, công việc của năm, cây trồng và vật nuôi cũng cho thu hoạch sản phẩm, đồng thời ủ

uơm đón mùa xuân sắp tới. Khi năm mới đến, ngay sau đón giao thừa, người ta thường ra chuồng trâu, nhìn con trâu lúc đó đứng hay nằm, đầu quay ra hay ngoảnh vào... để đoán biết năm nay gia đình mình việc sức khỏe, quan hệ, làm ăn có hanh thông, thuận lợi hay không. Quan niệm tín ngưỡng phương Đông cho rằng trên trời có 28 chòm sao sáng nhất (nhị thập bát tú), trong đó ngôi sao mang tên Trâu (*sao Ngưu*) là một trong hai ngôi sao nổi bật (sao *Ngưu* và sao *Đẩu*), ứng với tư chất của những người thông tuệ, uyên bác. Người ta còn cho rằng người sinh năm Trâu (*tuổi Sửu*) thường cần cù, kiên nhẫn, khỏe mạnh, tài giỏi, gặp nhiều may mắn và hạnh phúc trong đời.

Ngôn ngữ luôn là nền tảng của đời sống tinh thần và văn hóa con người. Trong ngôn ngữ Việt Nam, hình ảnh trâu xuất hiện rất đa dạng, sinh động, hấp dẫn, diễn tả chi tiết hoặc đầy ngụ ý. Trâu (ngưu, nghé) còn được lấy làm đối tượng cho hàng trăm câu ngạn ngữ, tục ngữ, thành ngữ sinh động, dân dã và thâm thúy. Các thành ngữ “khỏe như trâu”, “ngu như trâu”, “thè lái trâu”, “đàn gậy tai trâu”, “dai như trâu đá”, “lắm như trâu đằm”, “cưa sừng làm nghé”, “ngưu tầm ngưu mã tầm mã”... là lời ví dụng phổ biến trong đời sống dân cư mọi miền.

Trâu cũng là hình tượng tiêu biểu, đi vào văn thơ, ca nhạc, điện ảnh, tạo nên những tác phẩm nổi tiếng thuộc nhiều thể loại và ở nhiều thời đại. Truyện cổ dân gian *Sự tích con trâu* kể lại nguồn gốc loài vật trâu, còn câu truyện cổ dân gian *Trí khôn của ta* đây lại lý giải việc trâu

không có răng ở hàm trên,... Ca dao truyền thống thì đề cập nhiều về ảnh hưởng, quan hệ mật thiết của trâu với những gia đình người Việt thời xưa: từ cảnh cùng lao động, làm ăn “*Trên đồng cạn dưới đồng sâu/ Chồng cày vợ cấy con trâu đi bừa*” hay “*Trâu ơi ta bảo trâu này/ Trâu ra ngoài ruộng trâu cày với ta/ Cấy cày vốn nghiệp nông gia/ Ta đây trâu đấy ai mà quản công/ Bao giờ cây lúa còn bông/ Thì còn ngọn cỏ ngoài đồng trâu ăn*” đến trở thành đối tượng của việc mặc cả vui nhộn, đầy ngụ ý “*Cửa chua ai thấy cũng thèm/ Em cho chị mượn chồng em ít ngày/ Chồng em đâu phải trâu cày/ Mà cho chị mượn cả ngày lẫn đêm*”. Thế kỷ 3, sách *Giao Châu ký* mô tả sinh động trẻ em vùng Giao Châu (Bắc Bộ ngày nay) vắt vẻo trên lưng trâu, dọc ngang đường thôn ngõ xóm, vừa chăn trâu vừa thổi sáo. Cuối thế kỷ 13, vua Trần Nhân Tông ngắm cảnh nơi quê nhà, cảm tác bằng bài thơ tứ tuyệt *Thiên Trường viễn vọng* với hai câu cuối rất đẹp: “*Mục đồng sáo vắng trâu về hết/ Cò trắng từng đôi liệng xuống đồng*”. Giữa thế kỷ 16, Phùng Khắc Khoan trên đường công cán Nghệ An ghi lại cảnh thả rông vật nuôi trong *Đào Nguyên hành*: “*Trâu, bò, gà, lợn, dê, ngan/ Đây lũ đây đàn rong thả khắp nơi*”. Sang thế kỷ 20, trâu đi sâu hơn vào những phóng sự, ghi chép, truyện ngắn, tiểu thuyết của các nhà báo, nhà văn Trần Tiêu, Nam Cao, Vũ Trọng Phụng, Ngô Tất Tố, Nguyễn Công Hoan... và hàng loạt thi sĩ của phong trào Thơ mới (1932-1945). Trong điện ảnh, từ giữa thế kỷ 20, trâu xuất hiện phổ biến trong các bộ phim về nông thôn Việt Nam, mà

ấn tượng và thành công nhất là bộ phim *Mùa len trâu* (năm 2004) của đạo diễn Nguyễn Võ Nghiêm Minh, không những thu hút rất đông khán giả trong nước, mà còn giành được nhiều giải thưởng quốc tế danh giá (giải Đặc biệt tại Liên hoan phim Locarno ở Thụy Sĩ, giải Đạo diễn xuất sắc nhất tại Chicago - Mỹ, giải cao nhất Grand Prix tại Amiens - Pháp, giải Đặc biệt tại Amazonas - Brazil...).

Ở một lĩnh vực khác, trầm lắng nhưng phong phú, bền vững là hình tượng trâu trong kiến trúc, tạo hình, trang trí. Trâu thể hiện khá đa dạng trên tranh, bia, miếu, đình, đền, chùa, rạp, nhà... với đủ chất liệu (đất, đá, vữa, bạc, đồng, gỗ, mực...) và bằng nhiều kỹ thuật (tạc, đắp, nặn, xăm, chạm, khắc, đúc, nung, vẽ...). Hình tượng trâu xuất hiện trên nhiều vật dụng thời xưa của người dân và trong các đình chùa, đền miếu. Chẳng hạn, tại chùa Kim Ngưu (Bắc Ninh, xây dựng từ thời Bắc thuộc) có tượng trâu bằng đá sẫm, đang nằm, to cỡ con nghé. Đến thời Lý (1010-1225), đạo Phật trở thành quốc giáo, nên tại chùa Phật Tích (Bắc Ninh, dựng năm 1057) có cặp tượng trâu được tạc trên đài sen, to bằng trâu thật và trông rất sống động. Sang thời Lê trung hưng (1533-1786), hình tượng trâu nơi đình chùa, đền miếu phổ biến hơn, nhất là hình chạm khắc trang trí: tại chùa Bút Tháp (Bắc Ninh, năm 1647), chỗ lan can đá thượng điện và tháp Bảo Nghiêm đều có hình trâu chạm nổi; tại diềm tấm bia đá Văn Miếu (Hà Nội, năm 1653) có chạm cảnh trâu cày tịch điền; tấm bia

đá chùa Cảnh Phúc (Nam Định, năm 1695) lại có hình trâu nằm nghỉ; còn các đình xây dựng cuối thế kỷ 17 thì thường chạm khắc cảnh trâu kéo cày (như đình Thổ Tang - Vĩnh Phúc) và cảnh trâu đấu chọi (như đình Liên Hiệp - Hà Nội)... Trâu cũng được lấy làm biểu tượng, linh vật cho các tổ chức, ngành nghề, diễn đàn, hội thi... khắp nơi, tiêu biểu phải kể đến linh vật "*Trâu vàng*" của SEA Games 22 được tổ chức tại Việt Nam tháng 12/2003. Trâu còn là hình ảnh hấp dẫn trong các làng tranh nổi tiếng: tranh Đông Hồ (Bắc Ninh) đặc trưng với các bức *Chăn trâu thổi sáo*, *Chăn trâu thả diều*, *Chọi trâu*, *Hội trâu*, tranh Hàng Trống (Hà Nội) với bức *Cờ lau tập trận*, tranh Kim Hoàng (Hà Nội) với bức *Thập nhị đồ*...

Hình ảnh trâu trở nên sống động, gần gũi qua những sinh hoạt văn hóa và lễ hội truyền thống. Lễ *tiến xuân ngưu* (dâng cúng trâu xuân) là nghi lễ quan trọng tổ chức ở cung đình hàng năm trong suốt thời phong kiến tập quyền (1010-1945). Lễ này được tổ chức vào ngày lập xuân, tiến cúng những con trâu bằng đất để tổng tiễn khí lạnh của mùa đông và đón thời tiết ấm áp của mùa xuân đang tới. Còn lễ *cày tịch điền* có sớm hơn: đầu xuân năm 987, Lê Đại Hành - vị vua đầu tiên của thời Tiền Lê (980-1009) - đã cho đưa trâu ra ruộng Đọi Sơn ở Duy Tiên (Hà Nam) cúng tế Thần nông, rồi đích thân cùng trâu cày ruộng để thể hiện tinh thần trọng nông và làm gương cho dân chúng. Nhưng lâu đời, sâu rộng và cuốn hút hơn cả là lễ *chọi trâu*: được tổ chức

lần đầu ngay từ thế kỷ 2, lễ hội này liên tục phát triển, lan rộng khắp cả nước với những nơi tổ chức nổi tiếng: Đồ Sơn (Hải Phòng), Hàm Yên (Tuyên Quang), Hải Lựu (Vĩnh Phúc), Phù Ninh (Phú Thọ), Hớn Quản (Bình Phước)... Trong mỗi lễ hội, hàng chục cặp trâu được chăm sóc, huấn luyện công phu từ trước, sẽ giao đấu, chọi nhau quyết liệt trong sự hò reo vang dội của hàng nghìn, hàng vạn khán giả. Con nào bỏ chạy hoặc bị đánh gục, đánh bật khỏi vòng đấu là thua cuộc. Con chiến thắng cuối cùng và chủ của nó sẽ được trao giải thưởng đặc biệt nhất. Ngoài ra, tại những địa phương trên cả nước, còn có một số lễ hội về trâu đặc sắc, riêng biệt. Chẳng hạn, một số vùng nông thôn miền Trung như Nga Sơn và Hoàng Hóa (Thanh Hóa), Vĩnh Linh (Quảng Trị) có lễ *tết trâu*: trước Tết âm lịch vài hôm, người ta tìm cỏ ngon, rơm được nắng... để thưởng cho trâu ngày Tết. Các dân tộc thiểu số ở Tây Nguyên có lễ *đâm trâu* để cúng tế, ăn mừng những sự kiện quan trọng với buôn làng.

Như vậy, dọc theo lịch sử phát triển đất nước, con trâu đã gắn chặt với truyền thống và đời sống văn hóa Việt Nam. Ngày nay, dù số lượng trâu đã giảm đi, những công việc trâu tham gia đã ít hơn..., nhưng các ảnh hưởng vật chất, tinh thần của nó vẫn còn. Chúng ta cần hiểu biết, tôn trọng, gìn giữ, phát huy những giá trị, ý nghĩa và mối quan hệ với loài vật nuôi thân thuộc này./.